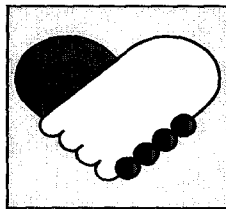

**Koncepcja wykorzystania, utrzymania i rozwoju
Systemu Informatycznego w Jednostkach
Organizacyjnych Pomocy Społecznej (aplikacje
Pomoc Społeczna)**

dotyczy okresu 2006-2008

Zatwierdzam:

Warszawa, 10 października 2006 rok

PODSEKRETARZ STANU
Romuald Poliński
dr Romuald Poliński

DYREKTOR
DEPARTAMENTU INFORMATYKI
Zbigniew Olejniczak
Zbigniew Olejniczak

Koncepcja wykorzystania, utrzymania i rozwoju Systemu Informatycznego w Jednostkach Organizacyjnych Pomocy Społecznej (aplikacje Pomoc Społeczna): dotyczy okresu 2006-2008

Celem dokumentu jest prezentacja centralnej koncepcji utrzymania i rozwoju Systemu Informatycznego w Jednostkach Organizacyjnych Pomocy Społecznej w latach 2006-2008, w tym zadań poszczególnych jednostek administracji publicznej związanych z wykorzystaniem, utrzymaniem i rozwojem systemu, zasad nieodpłatnie udostępnianych Aplikacji „Pomoc Społeczna” oraz współfinansowania.

Spis treści

Wprowadzenie	v
1. Stan bieżący SI w JOPS (koniec 2005 r.)	1
1.1. Uwarunkowania zewnętrzne	1
1.2. Wojewódzkie plany wykorzystania, utrzymania i rozwoju SI w JOPS	6
1.3. Stan wdrożeń i wykorzystania oprogramowania udostępnianego przez ministra	7
1.4. Zadania zrealizowane w okresie obowiązywania koncepcji 2004-2005	8
2. Cele i priorytety	10
3. Zasady utrzymania, wykorzystania i rozwoju	11
3.1. Nieodpłatne udostępnianie aplikacji	11
3.2. Współfinansowanie SI w JOPS	11
3.3. Rozwój aplikacji systemu	11
3.4. Utrzymanie SI w JOPS	11
3.5. Promocja systemu	11
3.6. Promocja aplikacji	12
3.7. Rynek aplikacji jest otwarty	12
3.8. Zgodność ze standardami SI SYRIUSZ	12
4. Zadania administracji publicznej w zakresie wykorzystania, utrzymania i rozwoju SI w JOPS	13
4.1. Komórka organizacyjna ministerstwa obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego (informatyka)	13
4.2. Komórka organizacyjna ministerstwa obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego (kwestie dotyczące pomocy społecznej)	14
4.3. Zespół Doradczy	15
4.4. Wydziały Polityki Społecznej Urzędów Wojewódzkich realizujące zadania w imieniu wojewodów	15
4.5. Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej realizujące zadania zarezerwowane dla samorządu województwa	16
4.6. Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej szczebla gminy (OPS) i powiatu (PCPR)	17
5. Zasady udostępniania i wsparcie wykorzystania oprogramowania	17
5.1. Przedmiot udostępniania	18
5.2. Finansowanie aplikacji „Pomoc Społeczna”, uzyskiwanych z rynku	19
5.3. Wsparcie finansowe wykorzystania SI w JOPS	19
5.4. Środki finansowe dla WPS UW	20
5.5. Dodatkowe środki finansowe na utrzymanie i rozwój SI w JOPS	20
5.6. Proces udostępniania oprogramowania oraz wsparcia finansowego wykorzystania SI w JOPS	21
6. Wyzwania	24
6.1. Automatyzacja przesyłków sprawozdań	24
6.2. Włączenie do SAC zbiorów centralnych	24
6.3. Włączenie do SAC słowników centralnych	25
6.4. Uwzględnienie sprawozdań z działań czasowych w ZBC	25
6.5. Uczynienie sprawozdawczości elektronicznej wiodącą	25
6.6. Dostosowanie do minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych	25
6.7. Maksymalizacja poziomu wykorzystania aplikacji udostępnianych przez ministra	26
6.8. Równomierność wdrożeń systemu w województwach	26
6.9. Sprawne wprowadzanie koniecznych zmian w oprogramowaniu	27
6.10. Skuteczność polityki informacyjnej	27
6.11. Szkolenia w trybie e-Learning	28
6.12. Korzystanie ze wsparcia UE	28
6.13. Udostępnienie danych do analiz podmiotom zewnętrznym	29
6.14. Jakość danych statystycznych	29
6.15. Promocja systemu wśród kadry zarządczej samorządów	29
6.16. Upowszechnienie wykorzystania Internetu w gminach i powiatach	30
6.17. Wdrożenie w JOPS podpisu elektronicznego	30
6.18. Dokładne i jednoznaczne rozumienie przez dostawców metodologii wypełniania sprawozdań przez system	30

Koncepcja wykorzystania, utrzymania i rozwoju Systemu
Informatycznego w Jednostkach Organizacyjnych Pomocy
Społecznej (aplikacje Pomoc Społeczna)

A. Analiza stanu bieżącego wdrożeń i wykorzystania aplikacji dla JOPS w oparciu o dane ZBC ...	31
A.1. Liczebność wdrożeń	31
A.2. Zgodność danych	39
A.3. Penetracja rynku przez producentów	44
B. Terminy i środki finansowe, związane z wykorzystaniem SI w JOPS	46
B.1. Terminy przekazywania zbiorów centralnych w 2006 r.	46
B.2. Wsparcie finansowe SI w JOPS	46
B.3. Środki finansowe dla WPS UW	47
B.4. Dodatkowe środki finansowe na utrzymanie i rozwój SI w JOPS	47
Słownik pojęć	48
Źródła	51

Spis rysunków

A.1. Zmiany w poziomie wdrożeń OU dla JOPS w jednostkach szczebla gminnego w kraju, mierzony liczbą dostarczanych zbiorów centralnych, w okresie od 3 kwartału 1999 r. do 2 kwartału 2006 r.	31
A.2. Zmiany w poziomie wdrożeń OU dla JOPS w Powiatowych Centrach Pomocy Rodzinie w kraju, mierzony liczbą dostarczanych zbiorów centralnych, w okresie od 1 kwartału 2004 r. do 2 kwartału 2006 r.	32
A.3. Poziom wdrożeń OU dla JOPS w jednostkach szczebla gminnego w poszczególnych województwach, mierzony liczbą dostarczanych zbiorów centralnych, w 2 kwartale 2006, w porównaniu do liczby wszystkich jednostek w województwie oraz poziomu wdrożeń w 3 kwartale 2003 r., prezentowanego w poprzedniej „Koncepcji ...” DI MGPIPS Koncepcja utrzymania i rozwoju Systemu Informatycznego POMOST w latach 2004-2005 30-04-2004 r.[Konc-04-05]DI MGPIPS Koncepcja utrzymania i rozwoju Systemu Informatycznego POMOST w latach 2004-2005 30-04-2004 r.	32
A.4. Poziom wdrożeń OU dla JOPS w Powiatowych Centrach Pomocy Rodzinie w poszczególnych województwach, mierzony liczbą dostarczanych zbiorów centralnych, w 2 kwartale 2006, w porównaniu do liczby wszystkich jednostek w województwie	33
A.5. Zmiany w poziomie wdrożeń OU dla JOPS w jednostkach szczebla gminnego i Powiatowych Centrach Pomocy Rodzinie, z rozbiciem na województwa, mierzony liczbą dostarczanych zbiorów centralnych, w okresie od 3 kwartału 1999 r. do 2 kwartału 2006 r.	34
A.6. Porównanie osiągnięć OPS szczebla gminnego w granicach różnych województw, mierzonych zgodnością zbiorów centralnych, w 2 kwartale 2006 r.	40
A.7. Porównanie osiągnięć Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie w granicach różnych województw, mierzonych zgodnością zbiorów centralnych, w 2 kwartale 2006 r.	42
A.8. Producenci, udostępnianego przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, OU dla JOPS	45

Spis tabel

B.1. Terminy przekazywania zbiorów centralnych w 2006 r.	46
B.2. Wysokość dodatkowych środków dla JOPS	46

Wprowadzenie

Funkcjonowanie jednostek organizacyjnych pomocy społecznej musi być wspierane przez narzędzia informatyczne, tak jak wspierana przez aplikacje komputerowe musi być dziś działalność niemal każdej organizacji publicznej i nastawionej na zysk. Nie jest więc prawdą, że informatyzacja JOPS wynika jedynie z konieczności wywiązywania się z zapisów ustawy, narzucającej obowiązek przekazywania sprawozdań, również w wersjach elektronicznych^[1]. „Świadczenie usług pomocy społecznej jest przedsięwzięciem ze wszelkich miar złożonym”^[2], z którym nie sposób już radzić sobie prowadząc jedynie papierowe kartoteki. To, co mogło wydawać się jeszcze kilka lat temu łatwe — dziś łatwym nie można już nazwać, nawet jeśli zasady realizacji świadczeń nie uległy rewolucyjnym zmianom. Programy komputerowe wykorzystywane przez JOPS pokazały, że można pracować bardziej efektywnie, a o tym, że są naprawdę przydatne świadczy niejedna wypowiedź uczestnika internetowego forum pomocy społecznej^[3]. Prawda, wśród zamieszczanych tam wypowiedzi znajdują się też opinie sceptyczne, ale z odpowiedzi na nie, zamieszczanych przez pracowników innych, równorzędnych jednostek, wynika, że to krytyczne ustosunkowanie związane jest głównie z pierwszymi próbami zaprzęgnięcia do pracy nowoczesnych technologii teleinformatycznych. Ci, którzy już pełną parą korzystają z oprogramowania nie wyobrażają sobie powrotu do przeszłości.

Różnego rodzaju zestawienia i statystyki, jakie JOPS mogą i powinny wykorzystywać dla celów badania i następnie podnoszenia efektywności swojego funkcjonowania, możliwe są do uzyskania niemal od ręki tylko w przypadku systematycznego i pełnego opisywania zjawisk w systemie informatycznym. W innym przypadku, przygotowanie i aktualizacja danych zarządczych na potrzeby samych OPS i PCPR musiałyby trwać całymi dniami i zapewne, właśnie dlatego byłyby pomijane, a JOPS swoje ważne decyzje podejmowałyby jedynie na bazie domysłów. To samo dotyczy zagadnienia wyszukiwania informacji w kartotekach. Jeśli coś zostało zapisane w formie elektronicznej, jest łatwe do odnalezienia w systemie komputerowym, z zastosowaniem najróżniejszych kryteriów wyszukiwania.

W zakresie pomocy społecznej zgodnie art. 23 ust. 3 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej została utworzona **baza danych** zlokalizowana w ministerstwie, gromadząca dane w postaci zbioru centralnego, a także dane wymaganych sprawozdań, stanowiąca **Krajowy System Monitoringu Pomocy Społecznej**.

Ustawowy nakaz przekazywania wersji elektronicznych sprawozdań, np. półrocznych i rocznych MPiPS-03 oraz meldunków kwartalnych MK1/MK2, właściwemu wojewodzie oraz ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego, nakłada pewne obowiązki również na *ministra*. Zgodnie z art. 23, ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, **jeżeli jakaś działalność JOPS jest związana z koniecznością przekazywania sprawozdań elektronicznych, to minister zobowiązany jest do nieodpłatnego udostępniania oprogramowania wspierającego taką działalność**. Dokument niniejszy odnosi się do systemu wspomaganego przez takie aplikacje, w dalszej jego części nazywane *Aplikacjami: Pomoc Społeczna*.

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego nie chce narzucać JOPS „jedynego, słusznego rozwiązania” i dlatego będzie kontynuować pozyskiwanie oprogramowania użytkowego na konkurencyjnym, kreowanym przez siebie rynku aplikacji. Podejście takie, przed wejściem w życie ustawy o informatyzacji^[4], zwane homologacją, związane jest z koniecznością opracowywania i aktualizowania wymagań na system informatyczny, publicznym ich udostępnianiem i w końcu badaniem wykonanych przez niezależnych producentów aplikacji na okoliczność zgodności z wymaganiami. Sposobem alternatywnym wywiązania się przez ministra ze swojego obowiązku, mogłoby być zamówienie przedmiotowego oprogramowania od jednego wykonawcy — jednak w takiej sytuacji należałoby pogodzić się z wieloletnim monopolem dostawcy, który nie musiałby dostosowywać swoich cen, czasu reakcji i jakości pracy do zachowań konkurentów^[5]. Bez wątplenia, równie ważną zaletą takiego podejścia jest **pozostawienie**

---

^[1] Patrz sekcja 1.1.1.1, Ustawa o pomocy społecznej, w dalszej części dokumentu.

^[2] Początek wstępu do poprzedniej koncepcji [Konc-04-05], niezmiennie aktualny.

^[3] Pod adresem <http://www.ops.pl/forum.php>.

^[4] Patrz sekcja 1.1.1.2, Ustawa o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, w dalszej części dokumentu.

^[5] Idei homologacji systemów informatycznych poświęconych zostało kilka publikacji: [Mierzwińska2004], [Jeruzalski2004], [Ganowski2004], [Ganowski2005a], [Ganowski2005b], [Pankowski2005], [Rutkowski2005].

swobody wyboru właściwych programów zainteresowanym jednostkom, różniących się między sobą: liczbą zatrudnionych pracowników, liczbą rozpatrywanych spraw, czy chociażby zasobnością portfela, umożliwiającą zakupy dodatkowych funkcji, usług lub sprzętu. Potrzebę dokonywania wyboru widać doskonale, kiedy jeszcze raz sięgnie się do internetowego forum pomocy społecznej i przeanalizuje wypowiedzi zamieszczone na jego łamach w 2005 r., odnoszące się do aplikacji, z jakich JOPS na terenie kraju korzystają mimo, że nie były one sprawdzone, zatwierdzone, a tym samym zaliczone do oprogramowania udostępnianego przez ministra.

W związku z tym, że to minister udostępnia JOPS potrzebne im oprogramowanie, jednostki, które decydują się na jego wykorzystanie są zwolnione z konieczności ustalania i szczegółowego specyfikowania wymagań na system, a następnie weryfikowania czy wymagania takie zostały w sposób poprawny wypełnione. Otrzymują aplikacje, za których poprawność bierze na siebie odpowiedzialność minister⁶¹. **OPS i PCPR, które wykorzystują oprogramowanie nieposiadające akceptacji ministra, robią to całkowicie na własną odpowiedzialność.**

Udostępnione przez ministra do spraw zabezpieczenia społecznego aplikacje „Pomoc Społeczna” muszą zatem posiadać jego aktualną akceptację i tylko takie programy można traktować jako aplikacje udostępniane nieodpłatnie. Zawsze aktualny wykaz takich programów można znaleźć na **internetowej stronie informacyjnej, dotyczącej systemów informatycznych obsługujących obszar: Zabezpieczenie Społeczne**, znajdującej się pod adresem <http://www.politykaspoleczna.gov.pl/>.

Celem niniejszego dokumentu, poza zdefiniowaniem zasad nieodpłatnego udostępniania aplikacji „Pomoc Społeczna”, jest również, zgodnie z wymogami art. 23, ust. 1, pkt 9 ustawy o pomocy społecznej: **„określanie zadań administracji publicznej w zakresie utrzymania i rozwoju systemu informatycznego w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej w województwach, przekazywanie środków na współfinansowanie oraz sprawowanie nadzoru nad funkcjonowaniem tego systemu”**. W koncepcji przewiduje się zakres obowiązków dla:

- beneficjentów systemu informatycznego (różnych szczebli JOPS oraz komórki organizacyjnej ministerstwa, obsługującej ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, zajmującej się kwestiami pomocy społecznej),
- jednostek organizacyjnych samorządu wojewódzkiego,
- podległych wojewodom, jednostek odpowiedzialnych za rozwój i utrzymanie SI w JOPS na terenie województw, oraz
- komórki organizacyjnej ministerstwa, realizującej zadania związane z rozwojem i utrzymaniem SI w JOPS, przypisane ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego.

Prace nad niniejszym dokumentem zbiegły się w czasie z końcową fazą opracowywania *wymagań homologacyjnych* aplikacji „Pomoc Społeczna”, wersja 1.2, które prowadzone są zgodnie ze standardami wyznaczonymi przez program „SYRIUSZ”. **Aplikacje „Pomoc Społeczna” są jednym z elementów SI SYRIUSZ**, którego celem jest zintegrowanie w jednolity system pozyskiwania, przetwarzania i gromadzenia informacji systemów publicznych służb zatrudnienia, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych. Szczegółowe, aktualne cele programu zostały opisane w jego Dokumentacie Etapowym⁶², dostępnym w sieci Internet na **stronie WWW programu „SYRIUSZ”**, znajdującej się pod adresem <http://www.syriusz.praca.gov.pl/>.

Nowe aplikacje „Pomoc Społeczna”, zgodne z wymaganiami w wersji 1.2 stanowią nową jakość — lecz nie jest to rewolucja. Wydanie nowych wymagań⁶³ jest szansą na rzeczywisty rozwój rynku aplikacji, dzięki czemu Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej mają możliwość wyboru

⁶¹ W zakresie, w jakim oprogramowanie jest zamawiane przez ministra. Producenci aplikacji mają prawo wzbogacania swoich rozwiązań o dowolne dodatkowe funkcjonalności, o ile nie powodują uszczerbku w funkcjonalnościach wskazanych w opisie systemu, ogłaszanym przez ministra.

⁶² [DokEtapSYRIUSZ], str. 10-12.

⁶³ Wymagania homologacyjne aplikacji Pomoc Społeczna, wer. 1.2, zostały ogłoszone dnia 10 grudnia 2005 r. Mogą być pobierane ze wspomnianych już wcześniej stron WWW: <http://www.politykaspoleczna.gov.pl/>.

---

spośród większej liczby programów lepiej spełniających ich konkretne potrzeby, wynikające z ich konkretnego otoczenia i ich konkretnych uwarunkowań. Aplikacje są też bardziej przyjazne dla swoich użytkowników.

Dokument niniejszy jest kolejną, z wydawanych od 1999 roku, koncepcją wykorzystania, utrzymania i rozwoju systemu informatycznego w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, tym razem przewidzianą na okres trzech lat (2006-2008):

Rozdział 1, Stan bieżący SI w JOPS (koniec 2005 r.) analizuje bieżące uwarunkowania prawne SI w JOPS (zapisy odnoszące się do oprogramowania znajdujące się w ustawie o pomocy społecznej [UstPOMOC], ustawę o informatyzacji [UstINFORMAT] i ich przepisy wykonawcze) oraz związek z programem „SYRIUSZ”; podsumowuje statystyki aktualnego wykorzystania aplikacji udostępnianych przez ministra jednostkom oraz prezentuje informacje o zadaniach wykonanych w okresie obowiązywania poprzedniej koncepcji utrzymania i rozwoju SI w JOPS [Konc-04-05], [KoncA1-04-05].

Rozdział 2, Cele i priorytety wskazują na cel istnienia Systemu Informatycznego w Jednostkach Organizacyjnych Pomocy Społecznej oraz definiuje stan, który jest jednoznaczny z ich osiągnięciem.

Rozdział 3, Zasady utrzymania i rozwoju wyznaczają reguły, które będą obowiązywać uczestników procesów utrzymania, rozwoju i udostępniania oprogramowania dla JOPS, w tym: adresatów (tj. same JOPS), dostawców oprogramowania, Wydziały Polityki Społecznej Urzędów Wojewódzkich oraz właściwą komórkę organizacyjną ministerstwa odpowiedzialną za realizację zadań związanych z informatyzacją JOPS, spoczywających na ministrze właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego. Wymienione zasady podporządkowane są realizacji celów opisanych w rozdziale 2, Cele i priorytety.

Rozdział 4, Zadania administracji publicznej w zakresie utrzymania i rozwoju SI w JOPS wskazują zadania, jakie minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego wyznacza jednostkom administracji publicznej związanym z wykorzystaniem, utrzymaniem, rozwojem SI w JOPS.

Rozdział 5, Zasady udostępniania i wsparcie wykorzystania oprogramowania określają szczegółowe zasady nieodpłatnego udostępniania JOPS oprogramowania użytkowego oraz zasady przyznawania dodatkowych środków finansowych na współfinansowanie systemu. Rozdział mówi również o środkach finansowych dla Wydziałów Polityki Społecznej Urzędów Wojewódzkich, wspomagających działania ministerstwa na terenie województw.

Rozdział 6, Wyzwania wskazują na zagadnienia, z jakimi uczestnicy procesu utrzymania, rozwoju i udostępniania aplikacji muszą się zmierzyć w związku z dążeniem do stanu opisanego w rozdziale 2 - Cele i priorytety, na zasadach opisanych w rozdziałach 3 - Zasady utrzymania i rozwoju i 5 - Zasady udostępniania i wsparcie wykorzystania oprogramowania.

Integralną częścią dokumentu stanowią również dwa załączniki: załącznik A - Analiza stanu bieżącego wdrożeń i wykorzystania aplikacji dla JOPS w oparciu o dane ZBC oraz załącznik B - Terminy i środki finansowe, związane z wykorzystaniem SI w JOPS, których aktualizację przewiduje się na każdy rok obowiązywania niniejszej koncepcji. Załącznik A - Analiza stanu bieżącego wdrożeń i wykorzystania aplikacji dla JOPS w oparciu o dane ZBC prezentuje i omawia statystyki wykorzystania oprogramowania w JOPS. W załączniku B - Terminy i środki finansowe, związane z wykorzystaniem SI w JOPS zamieszczone są szczegóły odnoszące się do terminów i środków finansowych związanych z procesem udostępniania aplikacji przez ministra.

Rozdział 1. Stan bieżący SI w JOPS (koniec 2005 r.)

Niniejszy rozdział omawia stan bieżący Systemu Informatycznego w Jednostkach Organizacyjnych Pomocy Społecznej z uwzględnieniem otoczenia oraz poziomu wdrożeń i wykorzystania oprogramowania użytkowego.

1.1. Uwarunkowania zewnętrzne

1.1.1. Akty prawne

1.1.1.1. Ustawa o pomocy społecznej

Ustawa o pomocy społecznej [UstPOMOC] odnosi się do zagadnień informatyzacji jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w kilku miejscach.

Po pierwsze, nakazuje sporządzanie sprawozdawczości i przekazywanie jej również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego:

- gminom — przekazywanie właściwemu wojewodzie (Art. 17, ust. 1, pkt 17),
- powiatom — przekazywanie właściwemu wojewodzie (Art. 19, ust. 1, pkt 17),
- samorządom wojewódzkim — przekazywanie właściwemu wojewodzie (Art. 21, pkt 7), oraz
- wojewodom — przekazywanie ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego (Art. 22, pkt 6).

Po drugie, do zadań wojewody należy:

- realizacja zadań określanych przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w zakresie utrzymania i rozwoju systemu informatycznego w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej w województwie oraz współfinansowanie i sprawowanie nadzoru nad jego funkcjonowaniem (Art. 22, pkt 7).

Zasadnicze zapisy mówiące o SI w JOPS znajdują się w Art. 23 ustawy.

Art. 23, ust. 1, pkt 9 nakłada na ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego obowiązek „określania zadań administracji publicznej w zakresie utrzymania i rozwoju systemu informatycznego w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej w województwach, przekazywanie środków na współfinansowanie oraz sprawowanie nadzoru nad funkcjonowaniem tego systemu”.

Art. 23, ust 3. (ważny do 31.12.2006r.) mówi, że

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji, określi, w drodze rozporządzenia:

1. opis systemów teleinformatycznych, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 17, art. 19 pkt 17, art. 21 pkt 7 i art. 22 pkt 12, stosowanych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, zawierający strukturę systemu, wymaganą minimalną funkcjonalność systemu oraz zakres komunikacji między elementami struktury systemu, w tym zestawienie struktur dokumentów elektronicznych, formatów danych oraz protokołów komunikacyjnych i szyfrujących, o których mowa w art. 13 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565),
2. wymagania standaryzujące w zakresie bezpieczeństwa, wydajności i rozwoju systemu,
3. sposób postępowania w zakresie stwierdzania zgodności oprogramowania z opisem systemu - mając na uwadze zapewnienie jednorodności zakresu i rodzaju danych, która umożliwi ich scalanie w zbiór centralny, a także zachowanie zgodności z minimalnymi

---

wymaganiami i sposobem stwierdzania zgodności oprogramowania, określonymi na podstawie ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

Art. 23, ust 3. (ważny od 01.01.2007r.) mówi, że

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, standardy wymagań homologacyjnych i tryb homologacji systemów informatycznych, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 17, art. 19 pkt 17, art. 21 pkt 7, art. 22 pkt 6, stosowanych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, przez wskazanie rodzajów oprogramowania objętych procedurami homologacji, ogólnego zakresu wymagań homologacyjnych, sposobu ogłaszania wymagań, warunków zgłaszania oprogramowania do homologacji, przebiegu procedury homologacji, mając na uwadze jednorodność zakresu i rodzaju danych, która umożliwi ich scalanie w zbiór centralny.

Art. 23, ust. 4 brzmi:

W przypadku gdy realizacja zadań określonych w ustawie jest związana z przekazywaniem informacji za pomocą systemu teleinformatycznego, **minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego nieodpłatnie udostępni podmiotom obowiązującym do przekazywania informacji na podstawie niniejszej ustawy oprogramowanie, które jest zgodne z wymaganiami określonymi przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w przepisach wydanych na podstawie ust. 3.**

Art. 23, ust. 4a wskazuje, że:

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może utworzyć rejestr centralny obejmujący dane dotyczące jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, a także dane dotyczące osób i rodzin, którym udzielono świadczeń pomocy społecznej oraz form udzielonej pomocy społecznej, gromadzone przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej na podstawie przepisów ustawy. Może również przetwarzać te dane na zasadach określonych w przepisach o ochronie danych osobowych. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej przekazują dane do rejestru centralnego, wykorzystując oprogramowanie, o którym mowa w ust. 4.

Przytoczone wyżej treści ustępów 3, 4 i 4a artykułu 23 ustawy o pomocy społecznej zostały wprowadzone przez ustawę o informatyzacji (patrz sekcja 1.1.1.2 - Ustawa o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne), obowiązują od chwili wejścia w życie ustawy o informatyzacji (21-07-2005 r.) i zastąpiły wcześniejsze zapisy odnoszące się do przedmiotowego zagadnienia nieco w odmienny sposób.

Termin *homologacja*, pod którym przed nowelizacją, krył się akt stwierdzenia zgodności oprogramowania z opisem systemu został zastąpiony definicją jego znaczenia. Udostępniany przez ministra opis systemu, o którym mowa w art. 23, ust 3, pkt. 1 i 2, nazywany był *wymaganiami homologacyjnymi*, natomiast sposób postępowania w zakresie stwierdzenia zgodności z opisem systemu, o którym mowa w art. 23, ust 3, pkt. 3, określany był mianem procedury homologacji.

Obowiązek określenia opisu systemu dla JOPS w drodze rozporządzenia, tak samo jak przed wejściem w życie ustawy o informatyzacji, daje możliwość opracowania oprogramowania wielu niezależnym wykonawcom, pozwalając na powstawanie systemów informatycznych odpowiadających potrzebom różnych JOPS: zatrudniających różną liczbę pracowników, przetwarzających różną ilość danych, korzystających z różnych systemów operacyjnych, itp. Również tak samo jak wcześniej, to minister jest organem odpowiedzialnym za stwierdzenie zgodności oprogramowania z opisem systemu, a zatem dopuszczeniem oprogramowania aplikacji do wykorzystania przez JOPS. Fakt ten podkreśla nowa treść art. 23, ust. 4 ustawy o pomocy społecznej nakazująca ministrowi nieodpłatne udostępnianie oprogramowania.

Dnia 17 lipca 2005 r. weszło w życie rozporządzenie w sprawie homologacji systemów informatycznych stosowanych w JOPS [RozpHOMOLOG], wydane z upoważnienia art. 23, ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, w brzmieniu sprzed wejścia w życie nowelizacji wprowadzonej przez ustawę o informatyzacji. Rozporządzenie to, zgodnie z Art. 63 ustawy o informatyzacji, zmienionym nowelizacją z grudnia 2005 r. [UstINFORMAT-ZM1] zachowuje moc maksymalnie do 21 stycznia 2007 r. Zgodnie z aktualnymi zapisami Art. 23, ust. 3, pkt 3 ustawy o pomocy

---

społecznej minister zobowiązany jest do ogłoszenia sposobu „postępowania w zakresie stwierdzenia zgodności oprogramowania z opisem systemu” również w drodze rozporządzenia.

Zasadnicza część rozporządzenia w sprawie homologacji dotyczy właśnie sposobu postępowania w zakresie stwierdzenia zgodności oprogramowania z wymaganiami homologacyjnymi, czyli tzw. procedury homologacji systemów informatycznych^[1]

Rozporządzenie w sprawie homologacji wymaga od wszystkich producentów SI dla JOPS przedłożenia ich produktów do homologacji, każdorazowo po ogłoszeniu nowej wersji wymagań homologacyjnych (nowej wersji opisu systemu), w tzw. terminie dostosowawczym. Nie zgłoszenie lub nie dostosowanie programów w terminie dostosowawczym skutkuje cofnięciem świadectwa homologacji z urzędu.

Od 01.01.2006 r. producenci systemów dla JOPS mogą posługiwać się tylko tzw. świadectwem homologacji dla WH 1.2. Aktualny wykaz Świadectw Homologacji znajduje się na stronie www.politykaspoeczna.gov.pl.

1.1.1.2. Ustawa o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne

W połowie 2005 roku ranga informatyzacji podmiotów realizujących zadania publiczne (w tym jednostek samorządu terytorialnego i ich organów) wzrosła, osiągając znaczenie określane ustawą.

Dnia 21 lipca 2005 r. weszła w życie „Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne” [UstINFORMAT]. Zdarzenie to ma dla informatyzacji Jednostek Organizacyjnych Pomocy Społecznej znaczenie dwojakiego rodzaju:

1. Ustawa o informatyzacji — w celu ochrony interesu publicznego, w tym zachowania przez Państwo możliwości swobody wyboru technologii w procesach informatyzacji realizacji zadań publicznych — określa zasady (Art. 1):
  - ustalania minimalnych, gwarantujących otwartość standardów informatycznych, wymagań dla systemów teleinformatycznych używanych do realizacji zadań publicznych oraz dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w formie elektronicznej z podmiotami publicznymi (ust. 2),
  - dostosowania systemów teleinformatycznych używanych do realizacji zadań publicznych do minimalnych, gwarantujących otwartość standardów informatycznych, wymagań dla systemów teleinformatycznych używanych do realizacji zadań publicznych (ust. 3),
  - kontroli projektów informatycznych o publicznym zastosowaniu, systemów teleinformatycznych używanych do realizacji zadań publicznych, rejestrów publicznych i wymiany informacji w formie elektronicznej z podmiotami publicznymi (ust. 5), oraz
  - ustalania i publikacji specyfikacji rozwiązań stosowanych w oprogramowaniu umożliwiającym łączenie i wymianę informacji, w tym przesłanie dokumentów elektronicznych, pomiędzy systemami teleinformatycznymi podmiotów publicznych a systemami podmiotów niebędącymi podmiotami publicznymi (ust. 7),
2. Rozdział 5 ustawy o informatyzacji, zatytułowany „Zmiany w przepisach obowiązujących” wprowadził nowelizację art. 23 ustawy o pomocy społecznej [UstPOMOC], w zakresie, w jakim artykuł ten odnosi się do oprogramowania dla JOPS (zagadnienie to zostało omówione w poprzedniej sekcji).

Art. 13 ustawy o informatyzacji wprowadza obowiązek spełniania przez oprogramowanie używane przez podmioty publiczne do realizacji zadań publicznych minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych, przy czym, zgodnie z definicją tego pojęcia (zamieszczoną w art. 2 ustawy), należy je rozumieć jako: „zespół wymagań organizacyjnych i technicznych, których spełnienie przez system teleinformatyczny używany do realizacji zadań publicznych umożliwia wymianę danych z innymi systemami teleinformatycznymi używanymi do realizacji zadań publicznych oraz zapewnia

---

^[1] „§3.1., Homologacja systemów informatycznych polega na stwierdzeniu przez ministra ich zgodności z obowiązującą wersją wymagań homologacyjnych.”

dostęp do zasobów informacji udostępnianych za pomocą tych systemów”.

Minimalne wymagania dla systemów teleinformatycznych, zgodnie z art. 18 ustawy o informatyzacji, mają mieć charakter Rozporządzenia Rady Ministrów. Właściwe rozporządzenie [RozpMINWYM] zostało wydane dnia 11 października 2005 r. i zgodnie z zapisem w jego §4 weszło w życie w połowie listopada 2005 r. Treść rozporządzenia określa:

- Protokoły komunikacyjne i szyfrujące umożliwiające wymianę danych z innymi systemami teleinformatycznymi używanymi do realizacji zadań publicznych (Załącznik 1 do rozporządzenia), oraz
- Formaty danych zapewniające dostęp do zasobów informacji udostępnianych za pomocą systemów teleinformatycznych używanych do realizacji zadań publicznych (Załącznik 2 do rozporządzenia).

Dostosowanie wszystkich systemów informatycznych, jakich dotyczy ustawa o informatyzacji, do minimalnych wymagań musi zostać wykonane najpóźniej do dnia 21 lipca 2007 r. (Art. 58 ustawy o informatyzacji⁽²⁾).

Ustawa o informatyzacji dużą uwagę przywiązuje do spójnego działania systemów teleinformatycznych wspierających realizację zadań publicznych, podkreślając rolę tzw. oprogramowania interfejsowego. Oprogramowanie interfejsowe definiowane jest przez ustawę jako „oprogramowanie umożliwiające łączenie i wymianę danych w komunikacji pomiędzy systemami teleinformatycznymi” (art. 2). Dotyczy to aplikacji dla JOPS, ponieważ mówi o tym treść Art. 23, ust. 3, pkt 1 (patrz: pełne brzmienie ustępu w poprzedniej sekcji). Ustawa o pomocy społecznej odwołuje się w tym miejscu do treści art. 13, ust. 2, pkt 2 lit. a ustawy o informatyzacji, we wskazanym miejscu mówi o zestawieniu stosowanych w oprogramowaniu interfejsowym systemu teleinformatycznego [...] struktur dokumentów elektronicznych, formatów danych oraz protokołów komunikacyjnych i szyfrujących oprogramowania interfejsowego.

Art. 63 ustawy o informatyzacji, o czym była już mowa przy omawianiu zapisów w ustawie o pomocy społecznej odnosi się do rozporządzeń wydawanych na mocy zapisów znowelizowanych przez ustawę o informatyzacji. Treść tego artykułu otrzymała brzmienie:

Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie upoważnień zmienianych niniejszą ustawą zachowują moc do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie nowych upoważnień, nie dłużej jednak niż przez 18 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Zapis ten dotyczy rozporządzenia w sprawie homologacji systemów informatycznych stosowanych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej.

Pierwsza część rozdziału 4 ustawy o informatyzacji została dedykowana zagadnieniu badania zgodności oprogramowania interfejsowego z rozwiązaniami określonymi przez podmioty publiczne. Zgodnie z art. 13, ust. 2, pkt 2, lit. b ustawy o informatyzacji podmiot publiczny ma obowiązek udostępniania testów akceptacyjnych dla oprogramowania wykorzystywanego do przekazywania danych pomiędzy tym podmiotem a podmiotem niebędącym organem administracji rządowej. Testy takie, powinny być udostępnione w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia określającego minimalne wymagania dla systemów [RozpMINWYM] (art. 57 ustawy o informatyzacji). Art. 21, ust 6 ustawy o informatyzacji mówi o tym, że przedmiot testów i zasady prowadzenia badań zostaną w szczegółach określone Rozporządzeniem Ministra Nauki i Informatyzacji [RozpTESTY]. Mimo, że literalne traktowanie zapisów ustawy o informatyzacji nie wskazuje na konieczność udostępniania testów akceptacyjnych w odniesieniu do oprogramowania dla JOPS zagadnienie to jest brane pod uwagę.

1.1.2. Program i System Informacyjny „SYRIUSZ”

W chwili ogłaszania „Koncepcji utrzymania i rozwoju Systemu Informatycznego POMOST w latach

⁽²⁾ „W przypadku gdy używany w dniu wejścia w życie ustawy do realizacji zadań publicznych system teleinformatyczny nie spełnia minimalnych wymagań, o których mowa w art. 3 pkt 9, [...], podmiot publiczny jest obowiązany do dostosowania tego systemu teleinformatycznego [...] do minimalnych wymagań w terminie 2 lat od dnia wejścia ustawy w życie.”

2004-2005" [Konc-04-05] (30-04-2004), zadania wynikające z zapisów w dokumencie przypisywano głównie Departamentowi Informatyki Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej. Zaledwie miesiąc później (04-05-2004) zostały ogłoszone i weszły w życie rozporządzenia w sprawie utworzenia dwóch niezależnych organów centralnych: Ministerstwa Gospodarki i Pracy oraz Ministerstwa Polityki Społecznej, a zadania wynikające z koncepcji przeszły na Biuro Administracji i Informatyki MPS. Dnia 02-11-2005 r. weszło w życie, z mocą od dnia 31-10-2005 r., rozporządzenie w sprawie utworzenia Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz zniesienia Ministerstwa Polityki Społecznej i zadania wskazane w koncepcji przeszły na DI MPIPS. Dwa działy administracji: zabezpieczenie społeczne i praca znalazły się znowu w jednym ministerstwie.

Informatyzacja tych działów administracji ma za sobą bardzo długą, wspólną historię, sięgającą 1992 roku, kiedy to podjęto prace nad trwającym kilka następnych lat, projektem *Automation of Labour and Social Organization* (ALSO). Po dziesięciu latach, w 2002 roku podjęto wyzwanie oceny stanu aktualnego wykorzystania rozwiązań informatycznych w Urzędach Pracy i Jednostkach Organizacyjnych Pomocy Społecznej oraz opracowania rekomendacji powzięcia czynności usprawniających. W wyniku prac powstał dokument „Wizja modernizacji i rozwoju systemów PULS i POMOST w nowy jednolity i zintegrowany system SYRIUSZ — system obsługi obszarów pomoc społeczna i rynek pracy” [WizjaSYRIUSZ], kładący podwaliny pod program „SYRIUSZ”. Dnia 29-05-2003 r. Zespół Doradczy Programu przyjął jego Dokument Otwarcia i od tego momentu może być liczona historia nowego przedsięwzięcia, mającego na celu wprowadzenie i ulepszenie systemów informatycznych dla obszarów: usług społecznych i rynku pracy.

Od samego początku programu „SYRIUSZ” zarządzaniu przedsięwzięciem towarzyszy polityka jawności i otwartości, a zatem wszelkie dotyczące go szczegóły są udostępniane publicznie i można się z nimi zapoznać na stronach internetowego serwisu urzędów pracy, jednostek pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych (pod adresem: <http://www.syriusz.praca.gov.pl/>). Oprócz informacji o realizacji prac, od momentu podjęcia decyzji o konieczności opracowania wyżej wspomianej Wizji, z serwisu można pobrać strategiczne dokumenty programu, omawiające szczegółowe cele i plany.

W ramach programu wykonano już między innymi:

- Pomiar jakościowe i ilościowe wybranych zjawisk dotyczących programu [Makrometryka2003], w tym:
  - Raport z badań poziomu satysfakcji użytkowników systemów informatycznych (urzędy pracy, jednostki pomocy społecznej),
  - Raport z badań kosztów funkcjonowania systemów informatycznych w urzędach pracy i jednostkach pomocy społecznej,
  - Główne kryteria wykonawcze systemu informatycznego „SYRIUSZ” (urzędy pracy i jednostki pomocy społecznej),
  - Raport — diagnoza stanu i zastosowań informatyki w jednostkach pomocy społecznej, stan na 30 czerwca 2003 r.,

Pomiary takie planuje się powtórzyć w 2007 roku, w celu wykonania analizy porównawczej i oceny skuteczności działania.

- Specyfikację wymagań homologacyjnych dla komponentów programu SYRIUSZ [WymSYRIUSZ].

Z punktu widzenia ustawy o informatyzacji, program „SYRIUSZ” — bez względu na to czy byłoby realizowane przez jedno, czy też więcej ministerstw — należy zaliczyć do tzw. ponadsektorowych projektów informatycznych, a tzn. takich, których zakres przedmiotowy dotyczy spraw należących do właściwości więcej niż jednego działu administracji rządowej (Art. 2 ustawy o informatyzacji).

Z racji wieloletniego doświadczenia we wspólnym podejmowaniu wyzwań, związanych z zagadnieniami informatyzacji obydwu działów administracji rządowej, utrzymanie takiego podejścia ma wiele zalet i będzie kontynuowane.

1.2. Wojewódzkie plany wykorzystania, utrzymania i rozwoju SI w JOPS

Precyzowaniu zagadnień nakreślonych w „Koncepcji Utrzymania i Rozwoju SI POMOST na lata 2004-2005” [Konc-04-05], w odniesieniu do jednostek prowadzących swoją działalność na terenach poszczególnych województw, służyły „Wojewódzkie plany, utrzymania i rozwoju SI POMOST”. Plany takie zostały opracowane przez wszystkie Wydziały Polityki Społecznej Urzędów Wojewódzkich, w niektórych przypadkach, wzorem koncepcji centralnej, od razu w odniesieniu do pełnego okresu jej obowiązywania, w innych osobno na lata 2004 i 2005.

Większość z planów wojewódzkich opatrzona jest datami z drugiej połowy poszczególnych lat, co mogłoby wskazywać na opracowywanie ich jedynie w odpowiedzi na obowiązek nałożony przez ministra. Faktycznie jednak, w większości są to bardzo dobre materiały, które pokazują zaangażowanie — Wydziałów Polityki Społecznej Urzędów Wojewódzkich, a przede wszystkim Wojewódzkich Administratorów POMOST (WAP)¹³¹ — w utrzymanie w sprawności aplikacji udostępnianych jednostkom przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Wiele z planów wojewódzkich zawiera szczegółowe analizy wykorzystania SI w JOPS przez jednostki na terenie województw oraz wskazuje kroki jakie są podejmowane oraz jakie planuje się podjąć, w celu poprawy lub zachowania osiągniętego, zadowalającego stanu użytkowania aplikacji. Do działań takich należą:

- Utrzymanie własnych, wojewódzkich stron WWW w Internecie, dedykowanych zagadnieniom związanym z utrzymaniem i rozwojem SI w JOPS na terenie województw oraz zawierających wskazówki dla jednostek odnośnie wykorzystania systemu,
- Prowadzenie ankiet inwentaryzacyjnych, pozwalających na ocenę stanu zapotrzebowania JOPS na sprzęt, oprogramowanie i usługi,
- Nadzór nad ośrodkami w zakresie wdrażania i wykorzystania systemu,
- Organizacja własnych struktur informatycznych na terenie województw — powoływanie informatyków rejonowych, przed którymi stawia się zadania takie jak: administracja, konserwacja i archiwizacja danych systemów w JOPS, nadzór nad eksploatacją, szkolenia użytkowników końcowych, instalacja nowych wersji oprogramowania, konserwacja sprzętu, oraz realizacja zadań zleconych przez Wojewódzkiego Administratora POMOST,
- Nawiązywanie współpracy WPS z gminnymi administratorami systemu, wykorzystanie ich wiedzy i doświadczeń,
- Zachęcanie JOPS do nawiązywania porozumień o współpracy,
- Organizacja spotkań informacyjnych i specjalistycznych szkoleń (aplikacje użytkowe wspierające funkcjonowanie JOPS, oprogramowanie biurowe, poczta elektroniczna),
- Modernizacja sprzętu i oprogramowania w jednostkach,
- Promocja wykorzystania poczty elektronicznej,
- Promocja zabezpieczeń antywirusowych,
- Stawianie sobie i JOPS konkretnych celów oraz ustalanie priorytetów.

Plany wojewódzkie prezentują też główne problemy, jakim należy się przeciwstawić. Do takich zalicza się najczęściej:

- Psujący się, stary sprzęt, w tym — poza samymi komputerami — drukarki i podtrzymywacze napięcia (UPS),
- Sprzęt, który jest już zbyt słaby, aby sprostać wymaganiom nowych wersji aplikacji dla JOPS —

¹³¹ Zgodnie z nazwą obowiązującą przed wejściem w życie niniejszej koncepcji.

---

małe dyski, mała pamięć operacyjna — i który nie nadaje się już do modernizacji,

- Brak fachowej kadry informatyków, którzy mogliby wesprzeć swoim doświadczeniem poszczególne jednostki,
- Potrzeba ciągłego szkolenia, w związku ze zmieniającą się kadrą pracowników socjalnych i zmianami w aplikacjach,
- Stałe łącza do sieci Internet,
- Oprogramowanie antywirusowe,
- Przejście z instalacji jedno stanowiskowych na sieciowe.

Z większości planów wojewódzkich widać, że WPS mają wizję jak zmienić sytuację na lepszą, aczkolwiek czyniąc wyliczenia planowanych wpływów i wydatków, korzystają z okazji aby pokazać, że wynikający deficyt może spowodować wręcz pogorszenie obecnego stanu wykorzystania oprogramowania w JOPS. Trzeba przyznać, że brzmi to czasem nawet jak groźba wobec ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, a nie jak udział we współfinansowaniu o którym mowa w art. 22 ust. 7.

Z drugiej jednak strony, w kilku planach daje się zauważyć bardzo zdrowe podejście, nastawione na promocję wśród JOPS idei korzystania z systemów informatycznych w celu uzyskania lepszych efektów pracy jednostek. JOPS nie powinny traktować komputerów jako zła koniecznego, ale świadomość, że praca z komputerem może przynieść rzeczywiste korzyści dopiero z czasem. Oczywiście, kiedy ma się do dyspozycji lepszy sprzęt, lepsze oprogramowanie i sprawne łącza z Internetem, przeświadczenie o słuszności rejestrowania danych w systemie informatycznym przychodzi szybciej i jest głębsze.

Środki finansowe, określane w poprzedniej edycji koncepcji mianem „strumienia «za dane»”, przez większość wojewodów są rozdzielane wg tego samego algorytmu, jaki został zaproponowany w dokumencie centralnej koncepcji. Są jednak województwa, które planują ich rozdział wg innych, własnych zasad, z ukierunkowaniem na potrzeby specyficzne dla regionu, o których najlepsza wiedza jest oczywiście w terenie. Środki takie pozostawały i będą pozostawały w gestii wojewodów.

Wiele WPS zamieszcza również w swoich planach opisy zadań jakie stawiają przed Wojewódzkimi Administratorami POMOST (WAP) i rządciej Wojewódzkimi Użytkownikami aplikacje udostępnione przez ministra. Wykazu takich zadań nie zamieszczono w poprzedniej edycji koncepcji — obecnie przewiduje się dla nich osobną sekcję rozdziału 4 - Zadania administracji publicznej w zakresie utrzymania i rozwoju SI w JOPS, a najlepsze zapisy w planach wojewódzkich zostaną zaadoptowane.

Wymaganie posiadania przez województwa „Wojewódzkich planów wykorzystania, utrzymania i rozwoju SI w JOPS” bez wątplenia sprawdzilo się i zostanie utrzymane. Centralna „Koncepcja wykorzystania, utrzymania i rozwoju SI w JOPS”, której zadaniem jest wyznaczenie celów oraz kierunków dalszego rozwoju, jak również przedstawienie zarysu utrzymania aplikacji udostępnianych przez ministra, w formie planów wojewódzkich staje się już konkretnym programem działań w regionie. Plany takie, są też dla szczebla centralnego źródłem cennych informacji o problemach nurtujących odbiorców aplikacji.

„Wojewódzkie plany wykorzystania, utrzymania i rozwoju SI w JOPS” są zatwierdzane przez wojewodów i nie podlegają dodatkowemu zatwierdzeniu na szczeblu centralnym — są jednak badane na okoliczność zgodności z „Koncepcją utrzymania i rozwoju SI w JOPS” ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, a ich dostarczenie warunkuje możliwość uzyskania środków finansowych z ministerstwa.

1.3. Stan wdrożeń i wykorzystania oprogramowania udostępnianego przez ministra

Szczegółowa analiza poziomu wdrożeń i wykorzystania oprogramowania udostępnianego przez

---

ministra, zobrazowana wykresami w rozbiciu na województwa i szczeble gminny oraz powiatowy, została przedstawiona w załączniku A - Analiza stanu bieżącego wdrożeń i wykorzystania aplikacji dla JOPS w oparciu o dane ZBC. Z zamieszczonych tam statystyk, odnoszących się do okresu od III kwartału 1999 r. do II kwartału 2006 r. wynika, że w ciągu obowiązywania poprzedniej „Koncepcji utrzymania i rozwoju SI POMOST (2004-2005)“:

- Wzrost wykorzystania oprogramowania dla JOPS w gminach wyniósł blisko 25 punktów procentowych (wynik dla II kwartału 2006 r. wskazuje na to, że ponad 90% jednostek wykorzystuje oprogramowanie udostępniane przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego).
- Wdrożono aplikacje w ponad trzech czwartych wszystkich Powiatowych Centrach Pomocy Rodzinie (w II kwartale blisko 74% jednostek korzystało z programów udostępnianych przez ministra).
- Blisko trzy czwarte spośród jednostek gminnych wykorzystujących aplikacje udostępniane przez ministra przekazuje zbiory centralne ze zgodnością danych powyżej 90% (nieznaczny wzrost), jednak w zestawieniu z liczbą wszystkich jednostek jest to 69% (w analizie zamieszczonej w poprzedniej koncepcji było to 48%). Wynik 69% oznacza, że 69% wszystkich jednostek szczebla gminnego w kraju, w II kwartale 2006 r. wykorzystywało oprogramowanie w stopniu pozytywnym.
- Ponad 71% spośród wszystkich PCPR wykorzystujących aplikacje udostępniane przez ministra przekazuje zbiory centralne ze zgodnością danych powyżej 90%, w zestawieniu z liczbą wszystkich PCPR jest prawie 53%.
- Zaledwie 1% OPS i 1% PCPR wykorzystywało w II kwartale 2006 r., oprogramowanie udostępniane przez ministra na zasadzie próby (dostarczyło zbiory centralne ze zgodnością danych poniżej 20%).

Wyniki takie można uznać za zadowalające. Wnioski szczegółowe znajdują się przy analizach (załącznik A - Analiza stanu bieżącego wdrożeń i wykorzystania aplikacji dla JOPS w oparciu o dane ZBC).

1.4. Zadania zrealizowane w okresie obowiązywania koncepcji 2004-2005

W „Koncepcji utrzymania i rozwoju SI POMOST w latach 2004-2005” wskazano dziewięć wyzwań, wobec których podejmowano, w okresie jej obowiązywania, konkretne działania. Były to:

1. Poprawa funkcjonalności SI POMOST,
2. Skrócenie czasu wprowadzania zmian do SI POMOST,
3. Ujednolicenie SI POMOST z systemem SYRIUSZ,
4. Opracowanie metodyki wykorzystania danych na poziomie gminy i województwa,
5. Zwiększenie liczby Jednostek Organizacyjnych Pomocy Społecznej pracujących w systemie,
6. Zwiększenie liczby JOPS pozytywnie wykorzystujących system,
7. Poprawa równomierności wdrożeń na terenie całego kraju,
8. Uruchomienie szkoleń w trybie e-Learning,
9. Włączenie PCPR do systemu.

W ciągu dwóch lat poprzedniej koncepcji (2004-2005) dokonano lub osiągnięto:

- Wykorzystanie aplikacji udostępnianych przez ministra w gminach zyskało stały i równomierny trend wzrostu, co stanowiło całkowite odejście od wcześniejszego trendu oscylacji w granicach

---

pięćdziesięcioprocentowego stopnia wdrożenia aplikacji w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej w kraju¹⁴⁾,

- Równomierność wdrożeń oprogramowania udostępnianego przez ministra jednostkom szczebla gminy wzrosła (odstępstwem są już tylko dwa województwa — patrz załącznik A - Analiza stanu bieżącego wdrożeń i wykorzystania aplikacji dla JOPS w oparciu o dane ZBC),
- Do systemu, tak jak planowano, zaczęto włączać Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, uzyskując w II kwartale 2006 r. ponad 74% poziom wdrożeń. Z końcem 1 kwartału 2005, PCPR otrzymały sprzęt komputerowy (komputer + drukarka) oraz przeprowadzono szkolenia z jego wykorzystania,
- W życie weszło rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej w sprawie homologacji systemów informatycznych stosowanych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej [RozpHOMOLOG], otwierając drogę do homologacji oprogramowania dla JOPS w oparciu o kolejną wersję wymagań homologacyjnych (opisu systemu) i rozszerzenie rynku dostawców.
- 10 grudnia 2005 r. w dzienniku *RZECZPOSPOLITA* zostały ogłoszone wymagania homologacyjne (opis systemu) w wersji 1.2.
- Uruchomiono i udostępniono BEZPŁATNIE na stronie www.mpips.gov.pl Statystyczną Aplikację Centralną (SAC) przeznaczoną do spójnego i jednolitego gromadzenia, prezentacji, scalania, weryfikacji, porównywania i akceptacji elektronicznych wersji sprawozdań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej szczebla gminy i powiatu.

Uruchomiono i udostępniono BEZPŁATNIE na stronie www.mpips.gov.pl moduł gminnej Statystycznej Aplikacji Centralnej (gSAC) aplikacji SAC, która umożliwi sprawdzenie poprawności wygenerowanych z aplikacji gminnych i powiatowych sprawozdań z pomocy społecznej. Aplikacja gSAC zawiera formularze sprawozdań wymaganych za I półrocze 2006 r. (lub II kwartał 2006 w zależności od cyklu generowania sprawozdania).

Na potrzeby SAC i gSAC opracowano definicje sprawozdań elektronicznych w formacie XML Schema oraz arkusze stylów XSL pozwalające na oglądanie XML'owych sprawozdań w przeglądarce internetowej w formie graficznej odpowiadającej postaci właściwej wydrukowi sprawozdań. Uzyskane wyniki już w chwili ich wdrożenia były zgodne z minimalnymi wymaganiami dla systemów teleinformatycznych, które ogłoszono dopiero w końcu października 2005 r. (por. zapisy w sekcji 1.1.1.2 - Ustawa o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, niniejszego rozdziału).

Aplikacja przeznaczona jest dla każdego poziomu organizacyjnego czyli dla gminy, powiatu, województwa i ministerstwa, a komunikacja użytkownika z oprogramowaniem odbywa się za pośrednictwem przeglądarki WWW. Zasilanie aplikacji danymi (sprawozdania elektroniczne) może odbywać się na dwa sposoby: OPS lub PCPR wczytuje ww. dane za pomocą modułu gSAC lub przesyła je za pośrednictwem poczty elektronicznej na szczebel wojewódzki, gdzie dane zostają wczytane przez osobę upoważnioną.

- Moduł gSAC Aplikacji SAC został przygotowany i udostępniony na szczeblu gminnym i powiatowym.
- Zebrano, opracowano oraz opublikowano wyniki pomiarów jakościowych i ilościowych wybranych zjawisk związanych z informatyzacją JOPS (publikacja programu „SYRIUSZ” [Makrometryka2003], por. zapisy w sekcji 1.1.2 - Program i System Informacyjny „SYRIUSZ”, niniejszego rozdziału).
- Opracowano specyfikację wymagań homologacyjnych dla komponentów SI SYRIUSZ, uwzględniających potrzeby obszaru: zabezpieczenie społeczne (por. zapisy w sekcji 1.1.2 - Program i System Informacyjny „SYRIUSZ”, niniejszego rozdziału).

---

¹⁴⁾ Co było związane z przystępowaniem i odchodzeniem od wykorzystania aplikacji — por. 4.1 Analizy zbiorów centralnych w [Konc-04-05] oraz informacje prezentowane w załączniku A, Analiza stanu bieżącego wdrożeń i wykorzystania aplikacji dla JOPS w oparciu o dane ZBC, do niniejszej koncepcji.

Rozdział 2. Cele i priorytety

Celem nadrzędnym istnienia Systemu Informatycznego w Jednostkach Organizacyjnych Pomocy Społecznej (aplikacje „Pomoc Społeczna”) jest:

1. dostarczanie danych zarządczych pozwalających na **podejmowanie trafnych decyzji w zakresie rozwiązań pomocy społecznej** na szczeblu podstawowym (gminy i powiaty), wojewódzkim oraz centralnym,
2. ułatwienie codziennego funkcjonowania jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, w tym ułatwienie zbierania i wykorzystania danych zarządczych, oraz
3. umożliwienie JOPS wywiązywania się z ustawowego obowiązku przekazywania sprawozdań, również w wersjach elektronicznych.

W pierwszym przypadku, głównym beneficjentem wykorzystania SI w JOPS jest Departament Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa, który odpowiada za określenie kierunków pomocy społecznej, przygotowywanie i wprowadzanie standardów usług w wymienionym obszarze oraz monitorowanie efektywności podejmowanych decyzji i sposobu realizacji zadań wykonywanych przez samorządy i JOPS. Beneficjentami danych zarządczych, uzyskiwanych za pośrednictwem SI w JOPS, są również Departament Analiz Ekonomicznych i Prognoz Ministerstwa, Wydziały Polityki Społecznej Urzędów Wojewódzkich, Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej Samorządu Województwa oraz same OPS i PCPR, a docelowo również Główny Urząd Statystyczny.

W drugim i trzecim przypadku, beneficjentem systemu są bezpośrednio Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej szczebla gminy oraz Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie.

Osiągnięcie wymienionych celów oznacza sytuację, w której (kolejność zgodna z priorytetami):

1. System informatyczny jest zawsze aktualny, tj. nadąża za zmianami w obowiązującym prawie i za zmieniającymi się potrzebami jego adresatów,
2. System informatyczny jest poprawny, tj. liczba pojawiających się w nim błędów maleje, a błędy wykrywane są na bieżąco usuwane,
3. Wdrożenie na poziomie 90% zgodności danych systemu we wszystkich JOPS (OPS oraz PCPR),
4. Stworzenie narzędzi umożliwiających sprawne tworzenie raportów oraz analiz z otrzymanych danych (zbiorów centralnych) na wszystkich poziomach organizacyjnych,
5. Dostarczane przez JOPS dane zarządcze są pełne tj. zawierają wszelkie istotne i wymagane informacje,
6. Dane zarządcze dostarczane są przez wszystkie jednostki organizacyjne pomocy społecznej w kraju (zarówno szczebla gminnego jak i powiatowego),
7. Dostarczane przez JOPS dane są prawdziwe, tzn. zgodne z rzeczywistością — wyliczone w oparciu o bazę informacji na bieżąco rejestrowanych zdarzeń w zakresie obsługi beneficjentów pomocy społecznej przez JOPS,
8. Dostarczanie danych zarządczych odbywa się terminowo, w sposób możliwie maksymalnie zautomatyzowany i bez angażowania jednostek pośredniczących (SAC, g-SAC),
9. System ułatwia realizację zadań stojących przed jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej,
10. Dane zarządcze są udostępniane w sposób bezpieczny, w trybie *on-line* wszystkim zainteresowanym,

---

Rozdział 3. Zasady utrzymania, wykorzystania i rozwoju

3.1. Nieodpłatne udostępnianie aplikacji

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego nieodpłatnie udostępnia aplikacje systemu informatycznego JOPS. Dokładne określenie tego, co należy rozumieć pod pojęciem aplikacji nieodpłatnie udostępnianych, oraz zasad nieodpłatnego udostępniania zostały określone w rozdziale 5 - Zasady udostępniania i wsparcie wykorzystania oprogramowania, w sekcjach: 5.1 - Przedmiot udostępniania i 5.2 - Finansowanie aplikacji „Pomoc Społeczna”, uzyskiwanych z rynku.

3.2. Współfinansowanie SI w JOPS

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego będzie współfinansował system informatyczny w JOPS. Dokładne zasady współfinansowania zostały określone w rozdziale 5 - Zasady udostępniania i wsparcie wykorzystania oprogramowania, w sekcjach: 5.3 - Wsparcie finansowe wykorzystania SI w JOPS, 5.4 - Środki finansowe dla WPS UW i 5.5, Dodatkowe środki finansowe na utrzymanie i rozwój SI w JOPS.

3.3. Rozwój aplikacji systemu

Nieodpłatnie udostępniane przez ministra aplikacje będą stale rozwijane dla zachowania bieżącej zgodności z wszelkimi, dotyczącymi systemu, aktualnie obowiązującymi regulacjami prawnymi. Odpowiedzialność za aktualizację opisu systemu (wymagań), uzyskanie zgodnych z opisem systemu aplikacji z rynku (w tym ich weryfikacja) oraz przekazanie do JOPS informacji o aplikacjach aktualnie udostępnianych spoczywa na ministrze oraz wyznaczonej w tym celu komórce organizacyjnej ministra.

Szczegółowy zakres zadań komórki organizacyjnej ministra został przedstawiony w rozdziale 4 - Zadania administracji publicznej w zakresie utrzymania i rozwoju SI w JOPS, sekcji 4.1 - Komórka organizacyjna ministerstwa obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego (informatyka).

3.4. Utrzymanie SI w JOPS

Za utrzymanie systemu w jednostkach w sprawności umożliwiającej jego bieżące wykorzystanie dla wsparcia zadań realizowanych przez jednostkę oraz wywiązywania się z obowiązku sprawozdawczości elektronicznej odpowiadają (zgodnie z kolejnością):

1. Jednostki wykorzystujące system (w gminach i powiatach),
2. Wydziały Polityki Społecznej Urzędów Wojewódzkich i zatrudnieni przez te jednostki Wojewódzcy Administratorzy SI w JOPS, na terenie swoich województw,
3. Komórka organizacyjna ministerstwa obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Zadania tych jednostek określa rozdział 4 - Zadania administracji publicznej w zakresie utrzymania i rozwoju SI w JOPS.

3.5. Promocja systemu

Za bezstronną promocję (bez wyróżniania któregośkolwiek z nieodpłatnie udostępnianych rozwiązań) wykorzystania aplikacji udostępnianych przez ministra odpowiadają:

1. Wydziały Polityki Społecznej Urzędów Wojewódzkich i zatrudnieni przez te jednostki Wojewódzcy Administratorzy SI w JOPS, na terenie swoich województw,

-
2. Komórka organizacyjna ministerstwa obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Internetowa strona informacyjna dotycząca systemu informatycznego w JOPS znajduje się pod adresem <http://www.politykaspoeczna.gov.pl/>. Na stronie tej znajdują się informacje o wszystkich udostępnianych przez ministra aplikacjach (posiadających świadectwa homologacyjne), jak również forum dyskusyjne dotyczące zagadnień związanych z SI w JOPS

Internetowa strona informacyjna dotycząca programu „SYRIUSZ”, którego aplikacje wspomagające działania w obszarze: zabezpieczenie społeczne znajduje się pod adresem: <http://www.syriusz.praca.gov.pl/>. Na stronie tej można zapoznać się ze szczegółowymi planami oraz stanem prac nad poszczególnymi komponentami systemu informacyjnego SYRIUSZ.

3.6. Promocja aplikacji

Za promocję poszczególnych aplikacji systemu odpowiadają ich producenci. Pracownikom ministerstwa oraz urzędów wojewódzkich nie wolno w żaden sposób wyróżniać któregokolwiek z produktów, zaliczonych do grupy aplikacji nieodpłatnie udostępnianych przez ministra.

3.7. Rynek aplikacji jest otwarty

Minister nie stawia żadnych barier przed firmami, które chciałyby dostarczać swoje aplikacje na rynku pomocy społecznej, poza merytoryczną oceną zgodności produktów z wymaganiami, na zasadach określonych sposobem postępowania w zakresie stwierdzania zgodności oprogramowania z opisem systemu, zakończoną wydaniem świadectwa homologacyjnego.

Każda firma, która spełni postawione wymagania zawarte w *opisie systemu*, co jest potwierdzone otrzymaniem świadectwa homologacji, ma prawo funkcjonować na rynku na zasadach równoprawnych do innych uczestników. Ministerstwu zależy na przystąpieniu nowych dostawców do rynku oprogramowania dla JOPS, ponieważ większa liczba firm oznacza większą penetrację rynku, a co za tym idzie zwiększenie liczby jednostek organizacyjnych korzystających z aplikacji udostępnianych przez ministra i dostarczających dane. W drugiej kolejności, większa konkurencja na rynku, daje użytkownikom szerszy wybór rozwiązań i prowadzi do podniesienia poziomu usług przez producentów na rzecz JOPS i samych JOPS na rzecz beneficjentów pomocy społecznej.

3.8. Zgodność ze standardami Systemu Informacyjnego SYRIUSZ

Aplikacje „Pomoc Społeczna” są składową jednolitego i zintegrowanego systemu informatycznego dla obszarów: pomoc społeczna i rynek pracy „SYRIUSZ”. Prace nad ich rozwojem będą prowadzone w koordynacji z pracami nad innymi komponentami SI SYRIUSZ.

Dla jednostek organizacyjnych pomocy społecznej nie oznacza to żadnej rewolucji, skutkującej np. koniecznością całkowitej wymiany dotychczas stosowanych rozwiązań informatycznych, a jedynie bardziej uporządkowaną ewolucję.

Koordynacja prac nad komponentami SI SYRIUSZ ma na celu:

- unikanie redundancji funkcjonalności,
- unikanie redundancji danych,
- ścisłą współpracę wszystkich aplikacji obu obszarów,
- analizowanie aktywności poszczególnych beneficjentów w obu obszarach i przemieszczanie się ich pomiędzy nimi,
- analizowanie konsekwencji podejmowanych decyzji w jednym obszarze dla drugiego obszaru,
- dzielenie się doświadczeniami i standardami,

Rozdział 4. Zadania administracji publicznej w zakresie wykorzystania, utrzymania i rozwoju SI w JOPS

Zgodnie, z przytoczonym już we wprowadzeniu, art. 23, ust. 1, pkt 9 Ustawy o pomocy społecznej: „Do zadań ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego należy ... określanie zadań administracji publicznej w zakresie utrzymania i rozwoju systemu informatycznego w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej w województwach ...”.

Do podstawowych obowiązków wszystkich jednostek organizacyjnych, o których mowa w niniejszym rozdziale, należą:

1. Wykorzystanie dla celów wsparcia działalności, dla jakiej minister udostępnia oprogramowanie, jedynie tego oprogramowania, które jest udostępniane przez ministra¹⁾,
2. Uaktualnianie ww oprogramowania, w ciągu jednego miesiąca od ukazania się aktualizacji lub pełnej wersji, oraz
3. Bieżąca aktualizacja słowników.

Kolejne sekcje niniejszego rozdziału wskazują zakresy obowiązków poszczególnych jednostek organizacyjnych związanych z wykorzystaniem, utrzymaniem i rozwojem SI w JOPS.

4.1. Komórka organizacyjna ministerstwa obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego (informatyka)

Uwaga!

Komórką organizacyjną ministerstwa obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego odpowiedzialną za realizację zadań związanych z utrzymaniem i rozwojem SI w JOPS, w chwili ogłoszenia niniejszego dokumentu jest Departament Informatyki Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Aktualne informacje o komórce organizacyjnej oraz dane umożliwiające kontakt znajdują się na stronie internetowej dotyczącej systemów informatycznych obsługujących obszar: zabezpieczenie społeczne, w zakładce Wydział Informatyki->Kontakty (pod adresem <http://www.politykaspoleczna.gov.pl>)

Do zadań komórki należą:

1. Utrzymanie *opisu systemu / wymagań homologacyjnych* oraz zasad określających sposób postępowania w zakresie *stwierdzania zgodności oprogramowania z opisem systemu* (wymaganiemi na system), w stanie bieżącej zgodności z obowiązującymi przepisami prawa,
2. Publiczne udostępnianie opisu systemu / wymagań homologacyjnych oraz zasad określających sposób postępowania w zakresie stwierdzania zgodności oprogramowania z wymaganiami,
3. Weryfikacja aplikacji przedłożonych przez producentów na okoliczność zgodności z opisem systemu, zgodnie z zasadami określającymi sposób postępowania w zakresie stwierdzania zgodności oprogramowania z wymaganiami,
4. Prowadzenie rozliczeń z firmami, z tytułu udostępniania aplikacji produkowanych przez te firmy, zgodnie z zawartymi z nimi umowami,
5. Publiczne i natychmiastowe informowanie o systemach, które zostały sprawdzone przez ministra i spełniają wymagania określone opisem systemu, a tym samym są zaliczone do zbioru aplikacji nieodpłatnie udostępnianych jednostkom organizacyjnym pomocy społecznej, z wyraźnym zaznaczeniem ich adresatów,

---

¹⁾ Patrz sekcja 5.1, Przedmiot udostępniania.

-
6. Publiczne i natychmiastowe informowanie o aplikacjach, o których wiadomo (wcześniej posiadały świadectwa homologacji), że są adresowane do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, które oferują funkcjonalności objęte treścią opisu systemu (wymagań na system), a które nie zostały przedłożone przez producentów do akceptacji ministra lub zostały zweryfikowane z wynikiem negatywnym,
  7. Bieżąca aktualizacja i udostępnianie słowników centralnych, przeznaczonych dla nieodpłatnie udostępnianych aplikacji,
  8. Możliwość po terminie docalania zbiorów centralnych,
  9. Naliczanie i przekazywanie wojewodom środków finansowych na współfinansowanie systemu w JOPS w województwach, zgodnie z regułami określonymi w niniejszym dokumencie (w tym określanie stopnia zgodności danych w zbiorach centralnych),
  10. Zapewnienie dostępu do Statystycznej Aplikacji Centralnej oraz hurtowni danych (są to gromadzone dane w postaci zbc i danych z wymaganych sprawozdań, stanowiących Krajowy System Monitoringu Pomocy Społecznej),
  11. Przygotowywanie i określanie „Koncepcji wykorzystywania, utrzymania i rozwoju SI w JOPS”,
  12. Badanie wojewódzkich planów wykorzystania, utrzymania i rozwoju SI w JOPS w województwach na okoliczność ich zgodności z zapisami niniejszej koncepcji wykorzystania, utrzymania i rozwoju SI w JOPS,
  13. Zwoływanie w miarę potrzeb (przynajmniej raz w roku), spotkań wszystkich administratorów i użytkowników wojewódzkich Systemu Informatycznego dla JOPS,
  14. Zwoływanie w miarę potrzeb, spotkań Zespołu Doradczego⁽²⁾,
  15. Kontrola poprawności i terminowości umieszczania przez województwa zbiorów centralnych w SAC,
  16. Bieżąca aktualizacja danych zamieszczanych na stronie internetowej dotyczącej systemów informatycznych obsługujących obszar zabezpieczenie społeczne (adres: <http://www.politykaspoleczna.gov.pl/>)
  17. Aktualizacja załączników A i B do niniejszej koncepcji dla każdego roku jej obowiązywania.

4.2. Komórka organizacyjna ministerstwa obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego (kwestie dotyczące pomocy społecznej)

Uwaga!

Komórką organizacyjną ministerstwa obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego odpowiedzialną za merytoryczne aspekty świadczenia pomocy społecznej, w chwili ogłoszenia niniejszego dokumentu jest Departament Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Do zadań komórki należą:

1. Zgłaszanie, do jednostki organizacyjnej, jakiej zadania zostały omówione w sekcji 4.1 - Komórka organizacyjna ministerstwa obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego (informatyka), każdej zmiany w sprawozdawczości, co najmniej na jeden miesiąc przed terminem obowiązywania zmiany.
2. Przygotowywanie reguł sprawdzających poprawność sprawozdań i umieszczanie ich w SAC.
3. Współpraca z jednostką, jakiej zadania zostały omówione w sekcji 4.1 - Komórka

---

⁽²⁾ Patrz sekcja 4.3, Zespół Doradczy.

---

organizacyjna ministerstwa obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego (informatyka), w zakresie opisu systemu informatycznego dla jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.

4. Kontrola poprawności i terminowości umieszczania przez województwa sprawozdań w SAC.

Współpraca w ramach Zespołu Doradczego, jakiej zadania zostały omówione w sekcji 4.3 Zespół Doradczy.

4.3. Zespół Doradczy

Uwaga!

Zespół doradczy jest jednostką powołaną przez komórkę organizacyjną ministerstwa obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, zajmującą się sprawami SI w JOPS. W skład zespołu doradczego wchodzi: wybrany przedstawiciel JOPS oraz wybrani przedstawiciele WPS UW^[3], którego zadaniem jest wspomaganie swoją opinią przedstawicieli ministerstwa odpowiedzialnych za kwestie pomocy społecznej^[4] oraz Informatyzacji^[5].

Do zadań członków zespołu doradczego należą:

1. Prezentacja opinii na podstawie uwag i sugestii w zakresie bieżącej eksploatacji systemu oraz potrzeb zmian funkcjonalnych, zebranych od użytkowników z terenu województw oraz od producentów oprogramowania udostępnianego przez ministra,
2. Opiniowanie projektów regulacji prawnych pod względem ich wpływu na utrzymanie i rozwój SI w JOPS w województwach,
3. Opiniowanie projektów zmian w opisie systemu oraz zasad postępowania w zakresie weryfikacji na okoliczność zgodności produktów z wymaganiami,
4. Opiniowanie projektów koncepcji wykorzystania, utrzymania i rozwoju SI w JOPS.

4.4. Wydziały Polityki Społecznej Urzędów Wojewódzkich realizujące zadania w imieniu wojewodów

Do zadań jednostki należą:

1. Wyznaczenie osoby lub osób odpowiedzialnych za realizację zadań wynikających z zapisów niniejszej sekcji (w zakresie merytorycznym: Wojewódzkiego Użytkownika SI w JOPS; w zakresie pomocy technicznej: Wojewódzkiego Administratora SI w JOPS),
2. Obowiązek z korzystania oprogramowania, które posiada aktualne Świadectwo Homologacji,
3. Opracowanie, aktualizacja oraz publiczne udostępnienie planów wykorzystania, utrzymania i rozwoju SI w JOPS w województwie na okres odpowiadający okresowi objętemu niniejszą koncepcją utrzymania i rozwoju SI w JOPS, ze szczególnym uwzględnieniem:
  - zasad wydatkowania środków otrzymywanych od ministra na współfinansowanie SI w JOPS,
  - zasad wydatkowania środków własnych,
  - zasad dostarczania przez JOPS elektronicznych wersji sprawozdań i zbiorów centralnych, oraz

---

^[3] Patrz sekcja 4.4, Wydziały Polityki Społecznej Urzędów Wojewódzkich realizujące zadania w imieniu wojewodów.

^[4] Patrz sekcja 4.2, Komórka organizacyjna ministerstwa obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego (kwestie dotyczące pomocy społecznej).

^[5] Patrz sekcja 4.2, Komórka organizacyjna ministerstwa obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego (kwestie dotyczące pomocy społecznej).

^[6] Patrz sekcja 4.1, Komórka organizacyjna ministerstwa obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego (informatyka).

-
- priorytetów działania w zakresie utrzymania i rozwoju SI w JOPS w województwie,
4. Kontrola działania systemów informatycznych w JOPS⁶⁴,
  5. Przekazywanie JOPS środków finansowych na współfinansowanie systemu informatycznego, zgodnie z założeniami zamieszczonymi w wojewódzkim planie wykorzystania, utrzymania i rozwoju SI w JOPS,
  6. Pozyskiwanie środków finansowych i współfinansowanie utrzymania i rozwoju systemu informatycznego w JOPS w województwie,
  7. Badanie, przynajmniej raz na kwartał, aktualnego stanu wykorzystania i przydatności aplikacji udostępnianych przez ministra w JOPS w województwie,
  8. Badanie, przynajmniej raz na kwartał, bieżących potrzeb JOPS w województwie, w odniesieniu do systemu informatycznego,
  9. Doroczne określanie zapotrzebowania na środki finansowe potrzebne na realizację zadań związanych z utrzymaniem i rozwojem SI w JOPS w województwie,
  10. Pośrednictwo pomiędzy JOPS w województwie a ministerstwem w zakresie terminowego przekazywania wszystkich otrzymanych od jednostek obowiązkowych, elektronicznych wersji sprawozdań oraz zbiorów centralnych za pośrednictwem SI w JOPS i Statystycznej Aplikacji Centralnej,
  11. Bieżące wyjaśnianie problemów związanych z terminowym przekazywaniem przez JOPS kompletnych i poprawnych obowiązkowych, elektronicznych wersji sprawozdań i zbiorów centralnych,
  12. Podejmowanie działań prowadzących do możliwie pełnego i możliwie najlepszego wykorzystania oprogramowania nieodpłatnie udostępnianego przez ministra, we wszystkich jednostkach pomocy społecznej w województwie,
  13. Tworzenie warunków do szkolenia użytkowników w województwie,
  14. Informowanie właściwej komórki organizacyjnej ministra oraz JOPS w województwie o potwierdzonych błędach w oprogramowaniu,
  15. Udzielanie wsparcia informatycznego JOPS w gminach i powiatach,
  16. Dystrybucja słowników centralnych.

Ponadto zaleca się również utrzymanie strony internetowej dotyczącej zagadnień związanych z systemami informatycznymi w JOPS w województwie.

4.5. Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej realizujące zadania zarezerwowane dla samorządu województwa

Do zadań jednostki należą (na podstawie porozumienia o współpracy wojewody z marszałkiem):

1. Współpraca z WPS UW,
2. Analizowanie, na potrzeby marszałka województwa, danych o stanie realizacji świadczeń pomocy społecznej na terenie województwa,
3. Udział we współfinansowaniu systemu,
4. Zgłaszanie zapotrzebowania na informacje o stanie realizacji świadczeń pomocy społecznej

---

⁶⁴ Zgodnie z art. 25, ust. 1, pkt 3, lit. a [UstINFORMAT]: „Ust. 1: Kontroli ... pkt. 3: działania systemów teleinformatycznych, używanych do realizacji zadań publicznych ... dokonuje ... lit. a) w jednostkach samorządu terytorialnego i ich związkach oraz w tworzonych lub prowadzonych przez te jednostki samorządowych osobach prawnych i innych samorządowych jednostkach organizacyjnych - właściwy wojewoda”

---

na terenie województwa, mogące stanowić podstawę dla formułowania wymagań na aplikacje dla JOPS,

5. Korzystanie z informacji gromadzonych w Statystycznej Aplikacji Centralnej oraz hurtowni danych.

4.6. Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej szczebla podstawowego: gminy (OPS) i powiatu (PCPR)

Do zadań jednostki wykorzystującej nieodpłatnie udostępnianego przez ministra oprogramowania należy:

1. Wybór producenta oprogramowania i podpisanie „Oświadczenia” dot. chęci użytkowania homologowanego oprogramowania użytkowego firmy posiadającej aktualne „Świadectwo Homologacji”,
2. Obowiązek z korzystania oprogramowania, które posiada aktualne Świadectwo Homologacji,
3. Zasilanie aplikacji właściwymi, poprawnymi danymi,
4. Obowiązek aktualizowania oprogramowania oraz słowników centralnych,
5. Terminowe i poprawne przekazywanie elektronicznych wersji sprawozdań oraz zbiorów centralnych¹,
6. Informowanie właściwego WPS UW o wszelkich wykrytych błędach w oprogramowaniu oraz innych problemach z jego wykorzystaniem,
7. Pozyskiwanie środków finansowych i współfinansowanie utrzymania systemu informatycznego w sprawności (współfinansowanie systemu informatycznego),
8. Stała współpraca z właściwym dla gminy/powiatu Wojewódzkim Administratorem aplikacji „Pomoc Społeczna”,
9. Zapewnienie niezbędnych warunków do rozwoju i utrzymania Systemu Informatycznego aplikacji Pomoc Społeczna w gminie.

Rozdział 5. Zasady udostępniania i wsparcie wykorzystania oprogramowania

Zgodnie z obowiązującymi przepisami^[1] minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego zobowiązany jest do nieodpłatnego udostępniania oprogramowania jednostkom organizacyjnym pomocy społecznej. Dokładna definicja udostępnianego oprogramowania została przedstawiona w sekcji 5.1 - Przedmiot udostępniania, a jego zasady omawia sekcja 5.2 - Finansowanie aplikacji „Pomoc Społeczna”, uzyskiwanych z rynku.

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego współfinansuje:

- wykorzystanie SI w JOPS, zgodnie z zasadami opisanymi w sekcji 5.3 - Wsparcie finansowe wykorzystania SI w JOPS, oraz
- utrzymanie i rozwój SI w JOPS, zgodnie z zasadami przedstawionymi w sekcji 5.5 - Dodatkowe środki finansowe na utrzymanie i rozwój SI w JOPS.

Sekcja 5.4 - Środki finansowe dla WPS UW mówi o środkach finansowych przewidzianych dla

---

[1] Patrz treść ustawy o pomocy społecznej Art.17, ust. 1, pkt.17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;

^[1] Patrz treść art. 23, ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, w sekcji 1.1.1.1, Ustawa o pomocy społecznej, rozdziału 1, Stan bieżący SI w JOPS (koniec 2005 r.).

Wydziałów Polityki Społecznej Urzędów Wojewódzkich.

W sekcji 5.6 - Proces udostępniania oprogramowania oraz wsparcia finansowego wykorzystania SI w JOPS omówiono sposób nieodpłatnego przekazywania oprogramowania JOPS oraz związanych z tym środków finansowych: producentom i jednostkom organizacyjnym pomocy społecznej.

5.1. Przedmiot udostępniania

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego nieodpłatnie udostępnia JOPS oprogramowanie za jakie może brać odpowiedzialność. Minister może brać odpowiedzialność jedynie za takie aplikacje, które spełniają jego aktualne na daną chwilę wymagania (są zgodne z aktualnym *opisem systemu / wymaganiami homologacyjnymi*), co potwierdzone jest odpowiednimi testami akceptacyjnymi, zgodnie z zasadami określającymi sposób postępowania w zakresie stwierdzania zgodności oprogramowania z opisem systemu oraz wydaniem świadectwa homologacji.

Zakres opisu systemu (wymagań) musi być zgodny z wymogami prawa, a zatem, przede wszystkim musi^[2]:

- wspierać zadania JOPS w obsłudze Beneficjenta Pomocy Społecznej, w tym ułatwienie zbierania danych do wykonywania analiz zarządczych,
- wspierać funkcjonowanie JOPS związane z koniecznością przygotowywania sprawozdań w wersji elektronicznej (wspomaganie z wywiązania się z ustawowego obowiązku),
- przygotowywać elektroniczne wersje sprawozdań,
- zapewniać jednorodność zakresu i rodzaju danych, która umożliwi ich scalenie w *zbiór centralny*.

Aplikacji takich może być dowolnie wiele.

Zasada niniejsza jest postrzegana jako najbardziej efektywny mechanizm konstrukcji i utrzymania SI w JOPS, która prowadzi do zastąpienia rynku dyktowanego przez dostawców usług IT rynkiem stanowiącym przez odbiorcę. Podejście takie gwarantuje:

- wyższą jakość usług świadczonych przez dostawców oprogramowania,
- niższą cenę aplikacji,
- szybszy czas reakcji na postulowane zmiany,
- możliwość wyboru rozwiązania przez jego adresatów (jednostki organizacyjne pomocy społecznej), w zależności od stanu zatrudnienia, liczby rozpatrywanych spraw, zasobności portfela, itp.
- zachowanie spójnych standardów rejestrowania i analizy usług świadczonych przez JOPS w całym kraju,

Minister ogłaszając opis systemu (wymagania) kreuje i wpływa na rynek aplikacji dla JOPS, z jednej strony określając ich obszar zastosowania, z drugiej wskazując sposób zaistnienia na rynku producentów.

Aktualny wykaz aplikacji udostępnianych przez ministra, z określeniem producenta, wersji oprogramowania oraz numeru świadectwa akceptacji (homologacji), znajduje się na stronach internetowych dotyczących systemów informatycznych obsługujących obszar: zabezpieczenie społeczne, (pod adresem: <http://www.politykaspoleczna.gov.pl>).

Producenci oprogramowania udostępnianego przez ministra mają prawo wzbogacania swoich

---

^[2] Patrz treść art. 23, ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, w sekcji 1.1.1.1, Ustawa o pomocy społecznej, rozdziału 1, Stan bieżący SI w JOPS (koniec 2005 r.).

---

aplikacji o dodatkowe cechy funkcjonalne^[3], w oparciu o własne analizy rynku — wskazujące na potencjalne szanse wzrostu dochodu, lub w odpowiedzi na zamówienia złożone przez poszczególne jednostki organizacyjne pomocy społecznej. Jeżeli producent żąda za takie rozszerzenia dodatkowych opłat, to obowiązek ich uiszczenia spoczywa na jednostkach, decydujących się na posiadanie takich dodatkowych funkcji aplikacji, a nie na ministrze.

5.2. Finansowanie aplikacji „Pomoc Społeczna”, uzyskiwanych z rynku

Nieodpłatne udostępnianie oprogramowania oznacza ponoszenie przez ministra kosztów związanych z uzyskaniem takich aplikacji z rynku. Szczegółowe zasady finansowania aplikacji wytwarzanych przez producentów i zaakceptowanych przez ministra do wykorzystania przez JOPS^[4] stanowią przedmiot umów pomiędzy ministrem i każdym z producentów.

Treści umów pomiędzy ministrem a producentami, w części nie dotyczącej tajemnic handlowych, stanowią uzupełnienie niniejszej koncepcji i są jawne (wyciąg z umów wraz z niektórymi załącznikami jest na stronie www.politykaspoleczna.gov.pl w zakładce Pliki do pobrania).

5.3. Wsparcie finansowe wykorzystania SI w JOPS

Jednostka organizacyjna pomocy społecznej, wykorzystująca jedną z nieodpłatnie udostępnianych przez ministra aplikacji, wykazująca się szczególnym poziomem wykorzystania oprogramowania, może otrzymać wsparcie finansowe, z puli przewidzianych na ten cel środków. **Przesłankę dla takiego wsparcia stanowią:**

- **wywiązywanie się z ustawowego obowiązku przekazywania sprawozdań w wersjach elektronicznych, oraz**
- **przynajmniej 50% ale nie więcej niż 110% zgodności danych, w dostarczanych narastająco kwartalnie zbiorach centralnych**

Wysokość kwoty przypadającej na JOPS w danym kwartale uzależniona jest od:

1. Środków pozostających w gestii ministra, jakie może przeznaczyć na ten cel w danym roku. Maksymalna kwota na wszystkie JOPS w danym kwartale stanowi jedną czwartą całkowitej kwoty rocznej. Całkowita kwota roczna została określona w załączniku B - Terminy i środki finansowe, związane z wykorzystaniem SI w JOPS.
2. Osiąganego przez daną JOPS progę finansowania, wyznaczanego przez procent *zgodności danych* w zbiorze centralnym w danym kwartale,
3. Liczby innych JOPS, które mogą, zgodnie z niniejszymi zasadami, otrzymać wsparcie finansowe oraz osiągniętych przez te jednostki progów finansowania.

Wsparcie finansowe dla JOPS naliczane są jedynie w odniesieniu do ostatnio zakończonego kwartału, na bazie związanego z tym kwartałem zbioru centralnego i tylko w przypadku terminowego dostarczenia danych. Naliczenie wykonywane jest po zebraniu w terminie wszystkich korekt. Procent zgodności danych naliczany jest narastająco.

Od I kwartału 2007 roku środki finansowe będą naliczane, jeśli zostaną spełnione następujące warunki: będzie przekazany w terminie za dany kwartał z zastosowaniem systemu elektronicznego

- komplet obowiązkowych sprawozdań resortowych,
- zbiór centralny.

Zasady naliczania oraz wysokości kwot zostały określone w załączniku B - Terminy i środki finansowe, związane z wykorzystaniem SI w JOPS.

---

^[3] Wykraczające poza opis systemu publikowany przez ministra i nie pozostające w sprzeczności z tym opisem.

^[4] Patrz sekcja 5.1, Przedmiot udostępniania.

Środki finansowe przypadające na JOPS przekazywane są właściwemu wojewodzie i pozostają w jego gestii. Przekazanie środków finansowych przypadających na JOPS w województwie w pierwszym kwartale danego roku jest dodatkowo uzależnione od otrzymania „Wojewódzkiego planu wykorzystania, utrzymania i rozwoju SI w JOPS”, na dany rok.

Środki finansowe otrzymane na niniejszych zasadach są refundacją wprowadzania danych i mogą być przeznaczone na cele związane z wykorzystaniem udostępnionego przez ministra oprogramowania, np. modernizację infrastruktury, zakup usług, materiałów eksploatacyjnych, itp.

5.4. Środki finansowe dla WPS UW

W związku z realizacją przez Wydziały Polityki Społecznej Urzędów Wojewódzkich zadań wynikających z zapisów w rozdziale 4 - Zadania administracji publicznej w zakresie utrzymania i rozwoju SI w JOPS niniejszej koncepcji, WPS UW otrzymują od ministra środki finansowe za każdy kwartał, których wysokość określona została w załączniku B - Terminy i środki finansowe, związane z wykorzystaniem SI w JOPS. Środki takie mogą być przeznaczane na:

- szkolenia,
- delegacje,
- zakupy i modernizację sprzętu związanego z wykorzystaniem SI w JOPS,
- internet.

5.5. Dodatkowe środki finansowe na utrzymanie i rozwój SI w JOPS

Poza planowym przekazywaniem środków finansowych, zgodnie z zasadami wskazywanymi w sekcjach 5.3 - Wsparcie finansowe wykorzystania SI w JOPS i 5.4 - Środki finansowe dla WPS UW Wydziały Polityki Społecznej UW mogą się starać o dodatkowe wsparcie finansowe dla zamierzeń zamieszczanych w ich „Wojewódzkich planach wykorzystania, utrzymania i rozwoju SI w JOPS”, przesłanych w celach informacyjnych do MPiPS.

Wypłaty środków będą odbywały się w miarę możliwości, na podstawie wniosków składanych przez WPS UW, które będą musiały wykazać zamiar (w określonym ściśle terminie) realizacji przedsięwzięć zgodnych z następującymi priorytetami:

- zwiększenie liczby ośrodków spełniających wymagania jakościowe danych (w tym szkolenia),
- zwiększenie liczby ośrodków pracujących w systemie, uzyskanie nowych instalacji oprogramowania (w tym szkolenia),
- modernizacja sprzętu,
- modernizacja infrastruktury sieciowej (internet, terminale),
- podpis elektroniczny,
- oprogramowanie antywirusowe,
- usługi,
- modernizacja zmian z rozwojem technologii.

Wielkość środków dla poszczególnych województw będzie wyliczana z zastosowaniem formuły:

$$KdW = (KD / UPWW) * UPW$$

gdzie, KdW oznacza kwotę przyznaną dla wnioskującego województwa, KD kwotę dostępną do podziału na wszystkie województwa, UPWW kwota naliczona (za dane) dla wszystkich województw za dany rok rozliczeniowy, UPW kwota naliczona (za dane) za dany rok dla

---

województwa.

Kwota dostępna do podziału, podana będzie przez ministerstwo, po analizie realizacji planu finansowego założonego na dany rok, a w szczególności po pokryciu kosztów licencji, realizacji wypłat planowanych oraz kosztów związanych z weryfikacją aplikacji dostarczanych przez producentów, na okoliczność ich zgodności z opisem systemu .

Należy zwrócić uwagę, że wysokość kwoty dostępnej uzależniona jest od liczby użytkowników oprogramowania, w tym liczby JOPS, które korzystają z nieodpłatnie udostępnianego oprogramowania. Minister upoważnia Dyrektora Departamentu Informatyki do przesuwania środków pomiędzy województwami w przypadku nie złożenia wniosku, lub niepełnego wykorzystania przyznanych środków przez dane województwo.

Uzgodnione środki zostaną przekazane do wykorzystania w danym roku województwom w formie zaliczki. Zwykle przekazane środki to część kwoty przeznaczanej na modernizację infrastruktury w gminach, drugą część stanowią środki przekazywane przez Wójta. Środki te nie są z paragrafu Inwestycje, więc nie należy ich wykorzystywać na ten cel. Niewykorzystane środki będą musiały być zwrócone do budżetu ministerstwa (środki te nie przechodzą na następny rok budżetowy).

5.6. Proces udostępniania oprogramowania oraz wsparcia finansowego wykorzystania SI w JOPS

Niniejsza sekcja opisuje procedurę nieodpłatnego udostępnienia oprogramowania oraz przekazywania środków finansowych.

5.6.1. Sekwencja standardowa

1. JOPS (OPS/PCPR), chcąc skorzystać z oprogramowania udostępnianego przez ministra, dokonuje wyboru aplikacji i przekazuje swoją deklarację do komórki organizacyjnej ministerstwa zajmującej się sprawami SI w JOPS.

JOPS może próbować kilku udostępnianych przez ministra aplikacji, jednak chęć wykorzystywania może zgłosić tylko w odniesieniu do jednego programu i tylko z tego programu przesyłać dane.

2. Reprezentant producenta wybranej aplikacji dostarcza oprogramowanie do JOPS i pomaga w jego wdrożeniu.
3. JOPS rozpoczyna wykorzystanie oprogramowania użytkowego.
4. Po zakończeniu każdego kwartału:
  - 4.A. JOPS i jej filie generują zbiory centralne dla zakończonego kwartału oraz zbiory centralne dla poprzednich kwartałów w danym roku. Podczas generacji zbiorów centralnych uzupełniane są informacje o zrealizowanych świadczeniach, ze sprawozdań z wykonania planu wydatków budżetowych jednostek samorządu terytorialnego (RB-28S). Na podstawie tych informacji oraz danych zarządzanych przez oprogramowanie użytkowe wyliczany jest procent zgodności danych.
  - 4.B. W przypadku, gdy JOPS posiada filie:
    - (za I i II kwartał 2006 rok) dokonuje scalenia zbiorów centralnych z filii, w jeden zbiór centralny właściwy dla JOPS,
    - (od III kwartału 2006 roku) filie wymienione w pkt. 4.C. w terminie określonym w załączniku B - Terminy i środki finansowe, związane z wykorzystaniem SI w JOPS same dokonują weryfikacji danych (zbiorów centralnych i sprawozdań) oraz ładują je do modułu gSAC aplikacji SAC lub przekazuje je za pośrednictwem macierzystego JOPS do WPS UW .

- 4.C. JOPS, w terminie określonym w załączniku B - Terminy i środki finansowe, związane z wykorzystaniem SI w JOPS, przekazuje wygenerowane zbiory centralne do WPS UW.
W przypadku filii posiadających kod KESO: 400264011011; 400264011001; 400264011002; 400264011003; 400264011004; 400264011009; 400264011005; 400264011006; 400264011007; 400264011008; 400264011010; 400461011002; 400461011001; 400461011003; 400461011004; 400461011005; 400461011006; 401061029001; 401061039002; 401061049003; 401061059004; 401061069005; 401261029002; 401261029007; 401261039004; 401261039009; 401261049003; 401261049005; 401261049008; 401261059001; 401261059006; 401465058001; 401465058002; 401465078001; 401465078002; 401465088001; 401465088002; 401465118001; 401465118002; 401465138001; 402261011003; 402261011004; 402261011005; 402261011002; 402261011001; 402262011003; 402262011004; 402262011001; 402262011002; 403064029001; 403064039002; 403064049003; 403064059004; 403064059005; 403064069006, JOPS przekazuje również zbiory centralne tych filii, które dalej traktowane są jak zbiory centralne JOPS. Analizy poszczególnych zbiorów centralnych z JOPS są wykonywane na poziomie ministerstwa.
- 4.D. Administrator Wojewódzki SI w JOPS dokonuje weryfikacji otrzymanych zbiorów centralnych.
- 4.E. Administrator Wojewódzki SI w JOPS dokonuje:
- (za I i II kwartał 2006 rok) scalenia otrzymanych zbiorów centralnych ze zbiorami otrzymanymi z innych JOPS.
  - (od III kwartału 2006 roku) łąduje otrzymane dane (zbiory centralne i sprawozdania) bezpośrednio do SAC.
- 4.F. Administrator Wojewódzki, w terminie określonym w załączniku B, Terminy i środki finansowe, związane z wykorzystaniem SI w JOPS, przekazuje scalony zbiór centralny oraz zbiory centralne otrzymane z JOPS i ich filii do komórki organizacyjnej ministerstwa zajmującej się sprawami SI w JOPS a od III kwartału 2006 roku wczytuje je bezpośrednio do SAC.
- 4.G. Komórka organizacyjna ministerstwa zajmująca się sprawami SI w JOPS weryfikuje dane ze zbiorów centralnych (możliwość docalenia po terminie).
- 4.H. Komórka organizacyjna ministerstwa zajmująca się sprawami SI w JOPS na podstawie procentu zgodności danych:
- nalicza wysokość opłat licencyjnych należnych każdemu z producentów oprogramowania udostępnianego przez ministra i dokonuje rozliczenia z producentami,
  - nalicza wysokość środków przypadających na JOPS i filie w poszczególnych województwach, oraz przekazuje informacje o wyliczonej kwocie do WPS UW.
- 4.I. Wojewoda występuje do ministra z notą księgową dotyczącą zwrotu poniesionych kosztów uzyskania danych.
- 4.J. Minister przekazuje środki, które pozostają w gestii Wojewody i są rozdzielane zgodnie z zapisami w „wojewódzkim planie utrzymania i rozwoju SI w JOPS”

5.6.2. Sekwencje uzupełniające

5.6.2.1. Administrator Wojewódzki stwierdza niepoprawność zbiorów centralnych

Jeśli w kroku 4.D Administrator Wojewódzki stwierdzi niepoprawności otrzymanych zbiorów centralnych podejmuje kroki prowadzące do wyjaśnienia sytuacji, np. ponownego ich wygenerowania przez JOPS i przekazania. Proces jest kontynuowany.

5.6.2.2. Komórka organizacyjna ministerstwa stwierdza niepoprawność zbiorów centralnych

Jeśli w kroku 4.G komórka organizacyjna ministerstwa zajmująca się sprawami SI w JOPS stwierdzi niepoprawności otrzymanych zbiorów centralnych podejmuje kroki prowadzące do wyjaśnienia sytuacji za pośrednictwem WPS UW lub producenta z którego JOPS oprogramowania korzysta, np. ponownego ich wygenerowania przez JOPS i przekazania. JOPS mogą przekazywać **korekty zbiorów centralnych w terminie określonym w załączniku B - Terminy i środki finansowe, związane z wykorzystaniem SI w JOPS.** Proces jest kontynuowany od kroku 4.D.

Rozdział 6. Wyzwania

Z utrzymaniem i rozwojem Systemu Informatycznego w Jednostkach Organizacyjnych Pomocy Społecznej w latach 2006-2008 związanych jest wiele wyzwań. Zostały one opisane w kolejnych sekcjach niniejszego rozdziału.

6.1. Automatyzacja przesyłów sprawozdań

Z końcem 2005 roku obowiązkowe sprawozdania w wersjach elektronicznych przekazywane są przez JOPS do WPS UW na plikach w formacie XML (zgodnych z wymaganiami konsorcjum W3C definiującym standardy światowe w zakresie zastosowań informatycznych) z wykorzystaniem poczty elektronicznej. Otrzymane przez Administratorów Wojewódzkich SI w JOPS pliki są weryfikowane i wczytywane do Statystycznej Aplikacji Centralnej (SAC)¹⁰¹ (zgodnie z art. 18 ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne).

Nie można tego uznać za ostateczne, zadowalające rozwiązanie, ponieważ z jednej strony niepotrzebnie obciąża pracowników WPS UW (odbiór e-listów, w tym odfiltrowywanie od listów dotyczących innych zagadnień; weryfikacja plików — JOPS nawet jeśli mogą zweryfikować pliki na miejscu, to i tak ich niepoprawne wersje mogą załączyć do poczty; wyjaśnianie błędów; i w końcu ładowanie do bazy danych), a z drugiej strony poczta elektroniczna nie może być uznana za pewny środek przesyłu danych (niepewne mechanizmy potwierdzania; możliwość zaginięcia; możliwość uszkodzenia; organizacja dostępu do listów zależna od preferencji użytkowników — nadawcy i odbiorcy; możliwość przekazywania wirusów komputerowych).

Z uwagi na czas i pracochłonność opisanej metody zastąpiono ją technologią wykorzystującą architekturę wielowarstwową umożliwiającą bezpośrednie wczytanie danych przez gminy i powiaty do centralnej bazy danych w ministerstwie. Wylimitowano w ten sposób uciążliwe przekazywanie danych pomiędzy poziomami organizacyjnymi.

Po wczytaniu danych w ośrodku pomocy społecznej w gminie lub w powiatowym centrum pomocy społecznej w powiecie dane te są dostępne do przeglądania lub weryfikacji czy modyfikacji w internecie, w zależności od nadanych praw dostępu.

Od 01.01.2006r. **sprawozdania elektroniczne** (w tym: MPiPS-03, składki emerytalno-rentowe, składki zdrowotne, program dożywianie, ewidencja domów pomocy społecznej, skierowania i umieszczenia w domach pomocy społecznej, środowiskowych domach samopomocy i mieszkaniach chronionych) **powinny być zawsze weryfikowane w miejscu ich powstawania, tzn. w JOPS, i również tam powinny być ładowane do modułu gSAC aplikacji SAC**, tak aby natychmiast po załadowaniu były dostępne dla innych, autoryzowanych jednostek mających dostęp do sieci Internet).

Realizacja: od 01.01.2006r.

6.2. Włączenie do SAC zbiorów centralnych

Format plików zbiorów centralnych jest zaktualizowany do postaci XML (analogicznie do obowiązkowych sprawozdań), zbiory centralne (od III kwartału 2006 roku) powinny być przekazywane na identycznych zasadach do przekazywania obowiązkowych sprawozdań, najlepiej do modułu gSAC aplikacji SAC (z uwzględnieniem wyzwania opisanego w sekcji 6.1 - Automatyzacja przesyłów sprawozdań) lub za pośrednictwem WPS UW.

Od III kwartału 2006 roku zbiory centralne będą zbierane **tylko poprzez Statystyczną Aplikację Centralną udostępnioną nieodpłatnie dla gmin, powiatów i województw**.

Realizacja: pilotaż od 01.07.2006 r., obowiązkowo od 01.10.2006r.

---

¹⁰¹ Informacje o SAC zostały podane w sekcji 1.4, Zadania zrealizowane w okresie obowiązywania koncepcji 2004-2005 rozdziału 1, Stan bieżący SI w JOPS (koniec 2005 r.).

6.3. Włączenie do SAC słowników centralnych

Format plików słowników centralnych będzie zaktualizowany do postaci XML (analogicznie do obowiązkowych sprawozdań oraz zbiorów centralnych) i słowniki centralne (od I kwartału 2007 roku) w momencie wygenerowania przez Ministerstwo będą do pobrania w aplikacji SAC.

Planowany termin realizacji: od 01.01.2007r.

6.4. Uwzględnienie sprawozdań z działań czasowych w ZBC

System powinien zostać przystosowany do przekazywania w zbiorze centralnym również informacji pochodzących ze sprawozdań z działań nie mających charakteru stałego, rozpoczynanych i kończonych w dowolnym czasie roku.

Planowany termin realizacji: 01.01.2007r.

6.5. Uczynienie sprawozdawczości elektronicznej wiodącą

Sprawozdawczość z działalności JOPS, musi być przekazywana w formie tradycyjnej (papierowej) i w postaci elektronicznej. Z zapisów ustawy wynika, że **forma elektroniczna jest formą obowiązkową** (ustawa w 4 miejscach nakazuje „sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej ... również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego”⁽²⁾ zgodnego z wymaganiami określonymi przez Ministra. Zalety sprawozdawczości elektronicznej są niewątpliwe i należy dążyć do odwrócenia ról sprawozdawczości papierowej z elektroniczną (sprawozdanie papierowe powinno powstawać w wyniku wydruku sprawozdania elektronicznego), a następnie do całkowitego eliminowania sprawozdawczości papierowej (wydruk sprawozdania elektronicznego oczywiście powinien być możliwy, ale nie powinien mieć już znaczenia sprawozdania).

Do osiągnięcia takiego stanu niezbędne są:

- przełamanie barier ludzkich wynikających z przyzwyczajenia do dokumentów w formie papierowej z podpisem odręcznym i pieczętą,
- dostosowanie aplikacji dla JOPS do stanu, w którym możliwe będzie generowanie z nich pełnych wersji sprawozdań (umożliwienie rejestracji wszystkich danych wymaganych w sprawozdaniach lub dostosowanie sprawozdań do danych gromadzonych w systemie),
- zastosowanie standardu podpisu elektronicznego zgodnie z ustawą o podpisie elektronicznym i ustawie o informatyzacji, który w sposób pewny:
  - uwiarygodnia nadawcę,
  - chroni informacje przed nieautoryzowanym dostępem osób lub systemów innych niż będących adresatami,
  - zapobiega niedozwolonym zmianom i uszkodzeniom.

Planowany termin realizacji: 01.01.2008r. (data obowiązywania podpisu elektronicznego)

6.6. Dostosowanie do minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych

Ustawa o informatyzacji [Ust.INFORMAT] wymaga od systemów teleinformatycznych stosowanych w administracji publicznej spełniania minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych, określonych w rozporządzeniu do tej ustawy [Rozp.MINWYM]. Systemy, które nie spełniają takich wymagań mają 2 lata od dnia wejścia w życie ustawy o informatyzacji na dostosowanie się do nich (Patrz sekcja 1.1.1.2, Ustawa o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania

---

⁽²⁾ Por. zapis w sekcji 1.1.1.1, Ustawa o pomocy społecznej, w rozdziale 1, Stan bieżący SI w JOPS (koniec 2005 r.).

---

publiczne, w rozdziale 1, Stan bieżący SI w JOPS (koniec 2005 r.)). Wymagają takiego dostosowania aplikacje systemu informatycznego w JOPS.

Do wymagań minimalnych należą m.in.:

- konieczność wymiany danych z zastosowaniem przynajmniej jednego z protokołów: IPv4, TCP, UDP, HTTP/1.1 (wszystkie standardy IETF),
- konieczność kodowania informacji w standardzie UTF-8 (ISO), szyfrowania dokumentów XML w standardzie XMLenc (W3C) i podpisywania elektronicznych dokumentów XML w standardzie XMLsig (W3C),
- konieczność stosowania dla dokumentów tekstowych i tekstowo-graficznych formatów: .txt, .rtf (Microsoft) i OpenDocument (OASIS) oraz jedynie do odczytu .pdf (Adobe) i .doc (Microsoft),
- konieczność określania układu informacji w dokumencie elektronicznym w formacie XML (W3C) definiowanym przez format XML Schema (W3C),
- konieczność przetwarzania dokumentów w formacie XML z zastosowaniem standardów XSL (W3C) i XSLT (W3C),

Niezbędne jest zatem przeprowadzenie weryfikacji systemów na okoliczność zgodności z wymaganiami minimalnymi oraz aktualizacji opisu systemu (wymagań) i implementacji.

Planowany termin realizacji: w trakcie legislacji jest „Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie spójności systemów teleinformatycznych stosowanych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej”.

6.7. Maksymalizacja poziomu wykorzystania aplikacji udostępnianych przez ministra

Wzrost liczby instalacji aplikacji udostępnianych przez ministra wykorzystywanych przez jednostki szczebla gminnego oraz PCPR charakteryzuje się stałym trendem (por. załącznik A, Analiza stanu bieżącego wdrożeń i wykorzystania aplikacji dla JOPS w oparciu o dane ZBC), co wskazuje na możliwość uzyskania pełni wdrożeń w ciągu obowiązywania zapisów zawartych w niniejszym dokumencie. Wyzwaniem jest jednak uzyskanie pełniejszego wykorzystania oprogramowania, mierzonego *zgodnością danych* w przekazywanych *zbiorach centralnych*.

Rzeczą oczywistą jest, że ośrodki rozpoczynające prace z systemem nie są w stanie wykorzystywać oprogramowania aż tak sprawnie, jak jednostki, które robią to od lat oraz, że uzyskanie biegłości w wykorzystaniu aplikacji przez nowego użytkownika wymaga czasu. Przyczyn wykonywania prac poza systemem jest jednak więcej i powinny być one stale i szczegółowo analizowane.

Dla poprawy stopnia wykorzystania aplikacji udostępnianych przez ministra mają znaczenie:

- Świadomość korzyści płynących z wykorzystania oprogramowania do wsparcia realizowanych przez jednostki zadań wśród pracowników jednostek (informowanie, szkolenie, wymiana doświadczeń, integrowanie środowiska),
- Poprawa przyjazności aplikacji dla użytkownika,
- Lepsza automatyzacja czynności rutynowych.

Dwa ostatnie punkty powinny zostać uzyskane dzięki przejściu jednostek na rozwiązania wytwarzane w oparciu o opis systemu (wymagania na system) wersja 1.2. Pierwszy wymaga podejmowania działań z zakresu promocji i marketingu.

6.8. Równomierność wdrożeń systemu w województwach

W latach obowiązywania poprzedniej koncepcji utrzymania i rozwoju SI w JOPS (2004-2005) równomierność wdrożeń w JOPS szczebla gminnego uległa znacznej poprawie, co oznacza, że w ujęciu procentowym liczba wdrożeń w poszczególnych województwach jest zbliżona

---

(por. załącznik A - Analiza stanu bieżącego wdrożeń i wykorzystania aplikacji dla JOPS w oparciu o dane ZBC). Od zasady tej niestety znacznie jeszcze odstają województwa dolnośląskie i śląskie oraz w dużo mniejszym stopniu wielkopolskie i lubelskie. W dwóch ostatnich przypadkach można by się spodziewać większego wzrostu. W dwóch pierwszych wydaje się, że proces wdrożeń znajduje się w stanie wyhamowania.

Rzecz dotyczy również wdrożeń systemu w PCPR, choć tutaj III kwartał 2005 r. można wciąż jeszcze uznawać za początkową fazę wdrożeń.

Sytuacje znacznego odstawiania wdrożeń w województwach od średniej krajowej wymagają dokładnego analizowania, wyciągania wniosków i podejmowania kroków ulepszających.

6.9. Sprawne wprowadzanie koniecznych zmian w oprogramowaniu

Funkcjonalność oprogramowania dla JOPS musi ulegać zmianom. Nowe wymagania są konsekwencją:

- zmian w obowiązujących przepisach,
- rozwoju technologii,
- potrzeb zgłaszanych na bieżąco przez użytkowników oprogramowania, oraz
- propozycji ministerstwa oraz administratorów i/lub użytkowników wojewódzkich SI w JOPS.

Niezależnie od źródła, wprowadzanie zmian do oprogramowania powinno odbywać się sprawnie, a zatem istnieje potrzeba stałego udoskonalania metod pracy nad aktualizacją opisu systemu (wymagań) i weryfikacji rozwiązań (testów akceptacyjnych nowych funkcjonalności oraz testów regresji), w tym wewnętrznych rozwiązań organizacyjnych i narzędzi wspomagających, pozwalających na:

- skuteczną identyfikację potrzeb beneficjentów systemów dla JOPS,
- gromadzenie propozycji zmian i analizę konsekwencji ich wprowadzenia (wpływu na inne elementy systemu),
- sprawne i jednoznaczne zapisanie nowych wymagań,
- sprawne przygotowanie i przeprowadzenie testów potwierdzających spełnienie postawionych wymagań,
- wychwytywanie i eliminację błędów,
- skuteczną promocję systemu,
- skuteczne wsparcie użytkowników oprogramowania.

6.10. Skuteczność polityki informacyjnej

Analiza wypowiedzi pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, zamieszczanych przez nich w sieci Internet (w szczególności na Internetowym Forum Pomocy Społecznej, w części dotyczącej oprogramowania dla JOPS⁽³⁾, poprzednim forum dyskusyjnym pracowników OPS⁽⁴⁾ oraz forum użytkowników OU autorstwa ComputerLand⁽⁵⁾ i Top-Team⁽⁶⁾) wykazuje, że pomimo wysiłków czynionych przez ministerstwo oraz WPS UW, nie zawsze informacje dotyczące prac nad systemem docierają do wszystkich zainteresowanych i nie są właściwie przez nich interpretowane. W konsekwencji, pewne działania związane z utrzymaniem i rozwojem SI w JOPS nie zawsze

---

⁽³⁾ Pod adresem: <http://www.ops.pl/forum.php?category=4>.

⁽⁴⁾ Pod adresem: <http://users.nethit.pl/forum/forum/salixus/>.

⁽⁵⁾ Pod adresem: <http://puls.computerland.pl/forum/viewforum.php?f=19>.

⁽⁶⁾ Pod adresem: <http://83.17.176.10/strona/forum/>.

---

spotykają się ze zrozumieniem i dobrym przyjęciem użytkowników końcowych.

Wyzwaniem pozostaje zatem przekonanie wszystkich zainteresowanych do intencji podejmowanych działań i decyzji. Drogą do tego mogą być np.:

- stałe upraszczanie i publikowanie zasad obowiązujących na rynku oprogramowania dla JOPS,
- upublicznienie wyników prac, także częściowych, pozwalających na szybką reakcję środowiska oraz
- zbudowanie mechanizmów, które zapewnią swobodny dostęp do informacji wszystkim zainteresowanym,
- forum dyskusyjne na stronie WWW.politykaspoeczna.gov.pl,
- spotkania z użytkownikami,

Działanie o charakterze ciągłym.

6.11. Szkolenia w trybie e-Learning

Dla zagadnień omawianych w sekcjach 6.7 - Maksymalizacja poziomu wykorzystania aplikacji udostępnianych przez ministra, 6.9 - Sprawne wprowadzanie koniecznych zmian w oprogramowaniu oraz 6.10 - Skuteczność polityki informacyjnej znaczenie zasadnicze ma posiadanie przez wszystkich korzystających z SI w JOPS odpowiedniej wiedzy, raz z zakresu ogólnych zasad obszaru: zabezpieczenie społeczne, dwa z zakresu wykorzystania konkretnych narzędzi informatycznych. Wiedzę taką w sposób najszybszy, najtańszy i nie wymagający odrywania się od zadań podstawowych (jak to ma miejsce w przypadku szkoleń tradycyjnych, odbywających się w konkretnych dniach i godzinach) można pozyskiwać uczestnicząc w szkoleniach w trybie e-Learning.

Ze szkoleń e-Learning można korzystać jeśli posiada się dostęp do sieci Internet (najczęściej) jednak szkolenia takie mogą być również zapisywane na zewnętrznych nośnikach danych. Z technicznego punktu widzenia wymagają więc komputera z przeglądarką WWW i w przypadku szkoleń zdalnych *on-line* platformy e-Learningowej, która została już uruchomiona w ramach programu „SYRIUSZ”^[71].

Z merytorycznego punktu widzenia potrzebny jest odpowiedni wsad w postaci materiału szkoleniowego. Do przygotowywania takiego wsadu będzie się zachęcać Departament Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa oraz wszystkich producentów oprogramowania, udostępnianego nieodpłatnie przez ministra.

6.12. Korzystanie ze wsparcia UE

W planach Polski odnośnie wykorzystania środków pomocowych UE, w ramach budżetu na lata 2007-2013 znajdują się zapisy, wskazujące na możliwość pozyskania środków na cele związane z wykorzystaniem SI w JOPS. Do planów takich zalicza się np. program operacyjny „Administracja sprawna i służebna”, a w nim priorytet operacyjny 2 — „Wysoka jakość i dostępność usług publicznych”^[81]. Priorytet ten dzieli się dalej na działania:

- Działanie 2.1. Utworzenie ogólnokrajowego systemu pomiaru usług publicznych,
- Działanie 2.2. Upowszechnienie benchmarkingu jako narzędzia doskonalenia świadczenia usług publicznych,
- Działanie 2.3. Zwiększenie dostępu do usług publicznych świadczonych elektronicznie oraz wykorzystania technologii informatycznych w organizacji pracy administracji publicznej.

---

^[71] O programie SYRIUSZ mówiła sekcja 1.1.2, Program i System Informacyjny „SYRIUSZ” w rozdziale 1, Stan bieżący SI w JOPS (koniec 2005 r.).

^[81] Z dokumentem określającym program można się zapoznać w internecie, pod adresem: <http://www.fundusze-strukturalne.gov.pl/informator/npr2/po/administracja.pdf>

Do spodziewanych efektów programu zalicza się przede wszystkim „zwiększenie efektywności funkcjonowania administracji”. Beneficjentami, tj. organizacjami, które będą mogły zgłaszać projekty w ramach ww. działań, mogą być jednostki administracji rządowej oraz jednostki administracji samorządowej.

6.13. Udostępnienie danych do analiz podmiotom zewnętrznym

W planach Głównego Urzędu Statystycznego na lata 2006-2007 (program badań Stat.1.25.07(056)) znajdują się zapisy mówiące o wykorzystaniu danych pochodzących z sprawozdania MPIPS-03 i ze zbiorów centralnych do badań statystyki publicznej.

Nie widać też przeszkód aby dane takie mogły zostać udostępnione innym zainteresowanym, np. pracownikom i studentom uczelni badającym zagadnienia związane z obszarem: zabezpieczenie społeczne oraz dziennikarzom. Dane takie nie zawierają danych osobowych beneficjentów pomocy społecznej, które powinny być chronione, więc mogą stać się danymi jawnymi, powszechnie dostępnymi dla każdego zainteresowanego tą tematyką.

Do tego jednak niezbędne jest wcześniejsze sprostanie wcześniej wskazanym wyzwaniom, w sekcjach: 6.7 - Maksymalizacja poziomu wykorzystania aplikacji udostępnianych przez ministra oraz 6.8 - Równomierność wdrożeń systemu w województwach, jak również zbudowanie właściwych mechanizmów umożliwiających dostęp.

Planowany termin realizacji: 01.04.2007r.

6.14. Jakość danych statystycznych

Zarówno systemy w terenie (w gminach i powiatach), jak i aplikacja statystyczna są na bieżąco monitorowane i poddawane okresowym przeglądom, w celu sprawdzenia ich dostosowania do obowiązującego stanu prawnego.

Zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne oraz potrzeba wyjścia naprzeciw rosnącym wymaganiom użytkowników, jak i pojawiające się nowe narzędzia informatyczne usprawniające pracę, sprawiają, iż systemy te nie mogą pozostać niezmienione ale wymagają ciągłej modyfikacji, dostosowywania, ulepszania, rozszerzania.

Mając to na względzie Departament Informatyki (w części odpowiedzialnej za zabezpieczenie społeczne) podejmuje działania zmierzające do zapewnienia właściwej jakości wymienionych systemów.

Najbliższe zamierzenia obejmują pełne wdrożenie, od III kwartału 2006 r., opisanego sposobu zbierania danych zbioru centralnego (aktualnie w trakcie pilotażu w okresie od lipca do września zbierane są dane w starym i nowym formacie w celu ich porównania i ewentualnej korekty przyjętych rozwiązań projektowych).

Jednym z planowanych przedsięwzięć jest rozbudowa aplikacji statystycznej o możliwość rejestracji bilansów potrzeb przygotowywanych na poziomie województwa samorządowego przez regionalne ośrodki polityki społecznej.

Z uwagi na to, że internet stwarza możliwości pracy i dostępu do danych niezależnie od miejsca w którym się znajdujemy zasadne jest aby w planach rozwoju aplikacji SAC uwzględnić dostęp do rejestrów prowadzonych zarówno przez ministra polityki społecznej, jak i rejestrów prowadzonych przez urzędy wojewódzkie w zakresie polityki społecznej.

6.15. Promocja systemu wśród kadry zarządczej samorządów

Dostawcy homologowanych aplikacji „Pomoc Społeczna” (aktualny wykaz jest na stronie www.politykaspoieczna.gov.pl zakładka Pomoc społeczna) mogą w swoim zakresie:

- przeprowadzić szkolenia z wprowadzania danych do systemu,

- przeprowadzić szkolenia z wczytywania danych (zbiorów centralnych i sprawozdań resortowych) do Statystycznej Aplikacji Centralnej. Ministerstwo opłaca licencję bezpośrednio Dostawcy za zainstalowane w JOPS'ach aplikacje, z których przekazywane są dane (zbiór centralny), które są wyeksportowane z homologowanego systemu i wprowadzone do SAC na poziomie zgodności min. 20%,
- zorganizować spotkania nt. sprawozdań „krok po kroku”, przygotowanie objaśnień „komórka po komórce”.

Ministerstwo planuje na podstawie zebranych danych [zbiorów centralnych i sprawozdań] w Krajowym Systemie Monitoringu Pomocy Społecznej, przygotować i udostępnić dla poziomu: gmina, powiat, gotowe schematy do wykonywania raportów/ zestawień /wykresów z realizacji świadczeń w danej gminie, powiecie. Dane te pozwolą lepiej alokować środki finansowe i monitorować postęp realizacji świadczeń z wykorzystaniem systemu. Będą to dane zarządcze-dla każdego poziomu organizacyjnego.

6.16. Upowszechnienie wykorzystania Internetu w gminach i powiatach

Z uwagi na to, że internet stwarza możliwości pracy i dostępu do danych niezależnie od miejsca w którym się znajdujemy zasadne jest aby w planach rozwoju aplikacji SAC uwzględnić dostęp do rejestrów prowadzonych zarówno przez ministra polityki społecznej, jak i rejestrów prowadzonych przez urzędy wojewódzkie w zakresie polityki społecznej.

6.17. Wdrożenie w JOPS podpisu elektronicznego

Rezygnacja z formy papierowej sprawozdań na rzecz tylko elektronicznej, wiąże się z wprowadzeniem podpisu elektronicznego. Wstępne prace w tym zakresie zostały zakończone, na podstawie uzyskanej ekspertyzy rozwiązaniem docelowym powinien być podpis kwalifikowany dający szersze możliwości zastosowań od podpisu zwykłego. Zgodnie z art. 58 ust. 2 Ustawy o podpisie elektronicznym z dnia 18 września 2001 r. (Dz. U. 2001, Nr 130, poz. 1450), która weszła w życie 16 sierpnia 2002 r. Ministerstwo od 01.01.2008 r. jest zobowiązane wprowadzić obsługę dokumentów otrzymanych od obywateli opatrzonych podpisem elektronicznym. W związku z tym Ministerstwo jest zobowiązane do wykonania zmian do wymagań homologacyjnych na systemy informatyczne realizujące zadania w obszarze zabezpieczenie społeczne.

Planowany termin realizacji: 01.01.2008r.

6.18. Dokładne i jednoznaczne rozumienie przez dostawców metodologii wypełniania sprawozdań przez system

Komórki organizacyjne ministerstwa obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego zajmujące się merytorycznymi aspektami świadczenia pomocy społecznej^[9] oraz obsługą informatyczną^[10] winny dążyć razem z dostawcami aplikacji „Pomoc Społeczna” do wspólnego rozwiązania nurtujących dostawców problemów w zakresie metodologii wypełniania sprawozdań przez system.

Planowany termin realizacji: praca ciągła

^[9] Por. sekcja 4.2, Komórka organizacyjna ministerstwa obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego (kwestie dotyczące pomocy społecznej).

^[10] Por. sekcja 4.1, Komórka organizacyjna ministerstwa obsługującego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego (informatyka).

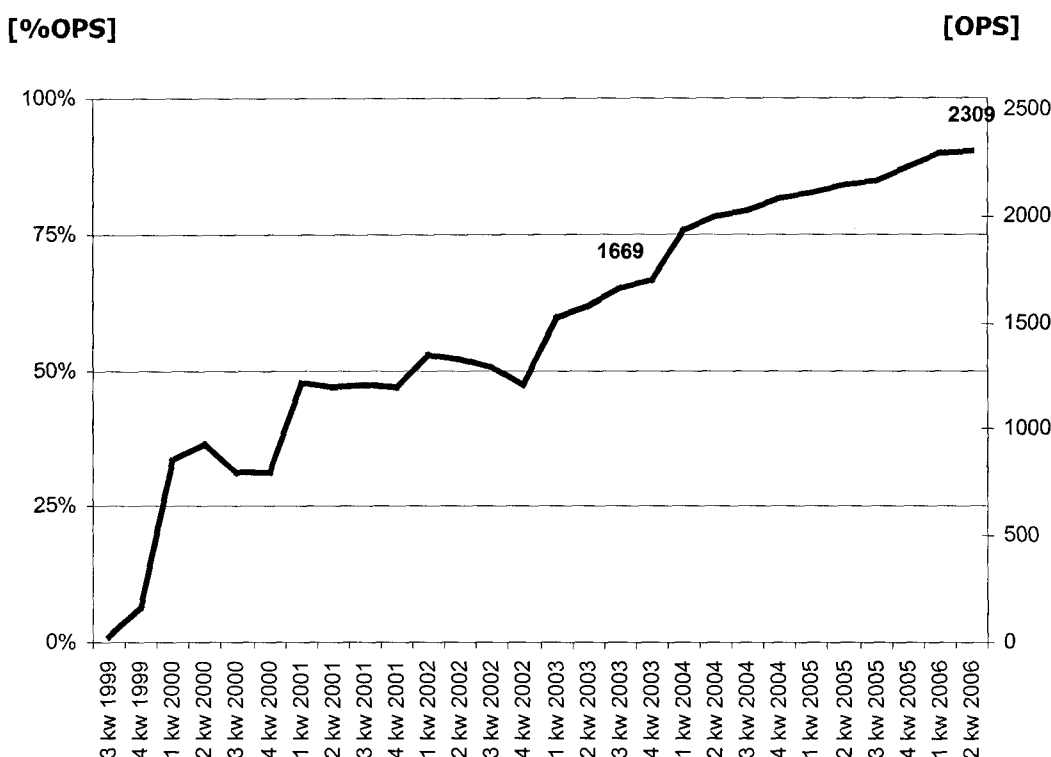
Załącznik A. Analiza stanu bieżącego wdrożeń i wykorzystania aplikacji dla JOPS w oparciu o dane ZBC

Wzorem poprzednich „Koncepcji Utrzymania i Rozwoju SI POMOST”, na potrzeby oceny stanu bieżącego wdrożeń i poziomu wykorzystania przedmiotowych aplikacji dokonuje się prezentacji pomiaru liczby oraz jakości zbiorów centralnych. Zagadnieniom tym dedykowano dwie osobne podsekcje niniejszego załącznika (A.1 - Liczebność wdrożeń i A.2 - Zgodność danych). Trzecia podsekcja (A.3 - Penetracja rynku przez producentów), pokazuje stopień zaangażowania w prace związane z SI w JOPS poszczególnych dostawców oprogramowania udostępnianego przez ministra.

A.1. Liczebność wdrożeń

Rysunek A.1 pokazuje stan wdrożeń aplikacji w jednostkach szczebla gminnego. Analiza taka została zaprezentowana również w dokumencie koncepcji na lata 2004-2005 [Konc-04-05], a wskazana na wykresie wartość pośrednia (65%), kończyła tę poprzednią analizę (3 kwartał 2003 r.). Z krzywej wykresu wyraźnie wynika, że trend stałego i równomiernego wzrostu, jaki został zapoczątkowany z nastaniem 2003 r., został utrzymany. Zachowanie takiego trendu w kolejnych kwartałach pozwoliłoby na uzyskanie pełni wdrożeń do połowy 2007 r.

Rysunek A.1. Zmiany w poziomie wdrożeń OU dla JOPS w jednostkach szczebla gminnego w kraju, mierzony liczbą dostarczanych zbiorów centralnych, w okresie od 3 kwartału 1999 r. do 2 kwartału 2006 r.

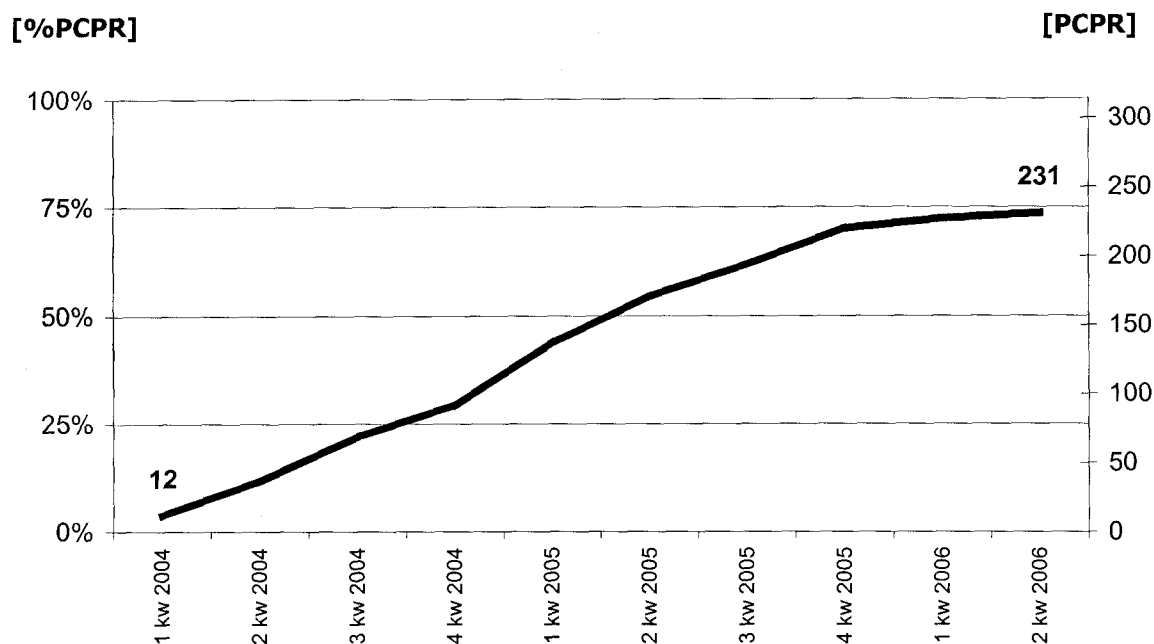

Wykres, zamieszczony na rysunku A.2, w sposób analogiczny do wykresu z rysunku A.1, przedstawia przyrost wdrożeń aplikacji w Powiatowych Centrach Pomocy Rodzinie. Analiza taka nie miała swojego miejsca w dokumencie prezentującym poprzednią koncepcję, ponieważ dopiero jednym z jej celów było włączenie PCPR'ów do systemu. Stąd też, pierwszym kwartałem, do jakiego się odwołuje krzywa jest 1 kwartał 2004 r. Z jednej strony można się cieszyć, że próg 50% jednostek pracujących z wykorzystaniem aplikacji, jakich dotyczy niniejszy dokument, został przekroczony już w piątym z analizowanych kwartałów w przypadku jednostek gminnych sytuacja

taka nastąpiła dopiero po 2,5 roku (10 kwartałów), z drugiej jednak strony, patrząc na liczby bezwzględne, połowa PCPR, to zaledwie kilka ponad 150 jednostek, połowa OPS to blisko 1300. W drugim z analizowanych kwartałów na wykresie z rys. A.1, system wykorzystywało już ponad 500 jednostek szczebla gminy. W przypadku PCPR, w drugim kwartale było takich jednostek niespełna 50.

Trend wdrożeń aplikacji w PCPR od początku jest stały i jego zachowanie w kolejnych kwartałach może zaowocować uzyskaniem pełni wdrożeń mniej więcej w tym samym czasie, co uzyskanie pełni wdrożeń w jednostkach gminnych (1 kwartał 2007 r.).

Rysunek A.2. Zmiany w poziomie wdrożeń OU dla JOPS w Powiatowych Centrach Pomocy Rodzinie w kraju, mierzony liczbą dostarczanych zbiorów centralnych, w okresie od 1 kwartału 2004 r. do 2 kwartału 2006 r.

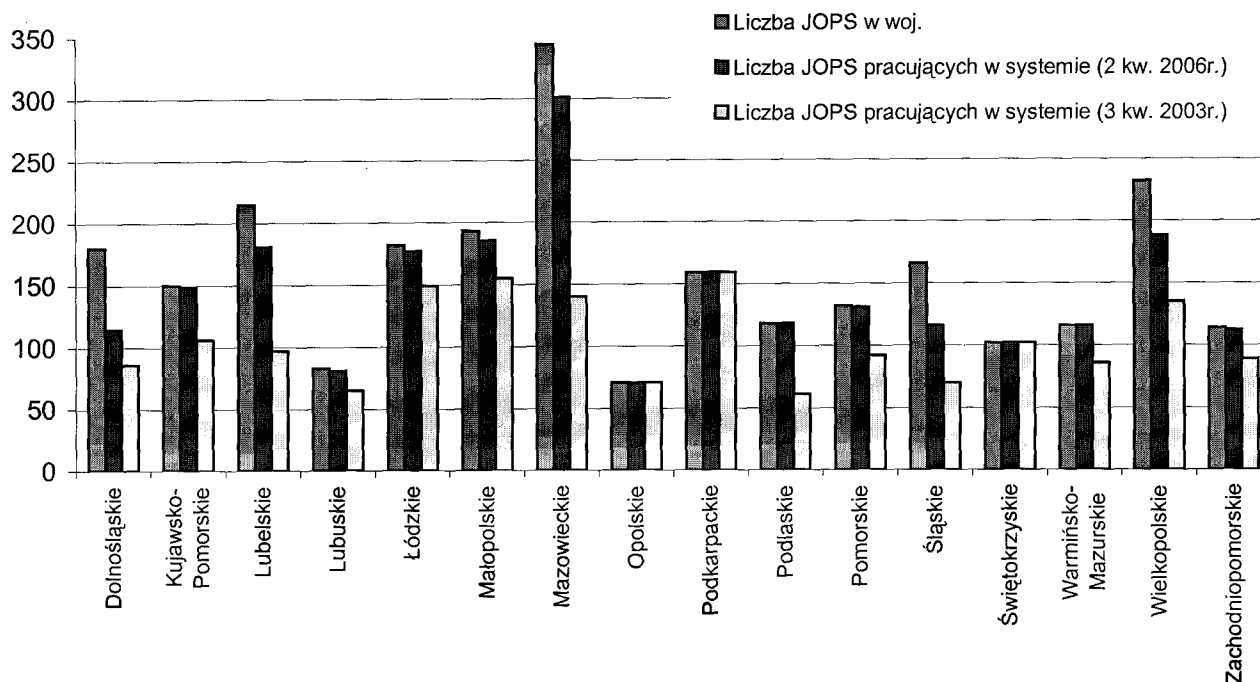

Wykresy zaprezentowane na rysunkach A.3 i A.4 stanowią wprowadzenie do prezentowanych dalej analiz zmian w poziomie wdrożeń aplikacji w OPS szczebla gminnego oraz w PCPR w poszczególnych województwach. Przyrost mierzony punktami procentowymi może nie oddawać rzeczywistego wysiłku, jaki został wykonany w województwach, ponieważ mamy do czynienia z województwami charakteryzującymi się bardzo różną liczbą jednostek. Bez wątpienia, jeśli chodzi o jednostki szczebla gminnego, doskonałą pracą w ciągu ostatnich dwóch lat wykazało się województwo mazowieckie, które uzyskało wynik najlepszy, mierząc tak punktami procentowymi, jak i wartościami bezwzględnymi. Przyrost taki dla prawie połowy innych województw oznaczałaby uzyskanie pełni wdrożenia, gdyby wystartowały z pozycji zerowej. Godne uznania są także postępy osiągnięte w województwach: lubelskim, łódzkim, małopolskim, pomorskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim a za wzór mogą oczywiście służyć województwa: kujawsko-pomorskie, opolskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie oraz warmińsko-mazurskie — dla których wyzwaniem pozostaje już tylko utrzymanie aktualnego stanu liczebności wdrożeń.

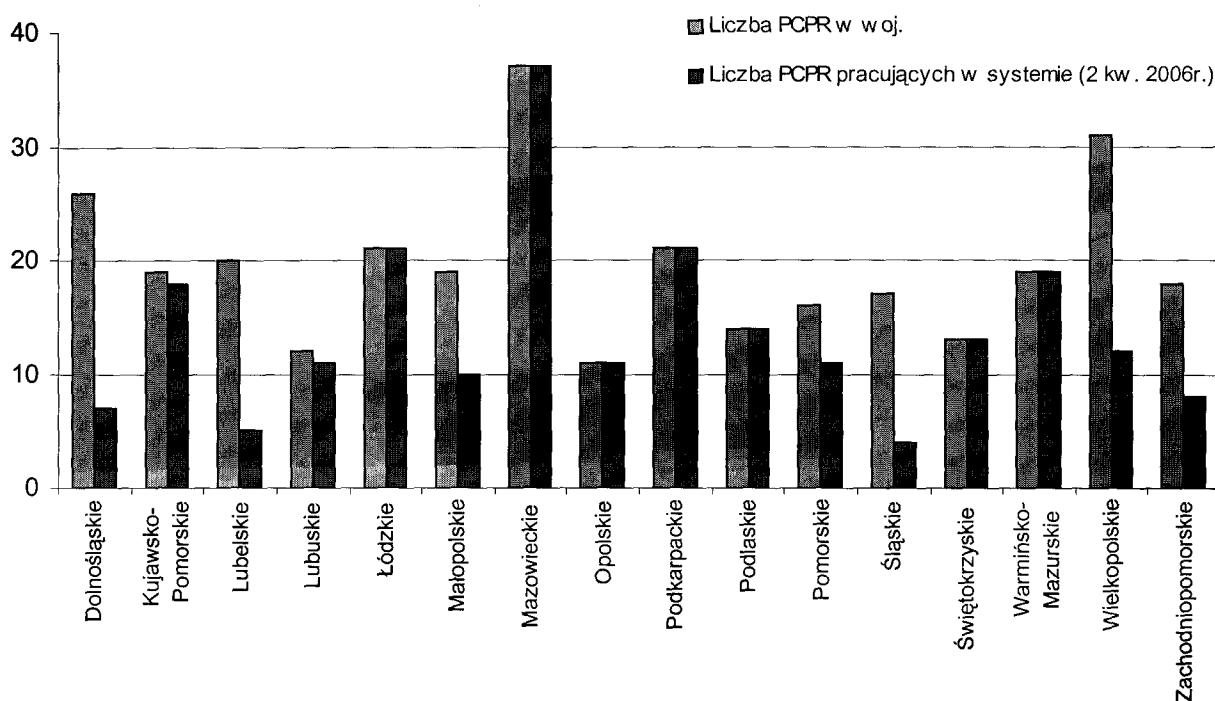
W przypadku wdrożeń aplikacji w PCPR, najszybciej wdrożenie uzyskało województwo warmińsko-mazurskie, które już w 2 kwartale uzyskało 100% wdrożenia. Gratulacje należą się również województwom: kujawsko-pomorskiemu, lubuskiemu, łódzkiemu, mazowieckiemu, opolskiemu, podkarpackiemu, podlaskiemu i świętokrzyskiemu.

Rysunek A.3. Poziom wdrożeń OU dla JOPS w jednostkach szczebla gminnego w poszczególnych województwach, mierzony liczbą dostarczanych zbiorów centralnych, w 2 kwartale 2006, w porównaniu do liczby wszystkich jednostek w województwie oraz poziomu wdrożeń w 3 kwartale 2003 r., prezentowanego w poprzedniej „Koncepcji ...” [Konc-04-05].

Rysunek A.4. Poziom wdrożeń OU dla JOPS w Powiatowych Centrach Pomocy Rodzinie w poszczególnych województwach, mierzony liczbą dostarczanych zbiorów centralnych, w 2 kwartale 2006, w porównaniu do liczby wszystkich jednostek w województwie

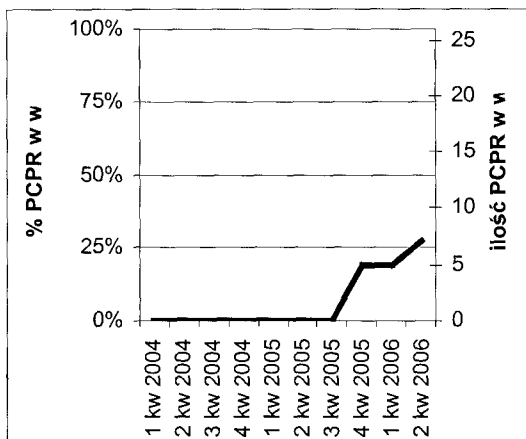
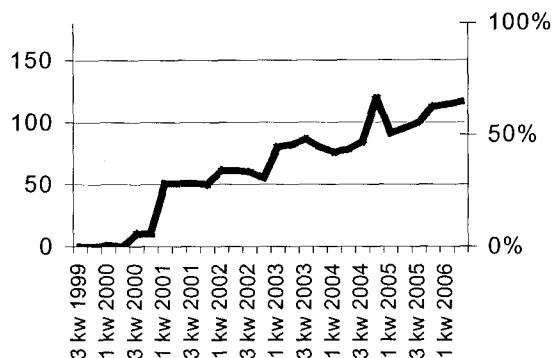
Wykresy na rysunku A.5 pokazują zmiany ilościowe w wykorzystaniu aplikacji w poszczególnych województwach, z rozbiciem na jednostki szczebla gminy i PCPR (analogicznie do wykresów zamieszczonych w rysunkach: A.1 oraz A.2). Na wykresie prezentującym wyniki województwa mazowieckiego widać, że do sukcesu dochodzą stopniowo, ale też jak to pokazano na wcześniejszym rysunku A.4, województwo to charakteryzuje się największą liczbą jednostek. W przypadku województw: kujawsko-pomorskiego, lubuskiego, łódzkiego, opolskiego, podkarpackiego, podlaskiego, pomorskiego, świętokrzyskiego, warmińsko-mazurskiego i zachodniopomorskiego zauważyć można, że dojście do pełnego wdrożenia, a następnie

utrzymanie takiego stanu możliwe jest do zrealizowania w ciągu jednego kwartału. Oczywiście, pytaniem jakie może się nasuwać jest kwestia jakości wdrożeń, a to oznacza zakresu prac jednostek do jakich oprogramowanie jest wykorzystywane. Zagadnienie to zostało omówione w kolejnej podsekcji.

Rysunek A.5. Zmiany w poziomie wdrożeń OU dla JOPS w jednostkach szczebla gminnego i Powiatowych Centrach Pomocy Rodzinie, z rozbiciem na województwa, mierzony liczbą dostarczanych zbiorów centralnych, w okresie od 3 kwartału 1999 r. do 2 kwartału 2006 r.

Ilość OPS w woj.

% OPS w woj.

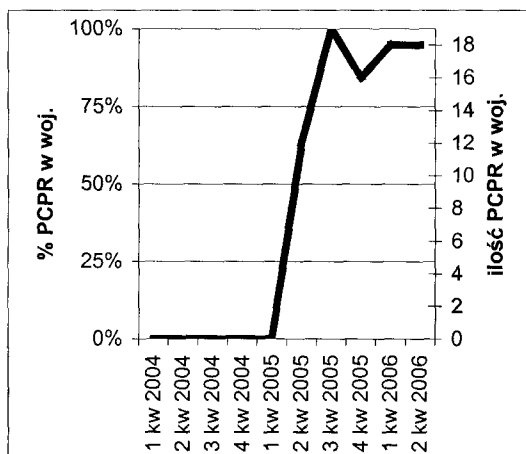
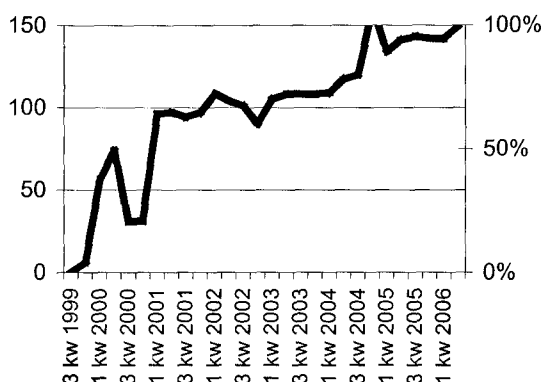

Dolnośląskie (180 OPS)

Dolnośląskie (26 PCPR)

Ilość OPS w woj.

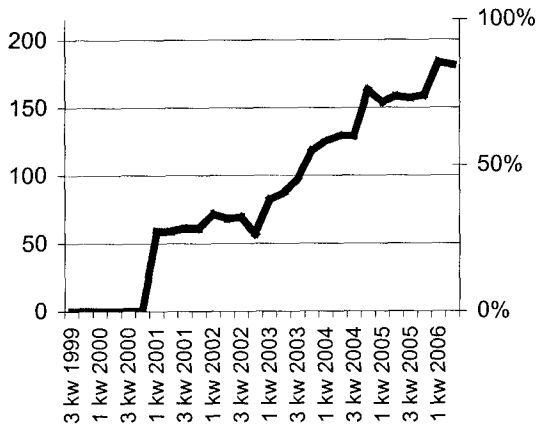
% OPS w woj.

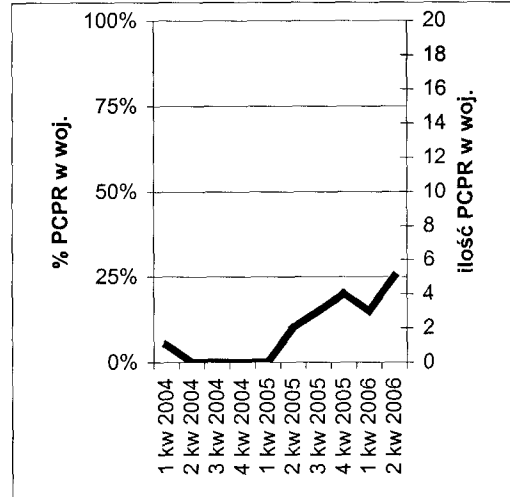
Kujawsko-Pomorskie (150 OPS)

Kujawsko-Pomorskie (19 PCPR)

Ilość OPS w woj.

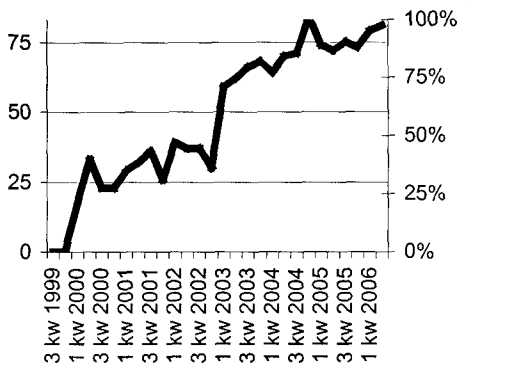
% OPS w woj.

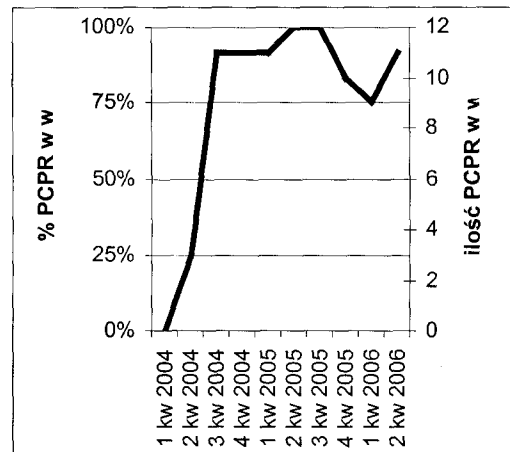
Lubelskie (215 OPS)

Lubelskie (20 PCPR)

Ilość OPS w woj.

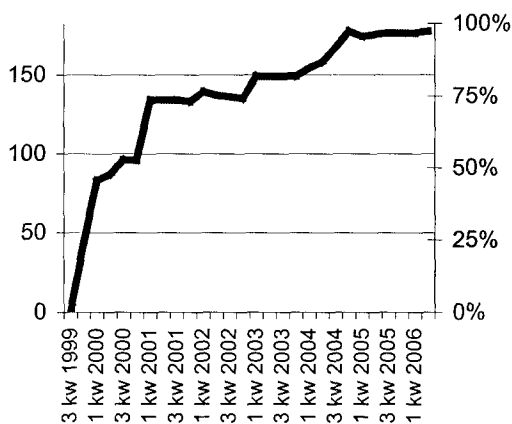
% OPS w woj.

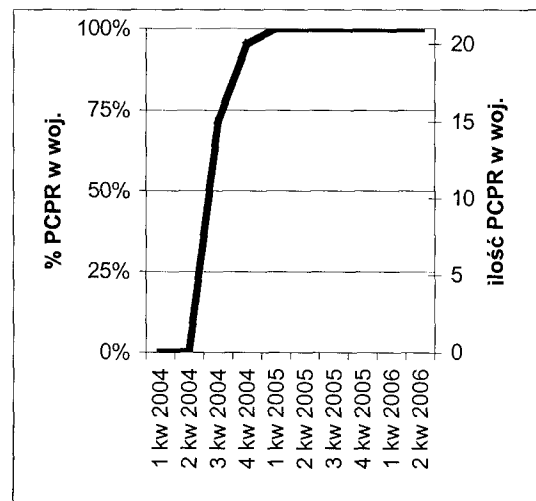
Lubuskie (83 OPS)

Lubuskie (12 PCPR)

Ilość OPS w woj.

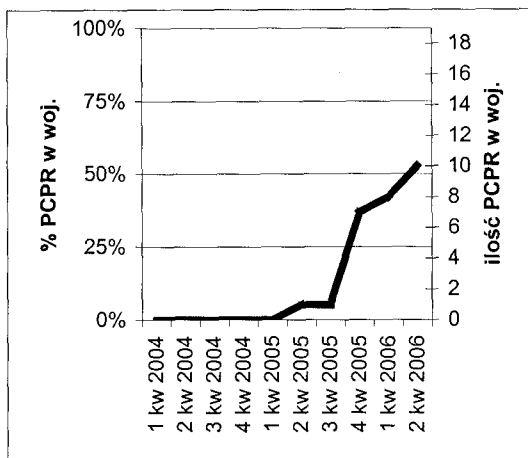
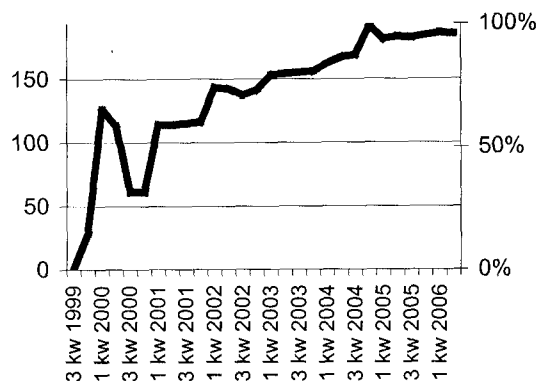
% OPS w woj.

Łódzkie (182 OPS)

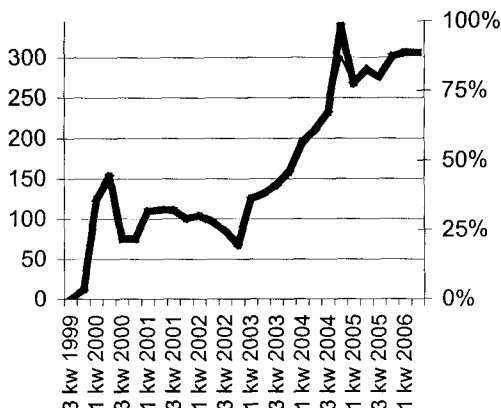
Łódzkie (21 PCPR)

Ilość OPS w woj. % OPS w woj.

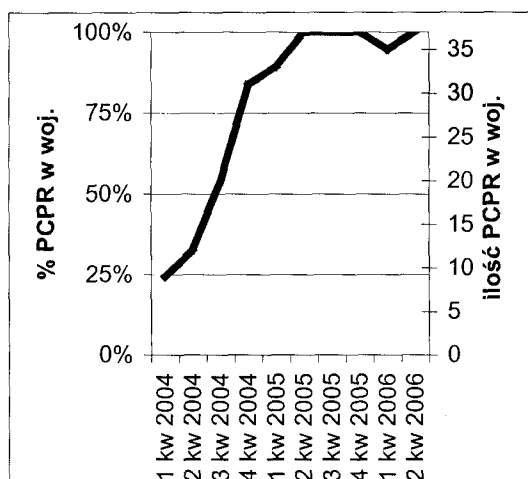

Małopolskie (193 OPS)

Ilość OPS w woj. % OPS w woj.

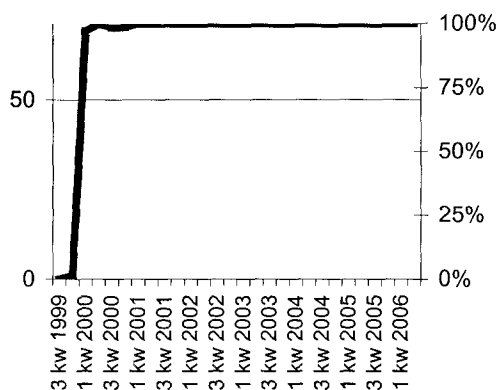

Małopolskie (19 PCPR)

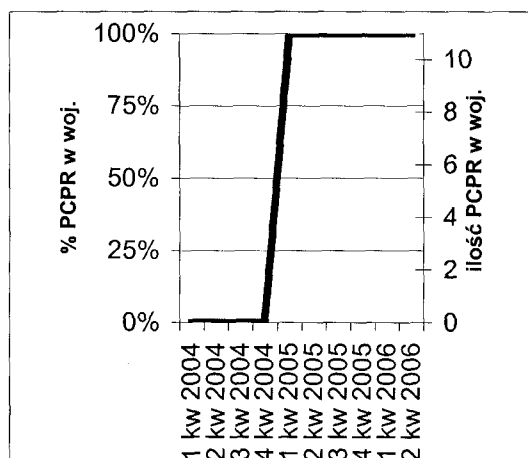

Mazowieckie (345 OPS)

Ilość OPS w woj. % OPS w woj.

Mazowieckie (37 PCPR)

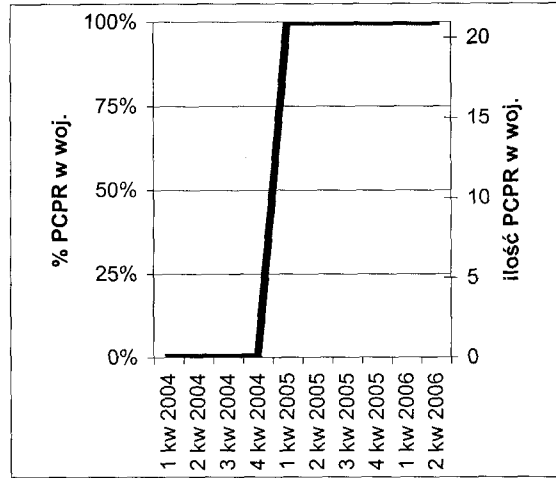
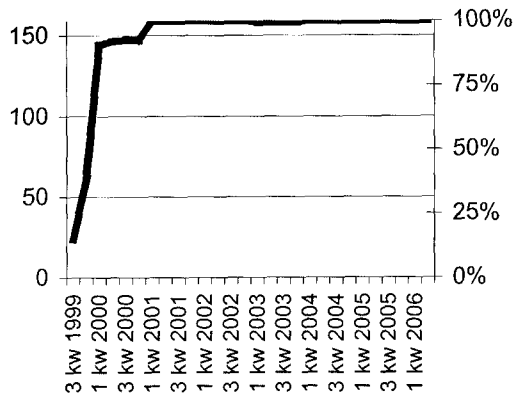

Opolskie (71 OPS)

Opolskie (11 PCPR)

Ilość OPS w woj.

% OPS w woj.

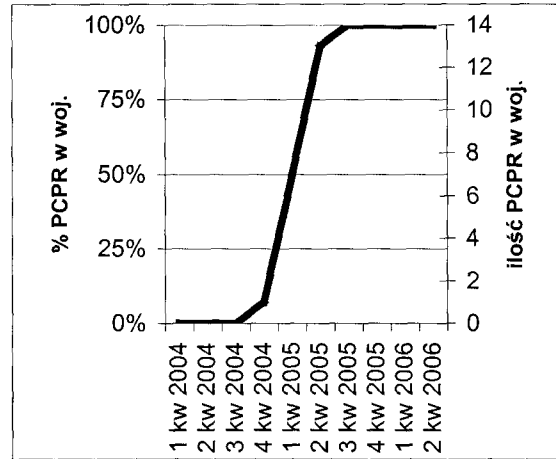
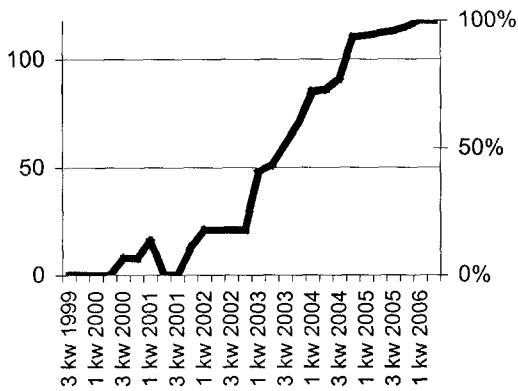

Podkarpackie (159 OPS)

Podkarpackie (21 PCPR)

Ilość OPS w woj.

% OPS w woj.

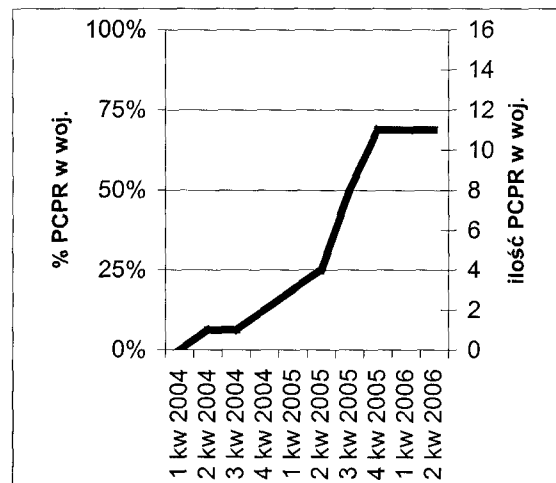
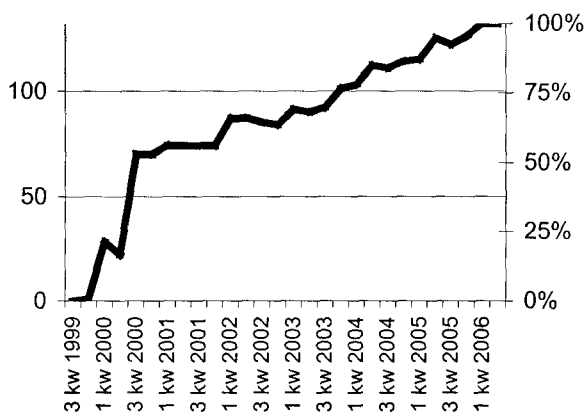

Podlaskie (118 OPS)

Podlaskie (14 PCPR)

Ilość OPS w woj.

% OPS w woj.

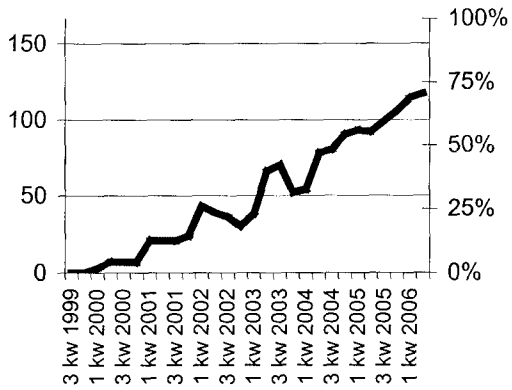

Pomorskie (132 OPS)

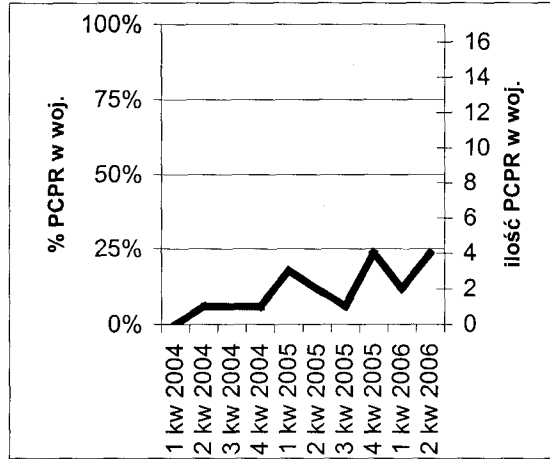
Pomorskie (16 PCPR)

Ilość OPS w woj.

% OPS w woj.

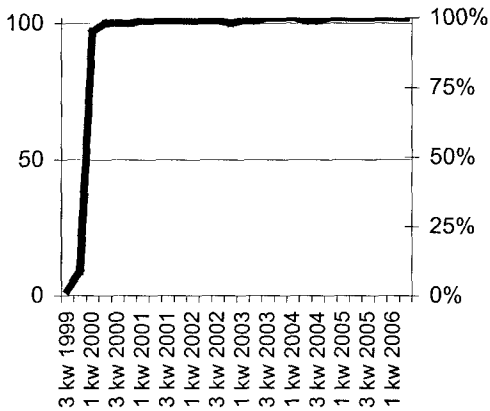
Śląskie (166 OPS)

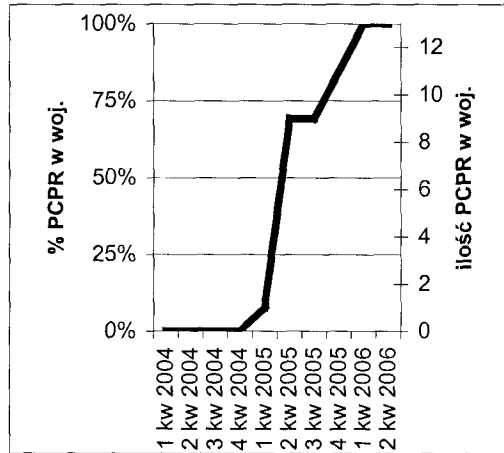
Śląskie (17 PCPR)

Ilość OPS w woj.

% OPS w woj.

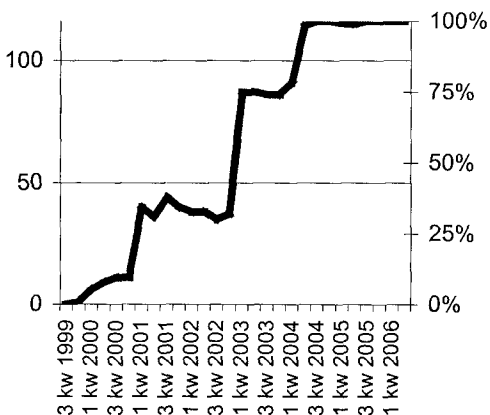
Świętokrzyskie (102 OPS)

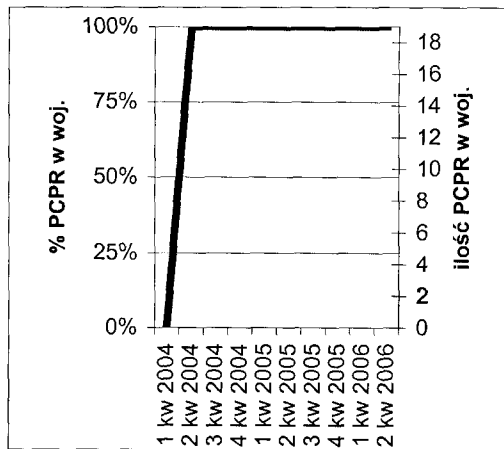
Świętokrzyskie (13 PCPR)

Ilość OPS w woj.

% OPS w woj.

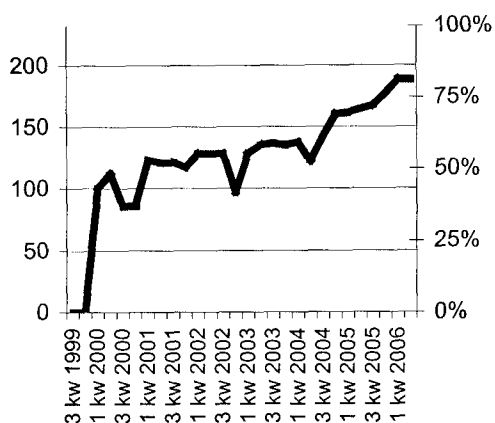

Warmińsko-Mazurskie (114 OPS)

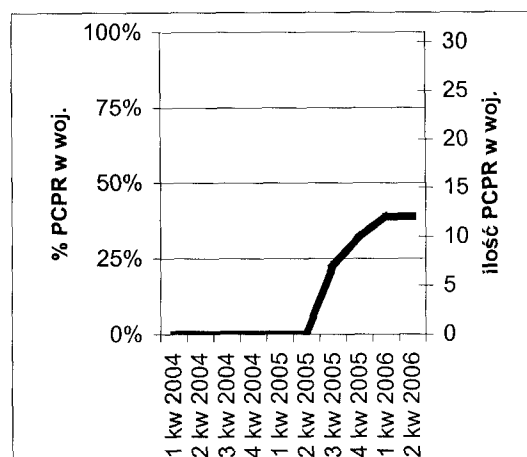

Warmińsko-Mazurskie (19 PCPR)

Ilość OPS w woj.

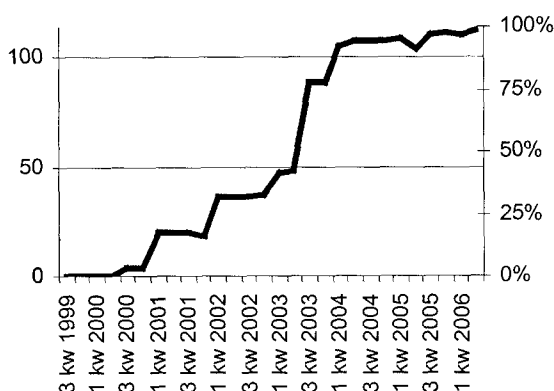
% OPS w woj.

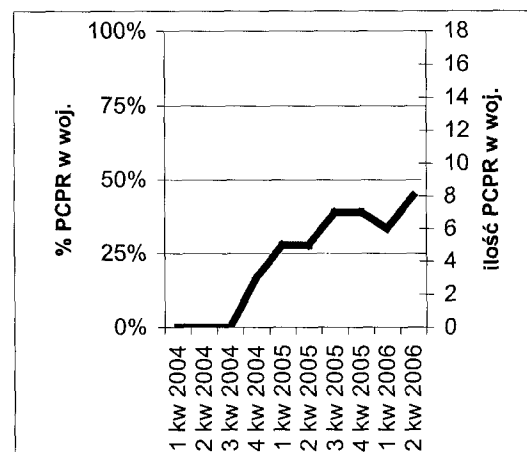
Wielkopolskie (31 PCPR)

Wielkopolskie (232 OPS)

Ilość OPS w woj.

% OPS w woj.

Zachodniopomorskie (18 PCPR)

Zachodniopomorskie (114 OPS)

A.2. Zgodność danych

Dwa rysunki zamieszczone w niniejszej sekcji prezentują wykresy obrazujące jakość wykorzystania OU dla JOPS w poszczególnych województwach, najpierw w jednostkach szczebla gminy (rysunek A.6), następnie PCPR (rysunek A.7). Wykresy dla gmin i powiatów mają analogiczną formę, dotyczą tego samego okresu (2 kwartał 2006 r.) oraz odnoszą się do progów zgodności *zbiorów centralnych*.

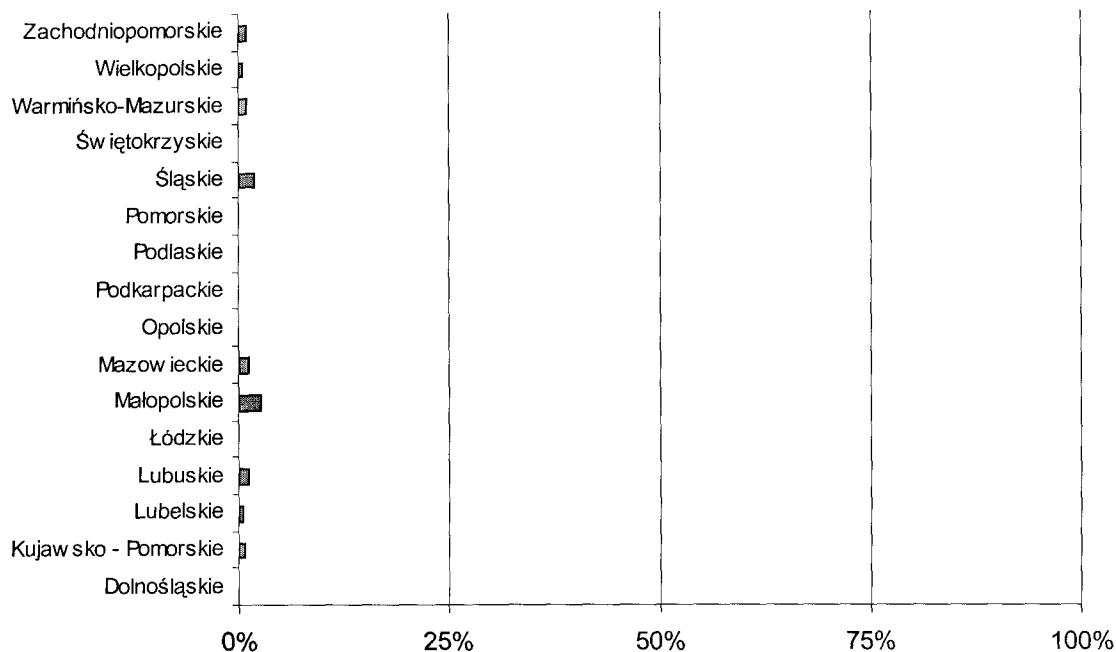
W obydwu przypadkach, OPS gminnych i PCPR'ów choć wyraźniejsze jest to w gminach widać, że większość jednostek, jeśli już korzysta z udostępnianych aplikacji, to stara się to czynić w pełnym zakresie, a tylko znikomy procent JOPS dostarcza zbiory centralne, których jakość (zgodność poniżej 20%) wskazuje na wczesne próby wykorzystania aplikacji, kiedy to za zgodą ich producentów aplikacje mogły być wykorzystywane nieodpłatnie.

W przypadku jednostek szczebla gminy, pełnię wykorzystania aplikacji dla JOPS osiągnięto w województwie podkarpackim: 100% wdrożeń OU dla JOPS, w 100% mieszczących się w granicach pozytywnej zgodności danych. Komplet zbiorów centralnych województwo to dostarcza już od 1 kwartału 2001 r., a więc już od pięciu lat. Wynik ten świeci przykładem. Wszystkie podkarpackie PCPR rozpoczęły nadsyłać swoje zbiory centralne w 1 kwartale 2005 r. i obecnie 100% z nich osiągnęła pozytywną jakość danych.

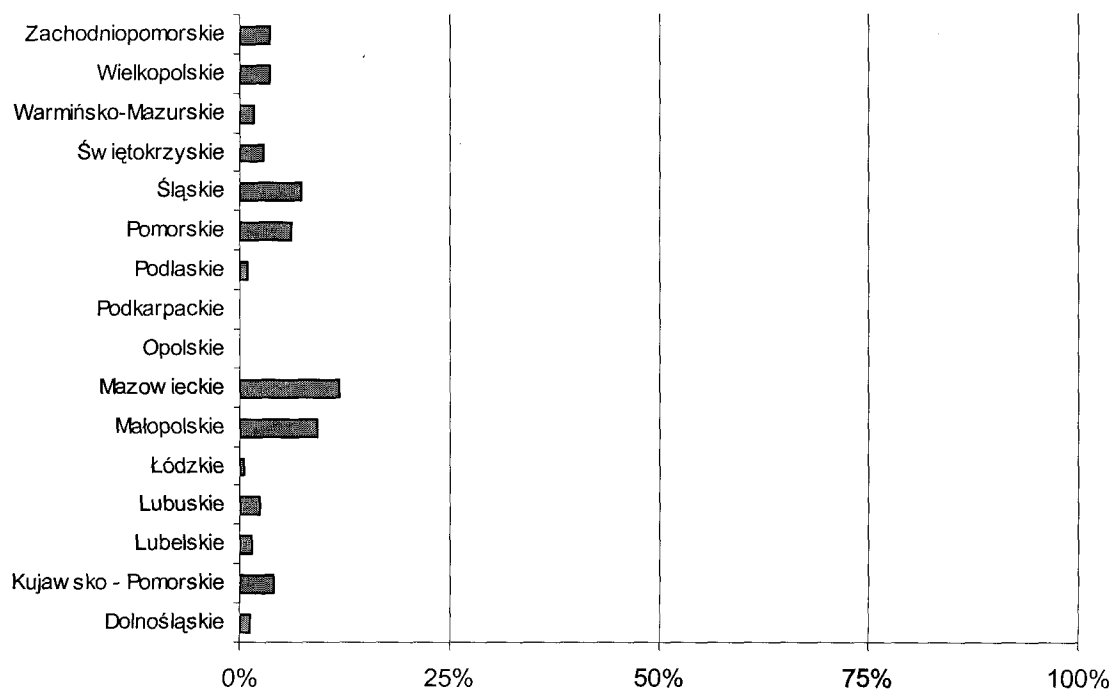
Za dobry przykład służyć mogą również, w przypadku jednostek szczebla gminnego województwa:

kujawsko-pomorskie, lubuskie, łódzkie, opolskie, podlaskie, pomorskie, świętokrzyskie i warmińsko-pomorskie, a w przypadku PCPR województwa: kujawsko-pomorskie, łódzkie, mazowieckie, opolskie, podkarpackie, podlaskie i warmińsko-mazurskie. W przypadku województwa mazowieckiego, wychwalanego w związku z ilością dokonanych wdrożeń, da się zauważyć, że w jednostkach szczebla gminnego ilość ta nie szła w parze z jakością eksploatacji aplikacji. W PCPR'ach jednak osiągnięto sukces zarówno w zakresie ilości jak i jakości.

Rysunek A.6. Porównanie osiągnięć OPS szczebla gminnego w granicach różnych województw, mierzonych zgodnością zbiorów centralnych, w 2 kwartale 2006 r.

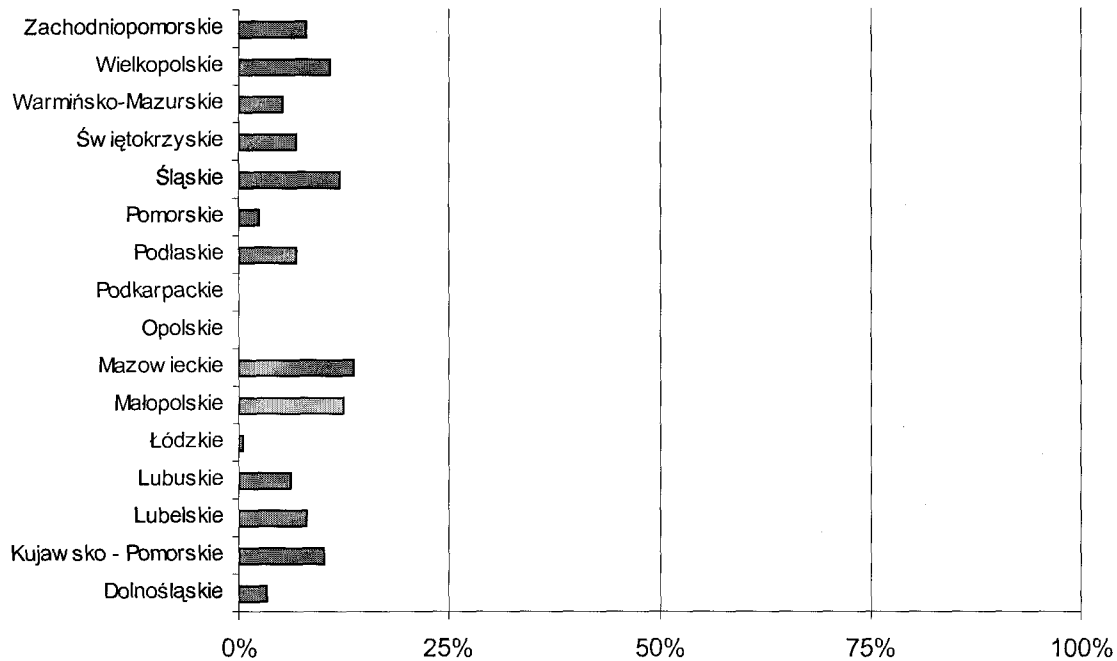

0% < Zgodność ZBC < 20%

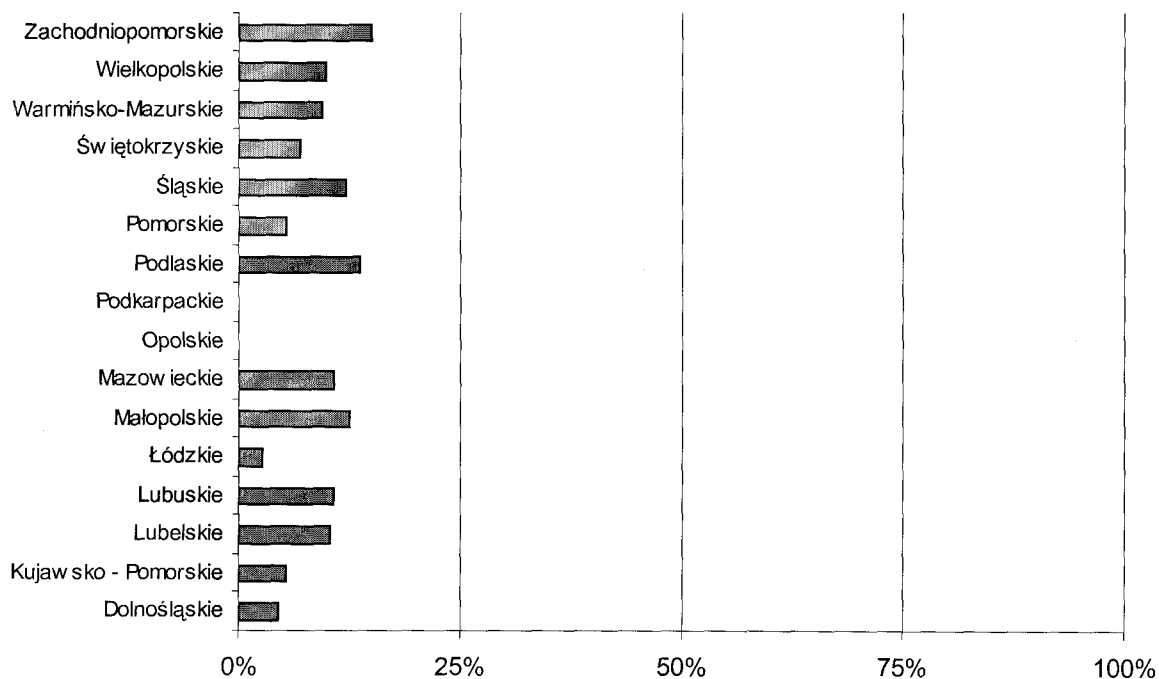

20% ≤ Zgodność ZBC < 50%

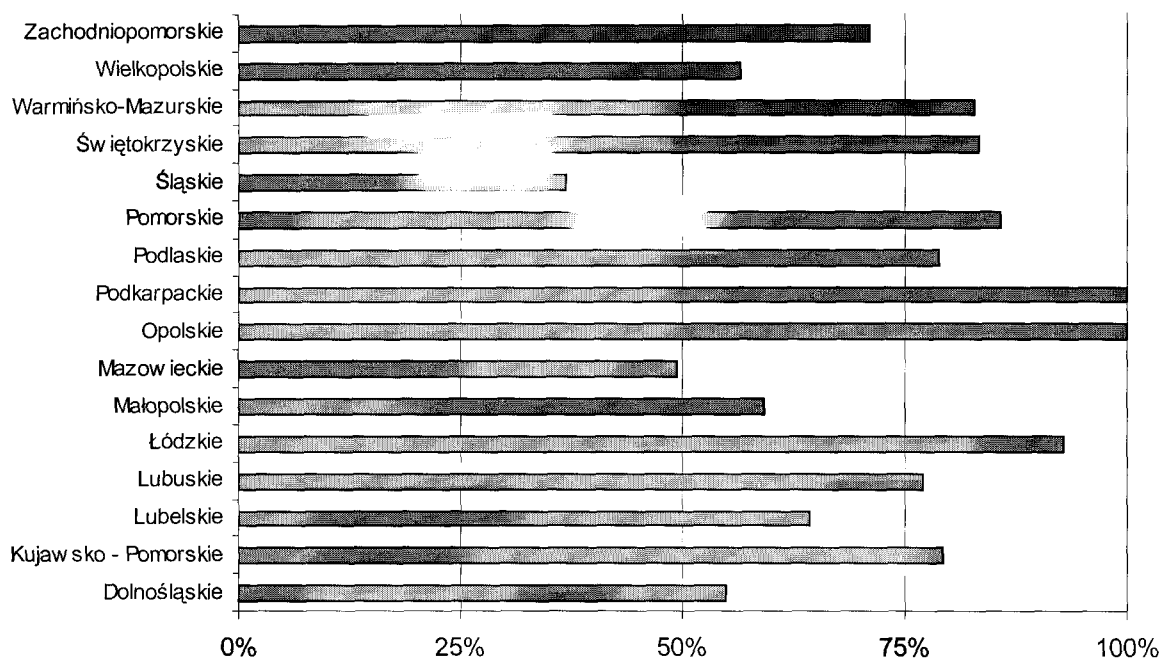

50% ≤ Zgodność ZBC < 75%

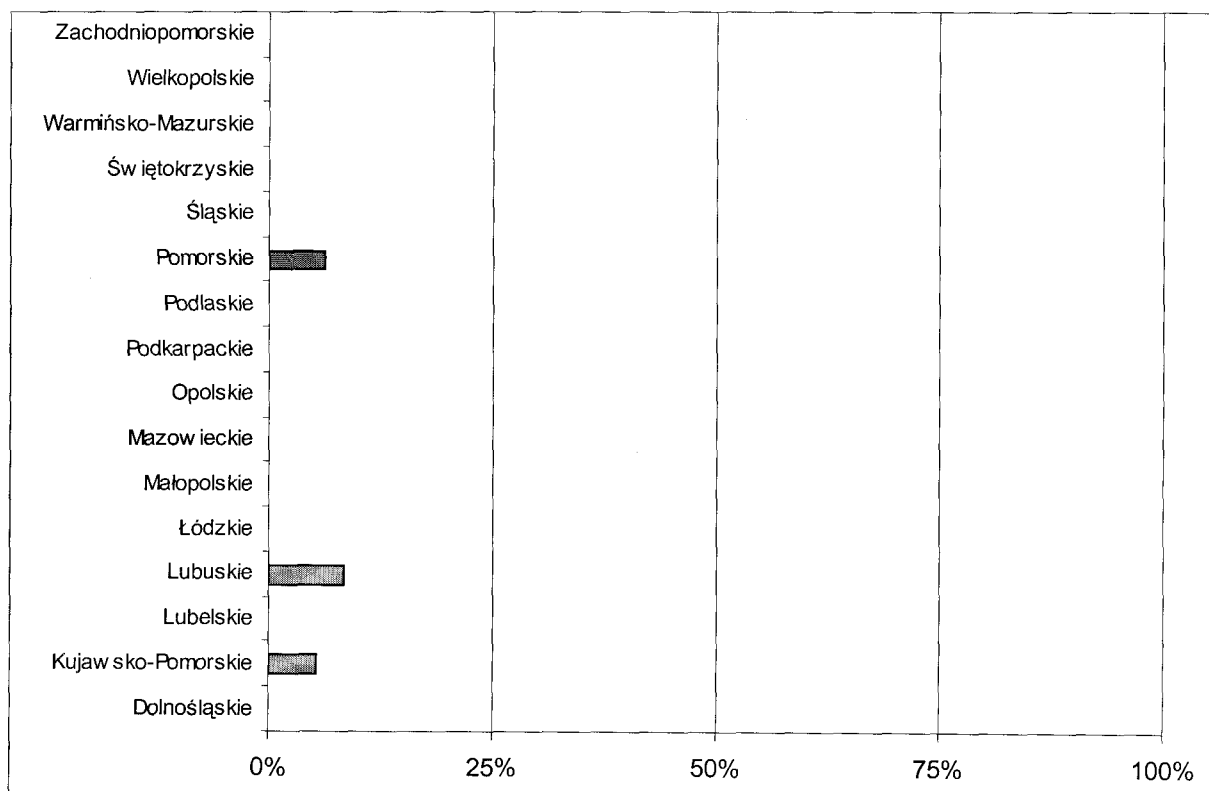

75% ≤ Zgodność ZBC < 90%

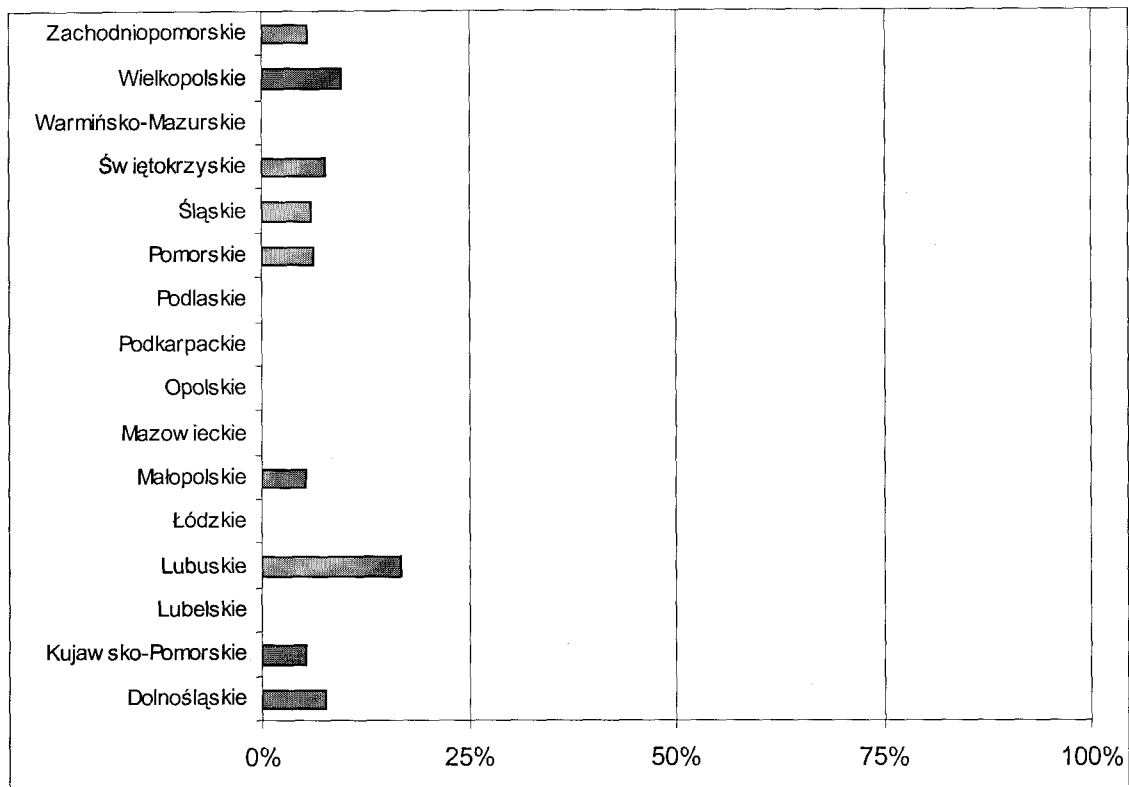

90% ≤ Zgodność ZBC

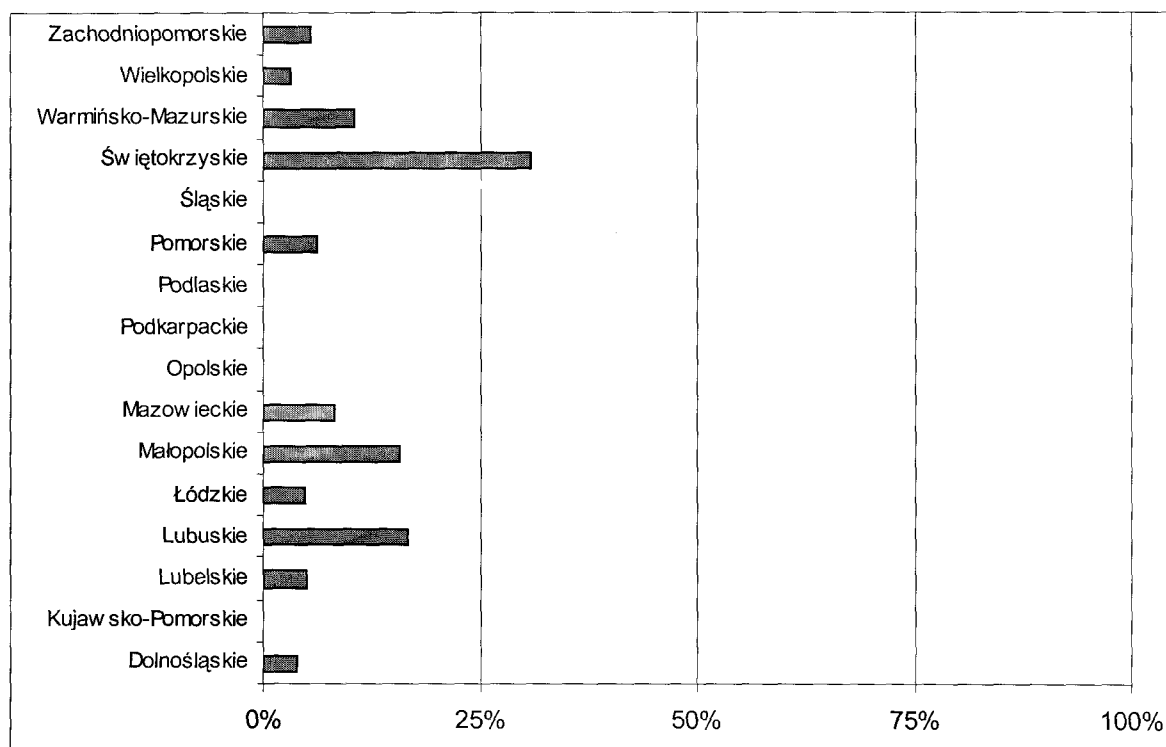
Rysunek A.7. Porównanie osiągnięć Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie w granicach różnych województw, mierzonych zgodnością zbiorów centralnych, w 2 kwartale 2006 r.

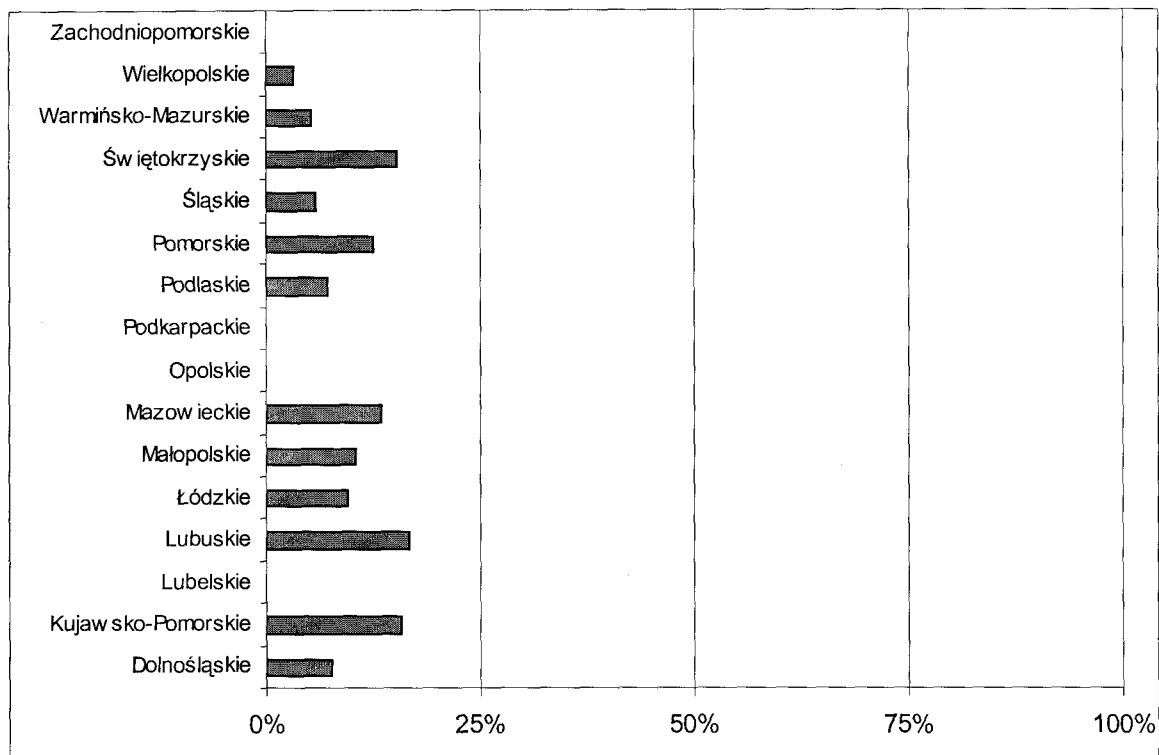
0% < Zgodność ZBC < 20%

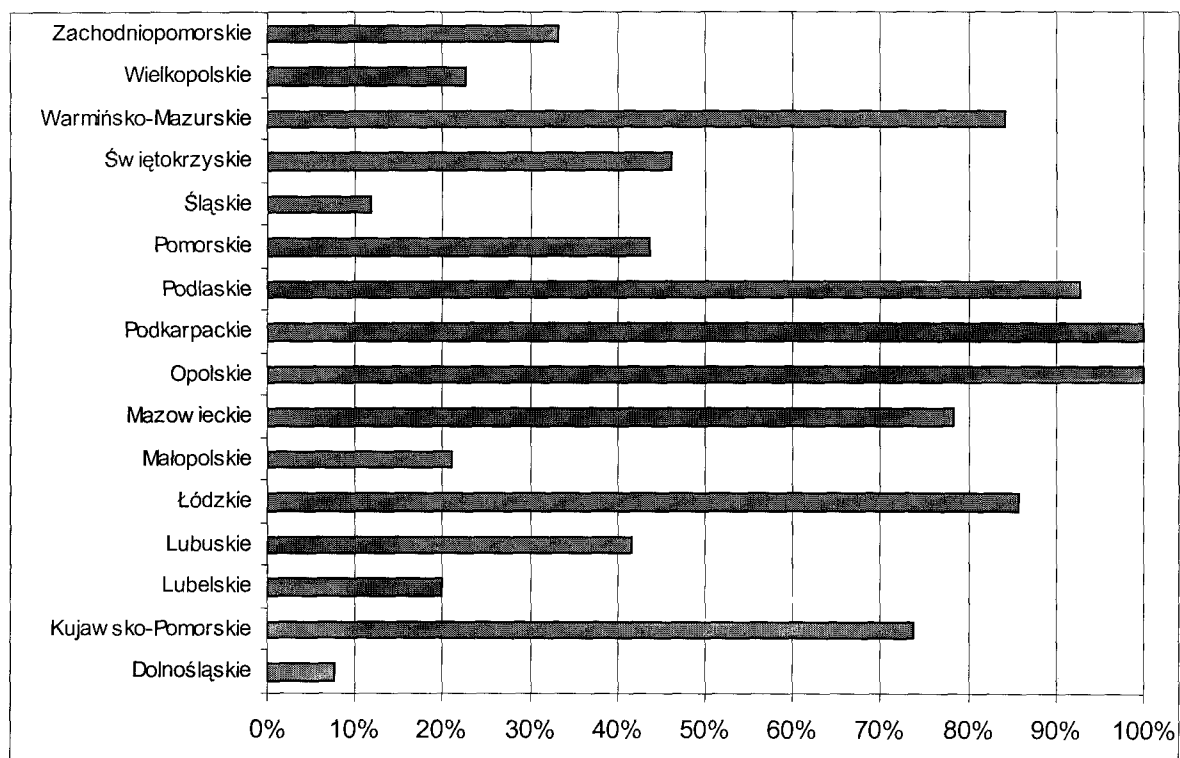
20% ≤ Zgodność ZBC < 50%

50% ≤ Zgodność ZBC < 75%

75% ≤ Zgodność ZBC < 90%

90% ≤ Zgodność ZBC

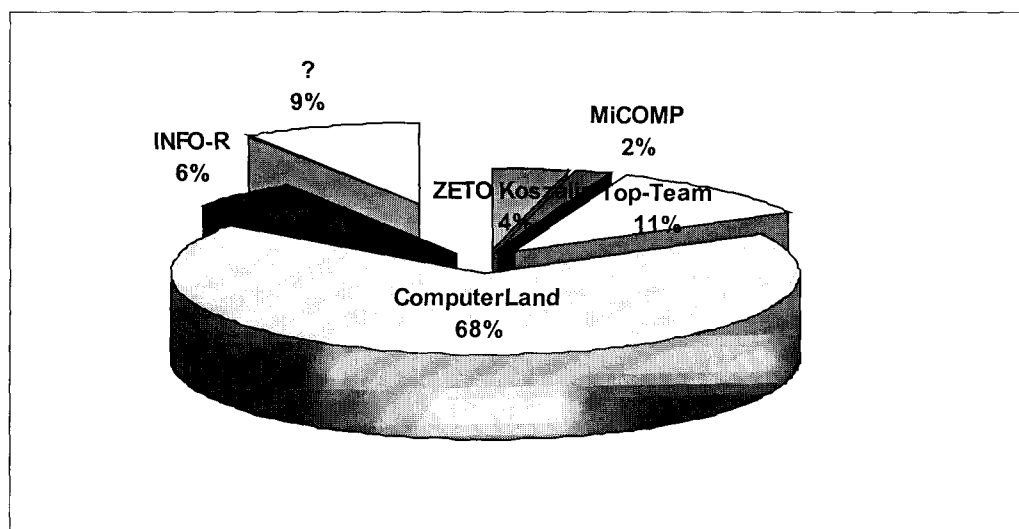
A.3. Penetracja rynku przez producentów

Na rysunku A.8 przedstawiono penetrację rynku aplikacji dla JOPS przez poszczególnych producentów oprogramowania (osobno dla jednostek szczebla gminy i PCPR). W przypadku OPS

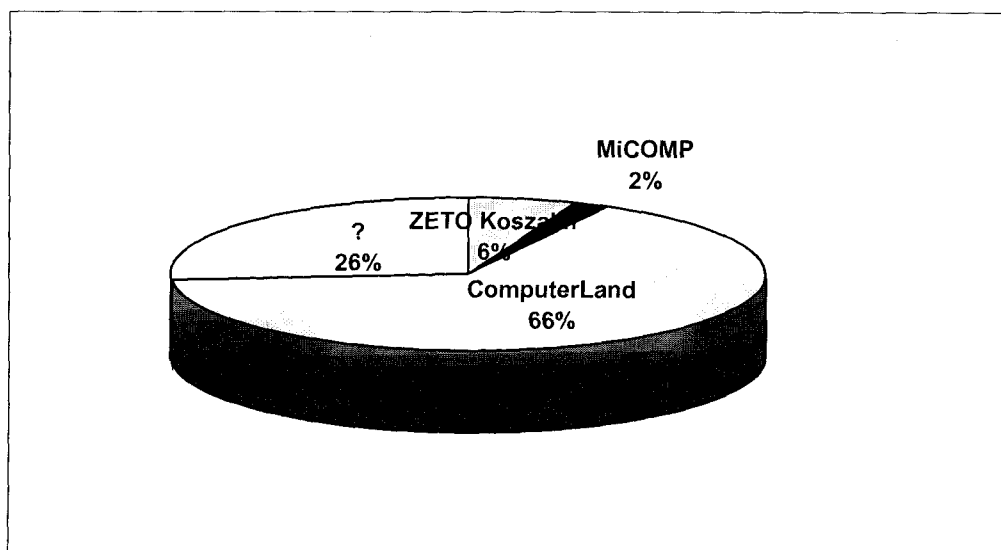
dominującą pozycję utrzymuje firma ComputerLand, ze wzrostem od 3 kwartału 2003r. wynoszącym 10 punktów procentowych. O 7 punktów procentowych wzrosły udziały firmy Top-Team, a o nieco ponad 2 punkty - firmy ZETO Koszalin, firma MiCOMP nie zmieniła ilości swoich wdrożeń. Firma ZETO Koszalin, która miała najmniej wdrożeń teraz wyprzedziła firmę MiCOMP. Ponadto dołączyła do grona homologowanych oprogramowań firma INFO-R, która rozpoczęła wdrożenie w 1 kwartale 2006 r. i na koniec 2 kwartału br. ma już 6% wdrożeń, przegoniła w ten sposób oprogramowanie firmy ZETO Koszalin i MiCOMP. Segment JOPS nie wykorzystujących oprogramowania udostępnianego przez ministra, w ciągu ostatnich dwóch lat skurczył się o 25 punktów procentowych, ale do pełnego wdrożenia brakuje jeszcze 9%. W tym, wolnym segmencie rynku znajdują się jednak jednostki, które do wsparcia swoich procesów wykorzystują programy, dotychczas nie zaliczane do grupy programów udostępnianych przez ministra.

Rynek aplikacji dla jednostek szczebla powiatowego charakteryzuje się analogicznym rozkładem do podziału rynku aplikacji dla jednostek szczebla gminnego, z tą jednak różnicą, że do rynku tego, jak dotychczas nie weszła firma Top-Team i INFO-R, mające w przypadku aplikacji dla gmin znaczną przewagę nad swoimi, idącymi równo głównymi rywalami (ZETO Koszalin i MiCOMP).

Rysunek A.8. Producenci, udostępnianego przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, OU dla JOPS

2557 OPS szczebla gminy

314 PCPR

Załącznik B. Terminy i środki finansowe, związane z wykorzystaniem SI w JOPS

Załącznik niniejszy dotyczy tylko pierwszego roku obowiązywania „Koncepcji utrzymania i rozwoju Systemu Informatycznego w Jednostkach Organizacyjnych Pomocy Społecznej w latach 2006-2008”.

Sekcja pierwsza mówi o terminach przekazywania zbiorów centralnych, sekcje kolejne wskazują na wysokość i pochodzenie środków finansowych (źródła finansowania) na wsparcie SI w JOPS.

B.1. Terminy przekazywania zbiorów centralnych w 2006 r.

Tabela B.1. Terminy przekazywania zbiorów centralnych w 2006 r.

dane za kwartał	pierwszy termin		ostateczny termin dla korekt	
	JOPS	WPS	JOPS	WPS
I kwartał 2006	15.04.2006	20.04.2006	15.05.2006	20.05.2006
II kwartał 2006	15.07.2006	20.07.2006	15.08.2006	20.08.2006
Od III kwartału, JOPS dokonują weryfikacji zbiorów centralnych (sprawdzenie regułami) oraz ładują je do modułu gSAC aplikacji SAC.				
III kwartał 2006	15.10.2006	20.10.2006	10.11.2006	15.11.2006
IV kwartał 2006	28.02.2007	10.03.2007	Brak korekt	

B.2. Wsparcie finansowe SI w JOPS

B.2.1. Zasada naliczania

W przypadku zgodności danych wynoszącej przynajmniej 50% i maksymalnie 110%⁽¹⁾ (naliczanych narastająco), dodatkowe środki dla JOPS naliczane są automatycznie, z zastosowaniem reguły:

Tabela B.2. Wysokość dodatkowych środków dla JOPS

Nazwa opisowa	Procent zgodności danych	Wysokość dodatkowych środków
Potwierdzenie użytkownika w aplikacji „Pomoc Społeczna”	20% ≥ zgodność ≤ 110%	Opłata licencyjna – środki „za licencje” kierowane są bezpośrednio do dostawcy
Obiecująca zgodność danych	50% ≤ zgodność < 75%	30% ustalonej opłaty rocznej
Rokująca poprawność zgodność danych	75% ≤ zgodność < 90%	50% ustalonej opłaty rocznej
Pozytywna zgodność danych	90% ≤ zgodność ≤ 110%	100% ustalonej opłaty rocznej

W przypadku zgodności danych poniżej 50% i powyżej 110% wsparcie finansowe na JOPS nie przysługuje.

⁽¹⁾ Przypadek zgodności powyżej 100% zachodzi, kiedy odnotowana w oprogramowaniu suma kwot wydatkowanych jest wyższa niż faktyczna, określana dla kwartału sumą kwot z miesięcznych sprawozdań z wykonania planu wydatków budżetowych jednostek samorządu terytorialnego (RB-28S). Sytuacja taka może mieć miejsce w związku z np.:

- otrzymaniem refundacji wydatku otrzymanej z innej jednostki,
- odnotowania wydatku z datami należącymi do różnych kwartałów: a) w oprogramowaniu użytkowym, którego dotyczy niniejszy dokument i b) systemie finansowo-księgowym,
- błędem osoby przepisującej dane z jednego systemu do drugiego, itp.

Środki finansowe za I kwartał 2006r. zostaną uruchomione po otrzymaniu z WPS UW zaakceptowanego przez Wojewodę „Planu wykorzystania, utrzymania i rozwoju Systemu Informatycznego w Jednostkach Organizacyjnych Pomocy Społecznej (aplikacje Pomoc Społeczna) w województwie .. na 2006 rok”.

B.2.2. Środki

Na realizację zadań związanych z wykorzystaniem, utrzymaniem i rozwojem Systemu Informatycznego w Jednostkach Organizacyjnych Pomocy Społecznej (aplikacje Pomoc Społeczna) budżet państwa w 2006 roku na Część 44 Dział 852 Rozdział 85295 § 4300 -Usługi przeznaczył kwotę w wysokości **11.401.000,00 zł**

gdzie na :

opłaty za licencje	10.112.309,44 zł (zgodnie z zawartymi umowami)
województwa	1.198.690,56 zł
koszty ministerstwa + wymagania homologacyjne:	90.000,00 zł

B.3. Środki finansowe dla WPS UW i JOPS

Opłata roczna dla WPS UW za scalanie i przesył danych do MPIPS w 2006 roku została ustalona na poziomie 2 500,00 zł (za kwartał 625,00 zł).

Opłata roczna dla poziomu organizacyjnego: OPS i PCPR za przesył danych (zbiór centralny) w 2006 roku została ustalona na poziomie 480,00 zł za jeden JOPS (za kwartał 120,00 zł).

Środki dla JOPS są wyliczane zgodnie z pkt. B.2.1. Zasada naliczania.

B.4. Dodatkowe środki finansowe na utrzymanie i rozwój SI w JOPS

Niewykorzystane środki finansowe podane w pkt. B.2.2. Środki., mogą zostać uruchomione po III kwartale 2006r. (po 15 listopada 2006 roku), w postaci transzy jako dodatkowe środki finansowe. Środki te będą rozdysponowane zgodnie z zawartymi formułami i priorytetami z pkt. 5.5. Dodatkowe środki finansowe na utrzymanie i rozwój SI w JOPS.

Słownik pojęć

JOPS

Jednostka Organizacyjna Pomocy Społecznej

Minister

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

Ministerstwo

Ministerstwo obsługujące ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Opis systemu (Wymagania homologacyjne)

Na mocy art. 23, ust. 3 ustawy o pomocy społecznej^[2]

minister w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji, winien określić opis systemu zawierający informacje wskazane w pkt 1 i pkt 2 powoływanego ustępu

W treści poprzedniej „koncepcji utrzymania i rozwoju SI dla JOPS” opis systemu określany był mianem wymagań homologacyjnych. Wymagania takie zobowiązani są spełnić wszyscy producenci, którzy zgadzają się, aby minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego udostępniał ich aplikacje na zasadach określonych w niniejszym dokumencie, zgodnie z art. 23, ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Weryfikacja zgodności aplikacji na okoliczność zgodności z wymaganiami homologacyjnymi nazywana była *homologacją*.

Aplikacje „Pomoc Społeczna” (aplikacje/oprogramowanie udostępniane przez ministra)

Oprogramowanie Użytkowe wspierające funkcjonowanie Jednostek Organizacyjnych Pomocy Społecznej stanowiące element Systemu Informatycznego w JOPS, opracowane zgodnie z art. 23, ust. 3 ustawy o pomocy społecznej [UstPOMOC] i nieodpłatnie udostępniane JOPS przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, zgodnie z art. 23, ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.

Minister udostępnia nieodpłatnie tylko takie oprogramowanie, które spełniają wymagania stanowiące przez aktualny opis systemu (*wymagania homologacyjne*), zgodnie z art. 23, ust. 3 ustawy o pomocy społecznej i, które posiada aktualną, oficjalną akceptację organu powołanego w celu weryfikacji przedmiotowej zgodności (oprogramowanie posiada aktualne świadectwo homologacji).

Popularnie aplikacje „Pomoc Społeczna” określane były dotychczas nazwą POMOST. W związku z tym, że nazwa POMOST jest nazwą jednego z wielu programów udostępnianych JOPS przez ministra, zaleca się używanie jej tylko w kontekście odnoszenia się do tej konkretnej aplikacji.

OPS

Ośrodek Pomocy Społecznej - jednostka szczebla gminy.

PCPR

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - jednostka samorządu powiatowego.

Postępowania w zakresie stwierdzania zgodności oprogramowania z opisem systemu (Homologacja)

Sposób postępowania w zakresie stwierdzania zgodności oprogramowania z opisem systemu zgodnie z art. 23, ust. 3, pkt 3 ustawy o pomocy społecznej.

W związku ze spoczywającym na ministrze do spraw zabezpieczenia społecznego obowiązku nieodpłatnego udostępnienia *aplikacji dla JOPS* minister musi nabyć odpowiednie aplikacje. W związku z tym, że minister nie może dopuścić do tego, aby udostępniane przez niego programy były wadliwe, zobowiązany jest sprawdzić, czy są one zgodne z wymaganiami jakie się przed nimi stawia, bez względu na to, czy oprogramowanie to jeden program, zakupiony od jednego producenta, czy też jest wiele programów zakupionych od wielu różnych, niezależnych dostawców.

Program SYRIUSZ

Przedsięwzięcie organizacyjne sterujące, wyznaczające standardy oraz stanowiące jednolite ramy dla

---

^[2] Patrz szczegóły w sekcji 1.1.1.1, Ustawa o pomocy społecznej rozdziału 1, Stan bieżący SI w JOPS (koniec 2005 r.).

---

prac projektowych związanych z wprowadzaniem i ulepszaniem systemów informatycznych dla obszarów: usług społecznych i rynku pracy, których całokształt wraz z otoczeniem stanowi jednolity i zintegrowany System Informacyjny „SYRIUSZ”.

ROPS

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego

Statystyczna Aplikacja Centralna (SAC)

System umożliwiający centralne gromadzenie i przetwarzanie zbiorów centralnych i sprawozdań elektronicznych, generowanych przez JOPS z wykorzystaniem aplikacji „Pomoc Społeczna”

Gminna Statystyczna Aplikacja Centralna (gSAC)

gSAC jest to moduł aplikacji SAC, umożliwiający sprawdzenie poprawności wygenerowanych z aplikacji gminnych i powiatowych zbiorów centralnych i sprawozdań oraz wczytanie ich w formacie XML do aplikacji SAC na poziomie gminy i powiatu, bez konieczności przesyłania ich do województw.

Aplikacja gSAC zawiera formularze sprawozdań wymaganych zgodnie z wersją wymagań 1.2, za I i II półrocze 2006 r. (lub kwartał 2006 w zależności od cyklu generowania sprawozdania):

- 1) MPIPS-03 (sprawozdanie półroczne),
- 2) Program Rządowy Dożywianie (sprawozdanie kwartalne),
- 3) Składki emerytalno - rentowe (sprawozdanie półroczne),
- 4) Składki zdrowotne (sprawozdanie półroczne),
- 5) SDSMCHR (sprawozdanie półroczne dotyczące środowiskowych domów samopomocy i mieszkań chronionych).

WPS UW

Wydział Polityki Społecznej Urzędu Wojewódzkiego

Zbiór Centralny (ZBC)

Zbiór centralny zawiera informacje o zrealizowanych świadczeniach z pomocy społecznej z uwzględnieniem rodzaju, liczby oraz kwot świadczeń. Są także zbierane niektóre dane o osobach i rodzinach pochodzące z wywiadów środowiskowych, w tym między innymi: data urodzenia, stan cywilny, stopień pokrewieństwa, rodzaj wykształcenia, dochody i źródła dochodów, problemy będące przyczyną wystąpienia o pomoc, wielkość rodziny, skład rodziny, informacje o niepełnosprawności.

Plik z danymi opisującymi wszystkie zrealizowane przez JOPS w zadanym okresie świadczenia, jest w formacie określonym w opisie systemu (specyfikacji wymagań homologacyjnych), generowany przez oprogramowanie użytkowe dla JOPS, przesyłany przez JOPS do WPS UW, tam scalany ze zbiorami pochodzącymi z innych JOPS i w formie scalonej przekazywany do ministerstwa. ZBC od III kwartału 2006 roku można z poziomu gminy/powiatu bezpośrednio wczytywać do SAC za pomocą gSAC.

Dane z zakresu zbioru centralnego przekazywane są z gmin i powiatów w cyklach kwartalnych.

Dane ze zbiorów centralnych wykorzystywane są do celów statystycznych i badawczych przez:

- Departament Analiz Ekonomicznych i Prognoz Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej,
- Departament Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej,
- Wydziały Polityki Społecznej Urzędów Wojewódzkich,
- Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego

i docelowo:

- Główny Urząd Statystyczny, oraz
- inne jednostki, które wystąpią z wnioskiem do ministra.

Zgodność danych

Wyrażona procentowo zgodność informacji o wydatkowaniu, w danym okresie przez JOPS, środków finansowych na realizację świadczeń, wyliczana na podstawie danych: (A) zarejestrowanych w Oprogramowaniu Użytkowym dla JOPS, udostępnianym przez ministra na podstawie art. 23, ust. 4 ustawy o pomocy społecznej oraz (B) pochodzących ze sprawozdań z wykonania planu wydatków budżetowych jednostek samorządu terytorialnego (RB-28S), jako stosunek (A) / (B).

Zgodność danych wyliczana jest podczas tworzenia *zbioru centralnego* i stanowi element sprawozdania z realizacji świadczeń (Rs01), będącego częścią zbioru centralnego.

Źródła

- [UstINFORMAT] *Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne*. Dz.U. nr 64 z 2005 r., poz. 565. 20-04-2005 r.
- [UstINFORMAT-ZM1] *USTAWA z dnia 16 grudnia 2005 r. o zmianie ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne*. Dz.U. nr 12 r., poz. 65 z 2006 .
- [UstPOMOC] *Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej*. Dz. U. nr 64 z 2004 r., poz. 593. 15-04-2004 r.
- [RozpHOMOLOG] *Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 30 czerwca 2005 r. w sprawie homologacji systemów informatycznych stosowanych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej*. Dz. U. nr 125 z 2005 r., poz. 1055. 30-06-2005 r.
- [RozpMINWYM] *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 października 2005 r. w sprawie minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych*. Dz. U. nr 212 z 2005 r., poz. 1766. 28-10-2005 r.
- [RozpTESTY] *Projekt: Rozporządzenie Ministra Nauki i Informatyzacji w sprawie testów akceptacyjnych oraz badania oprogramowania interfejsowego i weryfikacji tego badania*. 25-07-2005 r. <http://www.mnii.gov.pl/mnii/redir.jsp?place=galleryStats&id=11311>.
- [Konc-04-05] DI MGPIPS. *Koncepcja utrzymania i rozwoju Systemu Informatycznego POMOST w latach 2004-2005*. 30-04-2004 r.
- [KoncA1-04-05] BAI MPS. *Aneks do „Koncepcji utrzymania i rozwoju Systemu Informatycznego POMOST w latach 2004-2005”*. 08-06-2005 r.
- [Konc-03] DI MGPIPS. *Koncepcja utrzymania i rozwoju Systemu Informatycznego POMOST w roku 2003*. 26-03-2003 r.
- [Informator] DI MGPIPS. *Informator - Pomost czyli wsparcie dla Systemu Pomocy Społecznej*. 2003 r.
- [WizjaSYRIUSZ] *Wizja modernizacji i rozwoju systemów PULS i POMOST w nowy jednolity i zintegrowany system SYRIUSZ — system obsługi obszarów pomoc społeczna i rynek pracy*. DI MGPIPS. 1.2. 18-12-2002 r.
- [WymSYRIUSZ] *Specyfikacja wymagań homologacyjnych dla komponentów SI SYRIUSZ*. DI MGIP. 1.9. 14-07-2004 r.
- [Makrometryka2003] Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej; Departament Informatyki. *System Informatyczny Syriusz — Raport z badań*. Grudzień 2003 r.
- [DokEtapSYRIUSZ] *Jednolity System Informacyjny dla obszaru: usługi społeczne Dokument Etapowy*. DI MGPIPS. 2.0. 23-04-2004 r.
- [Jeruzalski2004] Tomasz Jeruzalski. Ministerstwo Gospodarki i Pracy. *Procedura homologacji w budowie systemu SYRIUSZ, w: Informatyka w Polityce Społecznej, Doświadczenia z realizacji SI Syriusz”, red. Zbigniew Olejniczak, Jerzy S. Nowak, str. 139-150*. Polskie Towarzystwo Informatyczne. Warszawa, 2004.
- [Mierzwińska2004] Krystyna Mierzwińska. Ministerstwo Polityki Społecznej. *Homologacja systemów informatycznych stosowanych w administracji publicznej, w: Informatyka w Polityce Społecznej, Doświadczenia z realizacji SI Syriusz”, red. Zbigniew Olejniczak, Jerzy S. Nowak, Polskie Towarzystwo Informatyczne, Warszawa 2004, str. 111-116*. Polskie Towarzystwo Informatyczne. Warszawa, 2004.
- [Ganowski2004] Robert Ganowski. *Homologacja Systemów Informatycznych w administracji publicznej w: Informatyka w Polityce Społecznej, red. Zbigniew Olejniczak i Jerzy S. Nowak*. Polskie Towarzystwo Informatyczne. Warszawa, 2004.

[Ganowski2005a] Robert Ganowski. *Koniec dyktatury producentów oprogramowania*, w: *COMPUTERWORLD nr 7/658*. 15 lutego 2005 r.

[Ganowski2005b] *Kto się boi homologacji?*, w: *Efektywność zastosowań systemów informatycznych*. Polskie Towarzystwo Informatyczne. Warszawa, 2005.

[Rutkowski2005] Piotr Rutkowski. *Duch przeszłości*, w: *COMPUTERWORLD nr 7/658*. 15 lutego 2005 r.

[Pankowski2005] Czesław Jędrzejek i Tadeusz Pankowski. *Nowe tendencje w rozwoju systemów informatycznych i sugestie pod adresem twórców SI SYRIUSZ*.
<http://www.put.poznan.pl/~pankowsk/syriusz2005.pdf>.